

ŽELEZAR

JESENICE, 20. JUNIJA 1985

ŠTEVILKA 24 • XXXIV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstrednik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z ordenom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik — novinar Dare Brađaška, lektorica — novinarka Cvetka Martincić, novinarka Lilijana Kos, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserović. Nastoj: Uredništvo Železarka, SOZD SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Božo Miloš, Pero Stanič in Semir Hadžić pri menjavi valjev na Sendžimir ogrođu (foto I. Kučina)

DANES SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE JESENICE

Predsedniki Marjan Drolc, Rina Klinar in Dante Jasnič sklicujejo danes, 20. junija, ločene seje zborov združenega dela, zborov krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Jesenice. Delegatom so v razpravo in opredeljevanje predlagana naslednja vprašanja:

STALIŠČA, SKLEPI IN USMERITVE VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA V OBČINI

V mesecu maju so delegati vseh treh zborov Skupščine občine Jesenice, skupščine Izobraževalne skupnosti in skupščine Skupnosti otroškega varstva občine Jesenice obravnavali problematiko vzgoje in izobraževanja v občini, ki naj bi bila deležna tudi širše javne razprave, vendar ni bilo pričakovanega odziva, razprava pa je odprla nekaj nasprotujočih si stališč. Glede na pomembnost obravnavanega področja je bila iz vseh navedenih organov oblikovana skupna komisija, ki je pripravila predlog stališč, sklepov in usmeritev na področju vzgoje in izobraževanja v občini, ki jih predlaga delegatom v razpravo in potrditev.

Otroško varstvo v občini, ugotavlja dokument, je zlasti na mestnem območju zadovoljivo rešeno, pa tudi sicer problematika na tem območju ni pereča. Zaskrbljujoča pa je ugotovitev o upadanju števila varovancev v vzgojnovarstvenih organizacijah, kar je v najtesnejši povezavi z upadanjem življenjskega standarda, povzroča pa že dolgoročne organizacijske in kadrovske probleme. To pa se bo kazalo tudi v zamiku doseganja oziroma izvajanja celoletnega programa priprav na osnovno šolo, kar je povezano z večjo uspešnostjo osnovnega šolanja. Skupnost otroškega varstva mora zato opredeliti konkretne akcije za ustavitev nadaljnjega upadanja števila predšolskih otrok v vzgojnovarstvenih organizacijah.

Program izgradnje objektov s sredstvi drugega samopriskpeva je potrebno v celoti uresničiti. Ker predvidena sredstva samopriskpeva ne bodo zadoščala, se mora pripraviti rebalans časovnega in finančnega plana za dokončno izgradnjo. Izvršni svet Skupščine občine pa bo pripravil najugodnejšo varianto zbiranja manjkajočih sredstev, ob upoštevanju materialnih pogojev in možnosti občine.

Dokument navaja, da je vzgojno-izobraževalni proces, ki je z uvedbo celodnevne šole nedvomno kvalitetno napredoval, zaradi pomanjkanja šolskega prostora otežen, zato so na mestnem območju potrebni novi šolski prostori, da se odpravijo sedanje

težave in zagotovi ponovni razvoj celodnevne šole. Izvršni svet Skupščine občine naj oceni tudi materialno možnost za gradnjo še ene osnovne šole na mestnem območju.

Razvoj osnovne šole je usmerjen v izenačevanje življenja in dela vseh učencev in zato se bodo postopno dodajale prvine celodnevne šole tudi poldnevni šolam. Pri tem mora posebna pozornost veljati podružljani vzgoje in izobraževanja oziroma povezovanju šole z okoljem in obratno. Večji poudarek mora biti dan vzgoji šolajoče se mladine v okviru celovitega vzgojnoizobraževalnega procesa, oblikovanju celovite človekove osebnosti tako v šolah kakor tudi celotnem družbenem okolju.

Dograditev Centra srednjega usmerjenega izobraževanja je prioriteta naloga, ker bodo s tem izboljšani delovni pogoji centra, v izpraznjenih prostorih bivše gimnazije, ki jih sedaj zaseda center, pa bodo lahko prostore dobili drugi porabniki s področja vzgoje in izobraževanja, oziroma tretja osnovna šola na mestnem območju, kot predvideva osnutek dolgoročnega plana občine, seveda z določeno preureditvijo.

Dokument ugotavlja, da ima združeno delo v občini dokaj nizke zahteve po strokovnem kadru, čeprav vlagata velika sredstva v izobraževanje. Kadrovske štipendije niso dovolj usmerjene v štipendiranje višjih, zahtevnejših profilov, kar dejansko zagotavlja napredek družbe in kamor je usmerjen tudi razvoj občine. Združeno delo mora v tesnem sodelovanju s Centrom srednjega usmerjenega izobraževanja sooblikovati nove programe, ki bodo ustrezali načrtovani prerazporeditvi gospodarstva. Hkrati pa bi morali s skupnimi prizadevanji obdržati tudi sedanje programe.

Tudi izobraževanje odraslih mora v občini v prihodnje biti bolj kvalitetno. To, navaja dokument, bo med drugim potrebno doseči tudi s čimprejšnjo pripojitvijo delavske univerze Viktor Stražišar k Centru srednjega usmerjenega izobraževanja. Z izdelavo boljših in kvalitetnejših programov je treba združenemu delu zagotoviti dvig izobrazbene ravni zaposlenih, ker bo le-to vplivalo na izboljšanje oziroma doseganje večje kvalitete proizvodnje.

ZDRUŽITEV TOZD PROFILARNA IN TOZD VRATNI PODBOJI

Delavci v obeh TOZD se bodo 27. junija z referendumom odločili o združitvi TOZD Profilarna in TOZD Vratni podboji. O združitvi so že razpravljali na zborih delavcev.

Strokovni delavci obeh TOZD in strokovnih služb so pripravili elaborat o združitvi, ki ga je bilo treba temeljito obravnavati in oceniti ekonomske prednosti, ki jih združitev prinaša. Z združitvijo bi se oblikovala močnejša TOZD, ki bo lažje uresničevala sprejete cilje poslovne politike pri ustvarjanju večjega dohodka in tehnološkega napredka v delovnem procesu. Obe TOZD sta v procesu proizvodnje povezani, kar narekuje izdelavo enotnega razvojnega programa ter skupne proizvodne usmeritve, ki so bile v elaboratu nakazane. Na osnovi reševanja skupne kvalitetne problematike bo mogoče znižati stroške predelave. Delovna sredstva bo mogoče racionalneje izkoriščati z usklajenim razvojem tehnologije pa načrtovati enotna vlaganja v nova delovna sredstva, ki bodo pospeševala tehnološki napredek proizvodnje.

Večja akumulacija finančnih sredstev bo povečala gospodarsko sposobnost združene TOZD, ki se bo tako lažje uveljavila na poslovnem področju v delovni organizaciji in izven nje.

Posebej so bile poudarjene nove aktivnosti razvojne in servisne dejavnosti ter potrebe po stikih s kupci, kar je še posebej pomembno v sedanjih konkurenčnih razmerah na tržišču.

Uresničitev teh prednosti prinaša delavcem obeh TOZD večjo socialno varnost. Združitev obeh majhnih TOZD v močnejšo TOZD pa prinaša tudi možnost izbora sposobnejšega kadra v samoupravne organe in družbenopolitične organizacije, ki bodo interese delavcev uspešneje uveljavljali.

Ugotovljeno je bilo tudi, da je v združenih TOZD dovolj strokovnega kadra, ki je usposobljen v novi delitvi dela opravljati naloge, ki bodo izdelane z mikro organizacijo nove TOZD. Število zaposlenih se ne povečuje in ostane nespremenjeno.

Na osnovi takih ugotovitev delavci obeh TOZD ocenjujejo, da so podani pogoji za združitev. Oba delavska sveta sta razpisala referendum, na katerem se bodo delavci obeh TOZD z osebним izjavljanjem odločili o združitvi.

Analiza osebnih dohodkov v občini kaže, da so poprečni osebni dohodki v negospodarstvu za nekaj odstotkov višji kot v gospodarstvu, kar je razumljivo glede na višjo izobrazbeno strukturo zaposlenih v družbenih dejavnostih. Večji zaostanek pa je ugotovljen pri delavcih v vzgojno-izobraževalnih organizacijah v primerjavi z ostalimi družbenimi dejavnostmi, kar je treba uskladiti znotraj skupne porabe, navaja dokument.

Tudi v prihodnje naj se osebni dohodki na področju vzgoje in izobraževanja tekoče valorizirajo v skladu z rastjo dohodka v gospodarstvu. Ugotovljeno je, da so glede na slovenski prostor osebni dohodki v celotnem združenem delu občine nizki. Zato si je treba v občini prizadevati, da bo nagrajevanje po delu resnično odraz delovnih rezultatov in pogojev dela. Na področju gospodarstva in negospodarstva je potrebno usmeriti vse sile v čim boljše delo, v zmanjšanje stroškov ter na tej podlagi ustvariti pogoje za boljše nagrajevanje, končuje predlog stališč, sklepov in usmeritev, ki jih predlaga delegatom komisija.

V predlaganem dokumentu je nekaj nejasnosti, na primer ta, da se od Izvršnega sveta Skupščine občine zahteva, da oceni materialno možnost občine za gradnjo še ene osnovne šole na območju mesta, istočasno pa tudi, da pripravi najugodnejšo varianto zbiranja manjkajočih sredstev za realizacijo programa izgradnje šolskih objektov s sredstvi drugega samopriskpeva, ki ne bodo zadoščala za realizacijo programa, ki je bil osnova za odločanje o uvedbi samopriskpeva. Ob teh zahtevah pa se v osnutku dolgoročnega plana občine predvideva, kar obravnavani dokument navaja kot prioriteto nalogo, graditev Centra srednjega usmerjenega izobraževanja in z izpraznitvijo prostorov v nekdanji gimnaziji preureditev v tretjo osnovno šolo na mestnem območju. Kaže, da interesi oziroma potrebe in možnosti združenega dela pri tem niso dovolj upoštevani. Tudi v poglavju, ki obravnava izobraževanje odraslih oziroma pripojitev delavske univerze Viktor Stražišar k Centru srednjega usmerjenega izobraževanja, je samo enostransko obravnavana vloga delavske univerze »zagotavlja dvig izobrazbene ravni zaposlenih«. Kaj pa ostale funkcije, ki jih ima, oziroma bi jih vedno bolj morala imeti delavska univerza, kot so izobraževanje delegatov, idejnopolitično izobraževanje, kulturno estetska vzgoja in široko izobraževanje delovnih ljudi in občanov (šola za

(Nadaljevanje na 3. strani)

Z RAZVIDOM DELOVNIH NALOG OPREDELIMO, KAKO DELATI IN NE, KOLIKO DELATI

V vsakdanjih pogovorih med delavci je pogosta tema izdelava razvida del in nalog oziroma vrednotenje posameznih delovnih nalog, manj pa je razprav o uporabi razvida del in nalog.

Cilji, ki jih moramo doseči z razvidom del in nalog, so:

- popolnejša uporaba proizvodnih in delovnih zmogljivosti,
- boljša uporaba organizacijskih, tehničnih in tehnoloških dosežkov,
- boljša izraba delovnega časa,
- uspešnejše opravljanje svoje dejavnosti.

Zato morajo izdelani razvidi del in nalog služiti za:

- organizacijo dela,
- planiranje kadrov,
- planiranje izobraževanja,
- zaposlovanje,
- napredovanje,
- ugotavljanje rezultatov dela,
- zdravstveno in socialno varstvo.

V Železarni pa je primarni cilj izdelava razvida del in nalog za vrednotenje dela. Zato nesoglasja, pripombe in dopolnitve. Z vrednotenjem delovnih nalog opredelimo, kako deliti (z ugotavljanjem zahtevnosti iščemo razlike med deli) in ne, koliko deliti.

Da bi nesoglasja, pripombe in predlagane dopolnitve uskladili, je bil izdelan operativni program dela. Naloge se izvajajo po operativnem programu in razen naloge vrednotenja delovnih nalog pod izredno težkimi pogoji dela ostale naloge potekajo po programu. Poizkušali bomo rešiti probleme, na katere je opozorila razprava o SaS, kot so: izdelati primerjalne izračune OD po novem in starem vrednotenju, primerjava med vrednotenjem enakih in podobnih delovnih nalog, strokovna in politična opredelitev do doseženega razmerja med najbolj zahtevno in enostavno delovno nalogo, oblikovanje merljivih kriterijev nagrajevanja, ki zajemajo količino, kakovost in gospodarnost, dezasnov pravilnikov.

Za pravočasno in pravilno informiranje so zadolženi vsi nosilci nalog, predvsem pa imenovane komisije za izdelavo razvida del in nalog po TO in DSSS, vodstva in družbenopolitične organizacije.

Ce hočemo uspešno dokončati delo na razvidu del in nalog, moramo s pomočjo argumentov in dogovorov odpraviti vsa nezaupanja, dezinformacije, pridobljene pravice ip. Ko razpravljamo o razvidu del in nalog, bomo predvsem pošteni vsak do sebe in ne precenjujemo ali podcenjujemo svojih ali sodelavčevih delovnih nalog. Vse delovne naloge, ki se opravljajo, imajo osnovni cilj doseči boljše proizvodne rezultate. Razvid del in nalog naj pomeni začetek urejanja pravičnejše delitve sredstev za OD.

Zavedati se moramo, da je najpomembnejša naloga vseh dejavnikov v naši družbi uresničevanje družbenoekonomskih odnosov v skladu z zakonom o združenem delu in uresničevanje možnosti ter odgovornosti delavcev, da odločajo o pogojih in rezultatih dela.

Oto Kelih,
vodja OŠDC

ŠE VEDNO POD PLANOM

Do 17. junija smo po podatkih statistične službe izdelali 62.651 ton skupne proizvodnje in tako izpolnili 95,4 % operativnega programa. Operativni program so izpolnile naslednje TOZD: Livarna (167,5 %), Valjarna bluming-štel (106,4 %), Valjarna žice (104,7 %), Hladna valjarna Jesenice (105,1 %) in Želblarna (104,2 %).

V TOZD Plavž so izdelali 7.729 ton groljla, kar je 87,4 % operativnega programa.

V TOZD Jeklarna so vtili 21.604 tone jekla in s tem dosegli 97,4 % znižanega operativnega programa. Na ASEA peči je predviden remont od 17. do 24. junija.

V 13 dneh smo prodali 15.791 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 83,5 % operativnega programa. Planirano odpremo sta dosegli le TOZD Valjarna bluming-štel in HV Jesenice, medtem ko so ostale TOZD še vedno pod planom.

PONOVNO VELIK USPEH NAŠIH NOVATORJEV NA RAZSTAVI RAST YU'85

Naši novatorji so na razstavi RAST YU 85 dosegli lep uspeh, saj so za prikazane eksponate prejeli zlato, tri srebrne in dve bronasti plaketi.

Letošnja trinajsta razstava izumov, tehničnih izboljšav in novosti na Reki, ki je bila od 30. maja do 7. junija, nam je podala celovit pregled ustvarjalnega dela izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav in idej iz vseh naših republik in avtonomnih pokrajin.

RAST je postal mesto, kjer se zberejo številni novatorji, znanstveniki in gospodarstveniki iz vse Jugoslavije. V neposrednih kontaktih na sami razstavi, posvetovanjih in seminarjih izmenjujejo ideje in izkušnje ter prikazujejo najnovejše dosežke na področju znanosti in tehnike.

Na letošnji razstavi je bilo razstavljenih približno 3000 eksponatov. Razstava je dobila mednarodni pomen, saj so bile razstavljene tudi novosti iz Sovjetske zveze in Italije. Po kvaliteti razstavljenih eksponatov je bila letošnja razstava najkvalitetnejša.

Železarna Jesenice je na razstavi pokazala naslednje tehnične oziroma tehnološke izboljšave in ideje:

- Naprava z dvojno votlico za mokro vlečenje žice avtorja Vinka Pogačnika s sodelavci.
- Izdelava posebnega grabilca za čiščenje dna komor globinskih peči avtorjev: Janeza Bička, Franca Breliha in Aleksandra Mandeljca.

- Izdelava nove kalibracije na progah 320 Ø in 450 Ø in za šestoglati profil 29 mm avtorjev: Franca Ravničarja, Nazifa Ljuta, Eda Dolžana, Slavka Justina in Joža Mertlja.

- Pakirna naprava za pakiranje kartonov na lesene palete avtorjev: Saša Pibra in Boruta Cegnarja.

- Naprava za vpenjanje obdelovancev na brusilnem stroju na eni konici in lineti ter dveh vijčnih vzmeteh avtorja Petra Papiča.

- Izdelava aparata za preizkušanja PR relejev avtorja Janeza Branca.

- Izdelava polžastega vretena za povezovalne stroje avtorjev: Vlada

Repeta, Joža Torkarja, Matka Medja in Eda Šiferja.

- Izdelava sestavnih delov za vezalno napravo »SIGNODE« v domačih delavnicah avtorjev: Senada Suljanoviča, Vlada Repeta, Joža Torkarja, Edvarda Kristana, Janka Lihinegarja.

- Naprava za krmiljenje lokalnih žigosnih ur avtorice Olge Kunšičeve.

- Predelava stožastih zobatih koles na žebjarjskih strojih THA avtorjev: Leona Mesariča, Evgena Thalerja, Petra Gaserja, Sreča Kavčiča, Ivana Čerčiča.

- Predelava orodja za štancanje odprtin za ključavnice na kovinskih vratnih podbojih avtorjev: Draga Kalamarja in Franca Pretnarja.

- Rekonstrukcija kolektorja hladilne vode za ogródje jumping avtorjev: Vlada Potočnika, Marjana Vidmarja in Pavla Podobnika.

- Znižanje vzmeti med vstavki ogródja nožev na Bronx škarijah avtorjev: Marjana Kristana in Franca Tavčarja.

- Stojalo za izbijanje in odstranjevanje ostanka železa iz vmesne

ponve avtorjev: Janeza Markovca, Karla Koblarja in Franca Pintarja.

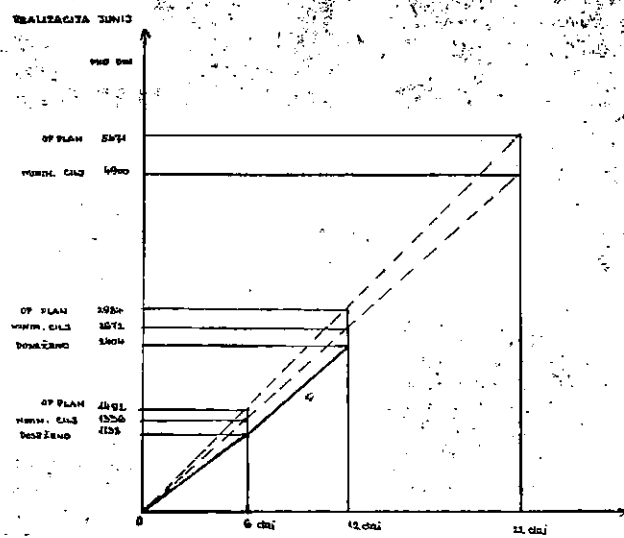
- Spremenjen način obdelave žilavostnih preizkuševalcev in izdelava nove vpenjalne naprave avtorjev: Antona Kozjeka in Lada Zaveljčine DIATI Jesenice.

- Osnovna šola KARAVANŠKIH KURIRJEV — izdelki iz odpadnega materiala.

Ob koncu je posebna komisija ocenila razstavljenе predmete in podelila priznanja. Za napravo z dvojno votlico za mokro vlečenje žice je bila avtorjem dodeljena zlata plaketa. Srebrne plakete so prejeli avtorji za izdelavo posebnega grabilca za čiščenje dna komor globinskih peči, za izdelavo nove kalibracije na progah 320 Ø in 450 Ø in za šestoglati profil 29 mm ter za izdelavo pakirne naprave za pakiranje kartonov na lesene palete. Bronasto plaketo pa je dobila avtorica za napravo za krmiljenje lokalnih žigosnih ur ter osnovna šola Karavanških kurirjev za izdelke iz odpadnega materiala.

Prejemnikom plaket za doseženi uspeh čestitamo, obenem pa se vsem novatorjem za sodelovanje pri izdelavi gradiva in eksponatov za razstavo zahvaljujemo.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA

V dvanajstih dneh meseca junija smo dosegli 2404 mio din realizacije ali 200,37 mio din na dan. V tej realizaciji so vštete tudi usluge, in sicer 102 mio din. Če uslug ne bi upoštevali, bi realizacija za 12 dni meseca junija znašala 2302 mio din. Dosegali bi le 80 % minimalnega cilja, z uslugami pa ga dosegamo 89 %.

Iz teh podatkov je razvidno, da so naši rezultati slabi. Kako bomo dosegli minimalni cilj realizacije, če bomo tako nadaljevali? Kako šele operativnega, ki je postavljen mnogo višje?

Oddelek za nagrajevanje

TOPLI OBROKI MALO DRUGAČE

Odbor za kadre in družbeni standard je o problemih pri nujenju toplih obrokov že razpravljal na seji v začetku junija. Člani odbora so menili, da se o spremembah ne morejo odločiti, dokler nimajo mnenja IO OO sindikata Železarne in dokler niso o tem seznanjeni vsi zaposleni delavci Železarne.

TOZD Družbena prehrana že dalj časa pesti problem pomanjkanja delavcev in prevelika utesenjenost v kuhinji samopostrežne restavracije. Za pripravo potrebnega števila toplih obrokov jim primanjkuje tako delovnih površin kot naprav. Problemi so postali že tako pereči, da ogrožajo normalno delovanje temeljne organizacije.

Skoraj nerešljiv je kadrovski problem, saj se mladi ne odločajo za poklice gostinskih delavcev. Teh kadrov pa ne potrebuje le Železarna, ampak tudi širša družbenopolitična skupnost.

V TOZD Družbena prehrana so pri pridobivanju usposobljenih gostinskih delavcev za opravljanje del v kuhinji že dalj časa neuspešni. Na objave prostih del in nalog ni nobenega odziva, tako da tudi delavci, ki so se upokojili, ni mogoče nadomestiti. Zato so se znašli v skoraj nerešljivem položaju. Ugotavljajo, da so vzroki za tako stanje tudi v nizko vrednotenem delu kvalificiranih kuharjev v Železarni, saj dosegajo le 6. do 8. kategorijo, kar pomeni izredno nizko osnovo osebnega dohodka. Poleg tega delajo ti delavci v težkih delovnih pogojih, to je trizemsko delo, delo ob prostih sobotah, nedeljah, praznikih, pa tudi v utesnjenih in neprimernih prostorih kuhinje.

Da bi problem omilili, so že poskušali vse notranje rezerve — od praznopolnih delavcev do odobritve nadurnega dela. Ker so delavci zaradi preobremenitve preutrujeni in nervozni ter ne morejo več prevzemati novih bremen, TOZD Družbena prehrana predlaga naslednje spremembe pri nujenju obrokov delavcem Železarne:

1. Enkrat tedensko, to naj bi bila sobota, bi nudili delavcem samo različne hladne obroke. V prosti prodaji pa bi še vedno ostale kranjske klobase, žledčki in solate. Na tak način bi razbremenili delo v kuhinji, zlasti v noči s petka na soboto.

2. Dnevno bi pripravljali samo eno vrsto toplega obroka in ne dveh ali treh, kot so to delali doslej. Obrok bi bil pripravljen kvalitetno, zadostil bi zahtevam po biološki vrednosti in okusu. Priprava takega obroka pa bo zahtevala spremembo normativov in s tem večja finančna sredstva. Sedanja znesek 2.720 din mesečno na delavca že sedaj ne pokriva vseh stroškov, saj so cene živil, energije, čistil... vsak dan večje. Če ob tem upoštevamo še povečanje normativov, torej večjo porabo mesa in dru-

gih dodatkov, ugotovimo, da je dogovorjeni znesek prenizek. TOZD Družbena prehrana zato daje pobudo, da bi do konca leta 1985 proučili, kakšne so možnosti, da bi vsak delavec delno pokrival stroške toplega obroka.

Z uvedbo ene vrste toplega obroka bi dosegli poenostavitev dela pri pripravi, ne bi pa zmanjšali dosedanjega števila toplih obrokov. Obe spremembi torej pomenita le začasno rešitev in bi veljali za čas poletnih mesecev, to je do konca avgusta. Na ta način bi omogočili Družbeni prehrani, da bi opravljala svojo osnovno nalogo kar najbolj kvalitetno in v zadovoljstvo vseh. Za dolgoročno in učinkovito rešitev problema pa je potrebno pridobiti nove usposobljene delavce in ustvariti prostorske pogoje za normalno delo.

Tudi izvršni odbor osnovne organizacije sindikata Železarne je v petek, 14. junija, obravnaval to problematiko in ocenil, da v sedanjih razmerah ni mogoče najti drugačne rešitve, zato je podprl predlog sprememb. Odbor za kadre in družbeni standard pa se bo o tem odločil na seji v torek, 25. junija.

CPSI — M. K.

MNENJE STROKOVNE SLUŽBE O DELEGATSKEM GRADIVU ZA 7. SEJO ZBORA UPORABNIKOV ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI JESENICE

Predsednik zbora uporabnikov Zdravstvene skupnosti Jesenice je sklical 7. sejo, na kateri bomo obravnavali in sprejemali samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela s TOZD Zdravstveni dom Jesenice in TOZD Obratna ambulanta Železarne Jesenice za leto 1985.

S tem samoupravnim sporazumom se urejajo odnosi svobodne menjave dela med občinsko zdravstveno skupnostjo in zdravstvenimi organizacijami v občini, ki izvajajo osnovno zdravstveno varstvo.

Čeprav tako Zdravstveni dom Jesenice kot Obratna ambulanta Železarne Jesenice izvajata osnovno zdravstveno dejavnost, menimo, da se specifičnost dela pri obeh vendar nekoliko razlikuje (varstvo otrok, mladih, žena, delavcev ipd.) in bi moral biti predložen za vsako TOZD svoj sporazum. Akt, ki te specifičnosti (po našem mnenju) vsaj nekoliko upošteva, pa h gradivu ni priložen (točka 7.).

Ker je to »splošen« sporazum, v njem tudi ni poudarjeno zdravstveno varstvo delavcev, medtem ko druge kategorije so (4. točka). Prav tako je premalo poudarjeno razvijanje disperznih metod dela, ki temelji na aktivnem zdravstvenem varstvu, utrjevanju in ohranjanju zdravja, zgodnji diagnostiki in uspešni terapiji. Zniževanje bolezenske odsotnosti, ki je v sporazumu tolikokrat poudarjeno, predvidena je celo stimulacija, zdravstveni delavci ne morejo doseči le v ordinaciji. Glede na strukturo prebivalcev po panogah dejavnosti (industrija) menimo, da je potrebno problematiko bolezenske odsotnosti podrobneje proučiti, preden postavljamo taka določila. Neprimerno večja škoda tako za posameznika kot za družbo se namreč dela, če dela bolan delavec, kot če boluje zdrav.

Delovni čas ambulant ni v skladu z 42-urnim delovnikom (dopoldan 5 ur, popoldan 6 ur).

Pri današnji stopnji inflacije so tudi vprašljiva prihranjen sredstva na področju porabe zdravil.

To je le nekaj temeljnih ugotovitev, ki naj spodbudijo delegate k podrobnejši razpravi in konstruktivnim pripombam, ki jih bomo obravnavali na konferenci delegacij za SIS za zdravstvo 25. junija v sejni sobi samoupravljalcev.

Ivanka Zupančič,
v. d. vodja odd. za
zdrav. in soc. varstvo

PRIPRAVA KADROV ZA JEKLARNO 2

TOZD Jeklarna in Vzdrževanje, kadrovski sektor ter skupina za proizvodnjo in vzdrževanje pri projektu jeklarna 2 že od februarja dalje pripravljajo izbiro kandidatov za vodstvene delovne naloge za novo proizvodnjo. Za proizvodnjo bo potrebnih 237 delavcev in za vzdrževanje 95 delavcev.

Kandidati za te naloge so skupno s sodelavci skupin za izvedbo projekta in službe za varstvo pri delu obiskovali začetni tečaj nemškega jezika. Tečaj je izvedel Center srednjega usmerjenega izobraževanja (CSUI) v dveh skupinah za skupno 34 tečajnikov. Znanje nemškega jezika bo koristilo sodelavcem pri gradnji (načrti, dokumentacija) ter kasneje pri montaži opreme in poizkusnem obratovanju. Sodelavci iz proizvodnje in vzdrževanja bodo koristno uporabljali to znanje pri usposabljanju v tujini in pri poizkusnem obratovanju in sodelovanju s predstavniki DEMAGA. Tudi ni mogoče prevesti prav vseh obratovalnih navodil v slovenski jezik in bomo morali delno uporabljati tudi originalna navodila. Istočasno se s tem širi krog sodelavcev z dodatnim znanjem tujega jezika, kar bo koristilo za prenos novosti iz strokovnih tujih revij.

V aprilu in maju so bili naši sodelavci (štirje delavci ERC, eden iz RO,

dva iz RTA) na izobraževanju v ZDA pri PROCESS CORPORATION zaradi spoznavanja računalniških programov, prilagajanja programov za našo jeklarno in spoznavanja opreme.

DEMAG je izročil tehnološka navodila za elektro peč in napravo za kontinuirno vlivanje. Ta navodila prevajajo sodelavci Jeklarnice in RO. Sodelavci TOZD Jeklarna pripravljajo skripti za teoretično usposabljanje proizvodnih delavcev.

Z VATROSTALNO se dogovarjamo o remontnih peči in obzidavi ponvice, obe strani sta imenovali svoje delovne skupine.

V tem tednu smo pričeli v CSUI s tečajem za vodstveni kader o spoznavanju opreme. Tečaja se udeležuje 18 kandidatov. Te sodelavce že sedaj občasno pritegnemo k sodelovanju predvsem pri odločitvah glede izvedbe naprav in pri izbiri rezervnih delov.

Za povečanje učinkovitosti programa izobraževanja smo se posvetovali z zunanjim sodelavcem prof. Florjančičem, ki nam je dal koristne nasvete.

Sektor novogradenj

SPOMINSKI DOM SAMOUPRAVLJALCEV

V tem letu, ko praznujemo 35-letnico samoupravljanja, je zbor Zveze sindikatov Jugoslavije obravnaval predlog odbora za gradnjo spominskega doma »PRVI DELAVSKI SVET V JUGOSLAVIJI« v Solinu.

Delovni ljudje in občani Solina so se pred petimi leti, ko so proslavljali trideseto obletnico prvega delavskega sveta v Jugoslaviji, odločili za gradnjo spominskega doma. Spominski dom »Prvi delavski svet v Jugoslaviji« bodo gradili kot objekt posebnega družbenega pomena, v njem pa bi bil spominsko-muzejski del (ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij delavskega gibanja in narodnoosvobodilne borbe), prostori za znanstvena srečanja, tematske razprave in razprave o dosežkih v razvoju socialističnega samoupravljanja, organizirali bi politične šole, kulturna srečanja...

Delovni ljudje in organizacije združenega dela iz Solina so s samopriskupkom in drugimi denarnimi sredstvi že zbrali začetna sredstva, ki pa so premajhna za uresničitev

celotnega projekta. Zato je zbor Zveze sindikatov Jugoslavije podprl pobudo o gradnji doma »Prvi delavski svet v Jugoslaviji« in sprejel priporočilo, da vsi delavski sveti v Jugoslaviji s svojimi prispevki (10.000 din) v tem letu podprejo to akcijo in s tem tudi izkažejo svojo delavsko in razredno solidarnost z delovnim ljudstvom celotne Jugoslavije. Prav tako naj organizacije in organi Zveze sindikatov s svojimi prispevki podprejo to akcijo. Vsi, ki bodo s svojimi prispevki podprli to akcijo, bodo prejeli plaketo-zahvalo.

Denarne prispevke lahko vplačate na žiro račun: 34400-763-10285 s pripisom za spominski dom »Prvi delavski svet v Jugoslaviji« — Solin.

(iz »Informatorja za sredstva informiranja OUR i komuna)

REZULTATI PONOVIH VOLITEV V TOZD JEKLARNO

Na podlagi 39. člena zakona o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in o imenovanju poslovnih organov v organizacijah združenega dela volilna komisija Železarne Jesenice

RAZGLAŠA

izid ponovnih volitev delegata v odbor posebne finančne službe Železarne in člana v odbor samoupravne delavske kontrole Železarne v temeljni organizaciji Jeklarna. Ponovne volitve v temeljni organizaciji Jeklarna so bile 12. junija. Volilno pravico je imelo 655 delavcev, volilo je 448 delavcev ali 68,3 %.

Za delegata v odbor posebne finančne službe je bila izvoljena kandidatka Romana Ulčar. Za njo je glasovalo 372 delavcev ali 56,79 % vseh volilnih upravičencev.

Za člana v odbor samoupravne delavske kontrole je bil izvoljen kandidat Bogdan Ambrožič. Za njega je glasovalo 367 delavcev ali 56,03 % vseh volilnih upravičencev.

Predlagana kandidata sta dobila potrebno večino glasov, zato sta izvoljena in sta od volilne komisije Železarne že prejela tudi potrdilo o izvolitvi.

Volilna komisija
Železarne Jesenice

DANES SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE JESENICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

starše, poljudno znanstvena predavanja, klubski večeri in podobno), kar vse zahteva višja kvaliteta življenja in dela v povezanosti z našimi razvojnimi cilji.

PROBLEMATIKA KADROVSKE POLITIKE

Komisija Skupščine občine Jesenice predlaga delegatom v razpravo obsežnejšo informacijo o problematiki kadrovske politike, zaposlovanja in štipendiranja z vidika gospodarskega, družbenega in demografskega razvoja občine. Že v uvodu je poudarjeno, da je kadrovska politika sestavni del politike socialističnega samoupravnega družbenoekonomskega, socialnega in kulturnega razvoja družbe. Zagotavlja mora uveljavljanje človeka kot celovite osebnosti, ki odloča o vseh pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela ter o vseh družbenih zadevah. Tak razvoj pa zahteva izrazito usmeritev v podružbljanje kadrovske politike, kjer so subjekti odločanja vsi delavci, delovni ljudje in občani. Obravnava te problematike se povezuje tudi s smernicami dolgoročnega plana občine, ki poudarja politiko produktivnega zaposlovanja in predvideva rast prebivalstva samo na osnovi naravnega prirastka, oziroma priseljevanje le deficitarnih visokokvalificiranih kadrov — strokovnjakov, ki bodo potrebni za uresničitev v planskih dokumentih zastavljenih ciljev. Taka usmeritev pa zahteva tudi prehod na intenzivni način gospodarjenja z višjo stopnjo izobrazbene strukture zaposlenih ter večjo opremljenost dela s sredstvi.

Da bi take cilje lahko uresnili, je potrebno oblikovati tudi racionalno šolsko mrežo, usklajevati poklicne interese mladih s kadrovskimi potrebami in ustvarjati ravnotežje med tehničnimi in družboinovnimi poklici. Ena od nalog je tudi povečati delež zaposlenih žensk, stabilizirati kader za zagotavljanje ustreznih življenjskih pogojev ter izdelava katalogov delovnih nalog.

Problematika zajema:

- Poročilo o izvajanju določil družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini.
- Demografsko in kadrovske projekcije občine do leta 2000.
- Projekcije kadrov glede na dolgoročne projekcije v SR Sloveniji in predvideno gospodarsko rast do leta 2000 v Železarni Jesenice.

OSNUTEK DOLGOROČNEGA PLANA OBČINE

Osnutek dolgoročnega plana občine Jesenice za obdobje 1986—1995 oziroma za določena področja do leta 2000 bomo predstavili v prihodnji številki Železarnja, ker je delegatom predlagano, naj bi javna razprava o tem dokumentu trajala do 30. septembra.

DVA ODLOKA O ORGANIZACIJI IN DELOVNEM PODROČJU UPRAVNIH ORGANOV

Delegatom vseh treh zborov je predložen v razpravo in sprejem

ZAČETEK PREVENTIVNEGA ZDRAVLJENJA V CRIKVENICI

Letošnje prvo izmeno v Crikvenici so sestavljali predvsem naši delavci, ki so bili poslani tja na preventivno zdravljenje.

Vsi, ki smo bili deležni te potrebne zdravstvene pomoči, smo bili zelo zadovoljni tako s kakovostjo nujenih zdravstvenih storitev kot z izredno prijaznostjo vseh v bolnici Thalaso-terapija v Crikvenici.

Bolnica Thalaso-terapija ima celo vrsto zgradb, ki jih mimoidoči niti ne opazi, saj so ločene od ceste ob morju z bujno vegetacijo. V bolnici zdravijo stacionarno in paciente, ki se zdravijo samo ambulantno: med slednje smo spadali tudi delavci Železarnje. Bolnica je specializirana za zdravljenje obolenj dihalnih poti in za rehabilitacijo. V čakalnicah ambulant smo lahko ugotavljali, da so pacienti vsaj s polovice jugoslovanskega ozemlja. To kaže, da ima ta zdravstvena ustanova resnično dober ugled.

Vsi smo obžalovali le, da zdravljenje ni trajalo 20 dni, kolikor je po izjavah zdravnikov specialistov najkrajša koristna doba zdravljenja. Ta ugotovitev naj ne izžvezi kot nehvaležnost! Vsi, ki smo bili deležni te ugodnosti, se zavedamo, da pač še ni mogoče nuditi več, kot se. Zato smo in ostajamo hvaležni. Vzpodbudno je predvsem to, da se je začelo s to obliko zdravljenja v Crikvenici.

Ta zapis ne bi bil popoln, če ne bi bil omenjen tudi naš dom in njegovo prizadevanje. Takoj ob prihodu vsakogar, ki je v preteklosti že bil v našem domu, preseneti nova stavba. Ta arhitektonsko zelo posrečen objekt se kot prizidek skladno ujema s staro stavbo v funkcionalno celoto. Sama zasnova objekta je takšna, da gostje ne čutijo več utesnjenosti.

predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o organizaciji in delovnem področju upravnih organov občine in predlog odloka o organizaciji in delovnem področju sekretariata občinske skupščine in Izvršnega sveta občine Jesenice. Pri prvem gre za usklajevanje med statutom občine in odlokom. Odlok med drugim določa, da materialno-finančno poslovanje za krajevne skupnosti opravlja sekretariat občine za občo upravo in splošne zadeve. Drugi odlok pa opredeljuje organizacijo in delovno področje sekretariata občinske skupščine in Izvršnega sveta občine kot samostojnega upravnega organa. V njem bodo združena vsa dela in naloge, ki jih sedaj opravljajo v okviru posameznih upravnih organov. V okviru sekretariata bo tudi služba krajevnih skupnosti, kjer bodo združeni obstoječi tajniki krajevnih skupnosti in administracija. Gre torej za statusne spremembe, ne pa za vsebino dela. Pri obeh odlokih gre za organizacijske spremembe, ki ne bodo povečale števila zaposlenih, prav tako pa se ne bo povečalo število vodstvenih delavcev.

UKREPI ZA IZBOLJŠANJE STANJA NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA

Delegatom zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti je predložen v obravnavo in sprejem predlog načrta ukrepov za izboljšanje stanja na področju varstva okolja v občini. To problematiko sta zbora obravnavala lanskega oktobra in zadolžila Izvršni svet, da pripravi program ukrepov za izboljšanje stanja in da se te usmeritve upoštevajo tudi v planskih dokumentih občine in samoupravnih interesnih skupnostih.

Predlog ukrepov natančno z navedbo rokov in nosilcev nalog vsebuje ukrepe, ki jih je potrebno urediti z normativnimi dokumenti — odloki, kot so odlok o varstvu zraka, odlok o razvrstitvi območij v občini v območja onesnaženosti zraka za potrebe varstva zraka in odlok o izvajanju ukrepov v primerih, če so prekoračene kritične vrednosti onesnaženosti zraka. Med ostalimi ukrepi za varstvo zraka so še:

- izdelava katastra virov onesnaženosti zraka na osnovi zasnov Hidrometeorološkega zavoda SRS in ga stalno dopolnjevati (v letih 1985—1990);
- oživitve delovanja samoupravnih interesnih skupnosti za varstvo zraka v gorenjski regiji in ureditev vprašanja financiranja skupnosti (v letih 1985—1986);
- sprejem sanacijskega programa za območje občine Jesenice, ki je s predpisi uvrščeno v III. območje onesnaženosti zraka (v letu 1986);
- pridobivanje energije, ki ne onesnažuje zraka; zamenjava nečistih goriv; rekuperacija odpadnih toplot v tehnoloških procesih, racionalizacije pri zmanjševanju potrebe po toplotni energiji, uvajanje čistjših tehnoloških postopkov;
- izgradnja hidroenergetskih objektov v Železarni Jesenice za pridobivanje energije, ki ne onesnažuje zraka (HE Javornik, HE Sava) (1986—1990);
- izgradnja malih hidroenergetskih objektov v občini na osnovi raziskanih optimalnih lokacij (stalna naloga);
- izdelava potrebnega dolgoročnega programa razvoja daljinskega ogrevanja v mestu Jesenice vključno z zagotovitvijo stalnega financiranja za razvoj (v rokih za izdelavo planskih dokumentov);
- izdelava potrebnih strokovnih podlage za uvajanje daljinskega ogrevanja v naselju Kranjska gora (v letih 1985—1986);
- izdelava potrebnega dolgoročnega programa uvajanja plinifikacije za potencialne porabnike v občini (plani);
- ureditev gospodarjenja z manjšimi kotlarnami v občini in uvajanje tehničnih izboljšav, ki bodo zmanjševale onesnaževanje zraka (stalna naloga);
- uresničitev programa opuščanja glavnih onesnaževalcev zraka (SM peči, plavža) z gradnjo jeklarne 2 v Železarni Jesenice (po dograditvi jeklarne 2 do leta 1988).

bivanje energije, ki ne onesnažuje zraka (HE Javornik, HE Sava) (1986—1990);

— izgradnja malih hidroenergetskih objektov v občini na osnovi raziskanih optimalnih lokacij (stalna naloga);

— izdelava potrebnega dolgoročnega programa razvoja daljinskega ogrevanja v mestu Jesenice vključno z zagotovitvijo stalnega financiranja za razvoj (v rokih za izdelavo planskih dokumentov);

— izdelava potrebnih strokovnih podlage za uvajanje daljinskega ogrevanja v naselju Kranjska gora (v letih 1985—1986);

— izdelava potrebnega dolgoročnega programa uvajanja plinifikacije za potencialne porabnike v občini (plani);

— ureditev gospodarjenja z manjšimi kotlarnami v občini in uvajanje tehničnih izboljšav, ki bodo zmanjševale onesnaževanje zraka (stalna naloga);

— uresničitev programa opuščanja glavnih onesnaževalcev zraka (SM peči, plavža) z gradnjo jeklarne 2 v Železarni Jesenice (po dograditvi jeklarne 2 do leta 1988).

Na področju varstva voda so predlagani naslednji ukrepi:

- na normativnem področju sprejem pravilnika o pogojih in načinih izvedbe zavarovanja, sanacijski programi in zavarovanje posameznih objektov (za najpomembnejše vodne vire v letih 1985 in 1986, za ostale v letih 1986—1990);
- v zvezi s sprejetim družbenim dogovorom o skupnih akcijah občanov in mest pri preprečevanju onesnaženosti voda v porečju reke Save izpolnjevati obveznosti občine (stalna naloga);
- ureditev gospodarjenja s prireznimi zemljišči v skladu z zakonom o vodah (v letih 1986—1987);
- sistemsko urediti varstvo voda v smislu namenskega zbiranja in uporabe zbranih sredstev za izboljšanje kvalitete vode (ob sprejemanju planskih dokumentov);
- izdelava in vzdrževanje katastra onesnaževalcev voda (1986 do 1990).

V tem delu programa so zajeti tudi konkretni ukrepi za dolgoročno širjenje kanalizacijskega omrežja, za gradnjo komunalnih in industrijskih čistilnih naprav in ukrepi za zaščito erozijskega delovanja voda.

V naslednjih poglavjih so opredeljeni ukrepi s področja ravnanja z odpadki, varstva pred hrupom, varstva naravne in kulturne dediščine, smotne razporeditve dejavnosti v prostoru (varstvo zemlje in naravnih bogastev), ukrepe na področju izboljšanja družbene organiziranosti in raziskovalno dejavnost, vzgojnoizobraževalno usposabljanje in osveščanje mladine in odraslih.

SREDSTVA ZA FINANCIRANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Odbor Skupščine občine za delitev sredstev za skupno porabo v krajevnih skupnostih v obdobju 1981—1985 po obravnavi poročil krajevnih skupnosti o porabi dodeljenih sredstev v letu 1984 in zahtevkov za leto 1985 predlaga delegatom zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti v obravnavo in potrditev poročilo z nekaterimi izhodišči in predlogom za razdelitev 4.010.000 din naslednjim krajevnim skupnostim:

Rateče-Planica	600.000
Planina pod Golico	305.000
Hrušica	800.000
Mirka Roglja Petka	302.000
Staneta Bokala	422.000
Cirila Tavčarja	396.000
Sava	395.000
Edi Giorgini	395.000
Blejska Dobrava	395.000

O CENAH ZA GEODETSKE STORITVE

Delegatom zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti je predložen tudi predlog odloka o cenah za geodetske storitve, ki bodo za 30 % višje in so usklajene na nivoju gorenjskih občin in občine Kamnik in Domžale.

OBVESTILO O ŽELEZARSKIH ŠTIPENDIJAH

Vsem učencem, ki končujejo osnovno šolo ali 4-letne programe srednjega usmerjenega izobraževanja in bodo nadaljevali šolanje, niso pa se še odločili za štipenditorja, sporočamo, da so v Železarni še vedno na voljo štipendije za različne usmeritve. Predvsem se še lahko odločijo za štipendijo v kovinarski, metalurški, gradbeni ali kemijski usmeritvi srednjega usmerjenega izobraževanja, prav tako pa lahko sprejmemo še nekaj prijav za štipendije na visokošolskih programih.

Zato vabimo vse učence, ki še niso vložili vlog za štipendije, da le-te naslovijo na Železarno Jesenice, ali pa se zgledajo na kadrovskem sektorju Železarnje, kjer bodo dobili podrobnejša pojasnila o možnostih nadaljnega izobraževanja, kakor tudi poznejšega organiziranega pripravništva in zaposlitve v naši delovni organizaciji. Zaradi lažje odločitve za štipendijo in ker bodo morda zaradi prevelikega zanimanja za določene smeri potrebne preusmeritve, svetujemo, da skupaj z učenci pridejo tudi starši, tako da bomo s skupnimi močmi poskušali mladim ljudem izbrati pravi poklic.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 24. DO 30. JUNIJA

24. junija, Marin GABROVŠEK, član PO, Bled, Ribenska 8/c, tel. št. 78-157.
25. junija, Vitomir GRIČAR, vodja TOZD Valj. deb. ploč., Jesenice, Tito-va 2, tel. št. 81-279.
26. junija, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kejžarjeva 38, tel. št. 82-118.
27. junija, Jože KOBENTAR, vodja kadrovskega sektorja, Hrušica 19.
28. junija, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16.
29. junija, Tomaž KAVČIČ, vodja TOZD Vratni podboji, Radovljica, Langusova 39.
30. junija, Janez BIČEK, vodja TOZD Jeklarne, Jesenice, Udarca 9, tel. št. 83-193.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja pisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 24. 6.	ANTON KAVČIČ	MIHA ŠLIBAR
TOREK — 25. 6.	VANDA ENIKO	DUŠAN ŠMID
SREDA — 26. 6.	BRANE CEPIC	JANEZ VEHAR
ČETRTEK — 27. 6.	MILAN RAVNIK	MITJA BENEDIČIČ
PETEK — 28. 6.	JANEZ ARH	BRANKO GERČAR
SOBOTA — 29. 6.	MARJAN TRONTELJ	BORUT CEGNAR
NEDELJA — 30. 6.	JOŽE RAVNIK	DUŠAN POLAJNAR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3551

vezni telefon je: 2317

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 06.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:

dnevni dežurni od 06.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 06.00 ure

Predaja poslov se izvede na vodstvu TOZD Vzdrževanje, oziroma v sobi dežurnega vzdrževanja.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 24. do 29. junija bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš od 6.30 do 8. ure.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

V soboto, 29. junija, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce: od 7. do 8. ure.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno: od 15.30 do 16.30.

V soboto, 29. junija, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

DEŽURSTVO V VATROSTALNI

22. in 23. junija, Milenko PERIČ, Jesenice, Savska 1/a, tel. št. 83-944.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743 oziroma telefon Železarnje 34-65.

V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

PREGLED ODSOTNOSTI V MAJU

	bolovanje %	red. let. dopusti %	ostala odsotnost %	skupna odsotnost %
PLAVŽ	5,68	6,14	0,66	12,48
JEKLARNA	4,95	6,67	1,02	12,64
LIVARNA	3,47	5,93	0,16	9,56
VALJ. BL. ŠT.	5,04	6,83	0,67	12,54
VALJ. ŽICE	5,13	6,17	1,42	12,72
VALJ. DEB. PL.	3,13	7,52	0,49	11,14
HL. VALJ. BELA	3,65	6,22	1,22	11,09
HL. VALJ. JES.	5,65	7,22	0,88	13,75
ŽIČARNA	5,56	7,22	0,89	13,67
PROFILARNA	6,63	4,01	0,55	11,19
V RATNI FODBOJI	8,63	6,12	0,18	14,93
JEKLOVLEK	6,81	6,55	0,50	13,86
ELEKTRODE	5,67	5,85	0,60	12,12
ŽEBLJARNA	4,54	8,06	1,37	13,97
STROJ. DELAVNICE	6,78	5,38	0,94	13,10
REMONT. DELAVNICE	6,13	5,36	0,77	12,26
VZDRŽEVANJE	6,41	5,54	0,52	12,47
ENERGETIKA	2,63	5,71	0,56	8,90
TRANSPORT	6,73	6,37	0,93	14,03
KO - FI	6,54	5,27	0,43	12,24
K S I	5,82	5,41	1,28	12,51
E T N	3,79	5,41	0,81	10,01
DRUŽ. JERENARNA	8,80	5,91	0,07	14,78
ŽELEZARNA	5,49	6,05	0,79	12,33

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

PRVA SEJA ODBORA ZA INFORMIRANJE

Z delom v novem mandatnem obdobju je pričel tudi odbor za informiranje Železarne. Člani so imeli prvo sejo v četrtek, 13. junija. Obravnavali so pregled sklepov prejšnje seje, sklepe javne razprave o samoupravnem informiranju in komuniciranju, sklepe raziskave »Bralci Železarja o Železarju«, povratno informiranje, uskladištev višin avtorskih honorarjev in se opredelili do stališč republiške konference SZDL Slovenije o uresničevanju vsebinskih zasnov sredstev javnega obveščanja.

Poročilo o izvajanju sklepov prejšnje seje je podala vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, obenem pa jih je seznanila tudi s pristojnostmi, ki jih za ta odbor določajo samoupravni akti.

Sklepi prejšnje seje so izvršeni. Na dveh prejšnjih sejah je odbor sprejel sklep, da v Železarju ne smejo biti objavljeni razpisi prostih del in nalog drugih delovnih organizacij. Na tej seji pa so člani odbora menili, da s tem ne bomo zadržali delavcev in da se na ta način le zapiramo za tovarniško ograjo. Sklenili so, da je treba ta sklep ponovno proučiti s tem, da uredništvo glasila in kadrovskega sektorja pripravita ustrezno informacijo.

V nadaljevanju so se seznanili s sklepi javne razprave o samoupravnem informiranju in komuniciranju v Železarji. Sklenili so, da bodo usmeritve o informiranju prek oglašnih desk sprejeli, ko bo center za proučevanje samoupravljanja in informiranje pripravil povzetek analize o informiranju prek oglašnih desk. Analiza mora biti pripravljena do septembra.

Člani so tudi ugotovili, da so se delavci v javni razpravi zavzemali za racionalizacijo delovanja delegacij, za manjše število delegatov, za združene delegacije. Ker delovanje delegatskega sistema in organiziranje delegacij ni v pristojnosti odbora, naj o tem razpravljajo družbenopolitične organizacije, posebno sindikat.

Odbor samoupravne delavske kontrole Železarne je dal pobudo za vsebinsko in oblikovno dopolnitev poslovnih poročil. Člani odbora bodo o tem razpravljali, ko bodo pripravljene ustrezne informacije.

V petih lanskih številkah Železarja so bili objavljeni rezultati raziskave »Bralci Železarja o Železarju«. Namen raziskave je bil odgovoriti na nekatera stalna vprašanja o glasilu (polemičnost, kritičnost, občinsko ali le železarsko glasilu in podobno), poleg tega pa je uredništvo želelo tudi ugotoviti bralnost posameznih rubrik ter zbrati čimveč pobud in predlogov bralcev za izboljšanje glasila. V glasilu je bila objavljena tudi temeljna vsebinska zasnova Železarja.

Člani odbora so se seznanili s sklepi raziskave in ugotovili, da na vsebinsko zasnovo glasila ni bilo pripomb, kar pomeni, da jo uresničujemo. Sklenili so tudi, naj uvodnik glede na aktualnost problematike pripravljajo različni avtorji, ni pa nujno, da je pripravljen za vsako številko. Iz drugih revij in časopisov naj bodo objavljeni le povzetki, ki so v interesu delavcev Železarne.

Z rubriko »Utrip SDS« je v glasilu nekoliko bolj zajeta problematika posameznih delovnih okolij, vendar pa naj se uredništvo dogovori z vodstvom TOZD in delovnih skupnosti ter družbenopolitičnimi organizacijami za pridobitev širšega kroga dopisnikov iz TOZD in delovnih skupnosti. Prav tako naj uredništvo organizira

razgovore tudi s sodelavci sestavljene organizacije o pridobivanju informacij o poslovanju SOZD ali njenih posameznih delov. Anketirani bralci so slabo ocenili informacije s sejem samoupravnih organov TOZD in delovnih skupnosti, ker iz teh prispevkov zvedo le, kaj je bilo na dnevnem redu posameznih sej. Člani odbora so zato sklenili, naj center za proučevanje samoupravljanja in informiranja zapisnike samoupravnih organov TOZD in delovnih skupnosti strokovno prouči in njihovo vsebino predstavi bralcem. Sprejeli so tudi sklep, naj uredništvo v Železarju objavlja povzetke pomembnejših zahtev iz Delegata.

Ob obravnavi sklepov o povratnem informiranju so člani ugotovili, da še vedno ni zaživilo v vseh sredinah. Izvršnemu odboru konference osnovnih organizacij sindikata in odboru samoupravne delavske kontrole so dali pobudo, da ocenijo funkcioniranje povratnega informiranja v posamezni TOZD in delovni skupnosti in po potrebi zaostrijo odgovornost. Sklenili so tudi, da je treba dosledno izvajati sklepe delavskega sveta Železarne in določila samoupravnih aktov.

Obravnavali so tudi vlogo uredniškega odbora Železarja za povišanje avtorskih honorarjev. Odbor za informiranje je avtorske honorarje nazadnje povišal pred letom in pol, za-

to so na tej seji sklenili, da jih od 1. junija letos povišajo za 121 odstotkov.

Člani odbora so se opredelili tudi do stališč republiške konference SZDL Slovenije o vprašanjih uresničevanja vsebinskih zasnov sredstev javnega obveščanja. Pri tem so ugotovili, da naše glasilu utrjuje in razvija tiste dejavnike demokracije, ki uveljavljajo družbeno lastnino produkcijskih sredstev, da je odprto, kritično in polemično glasilu. Uredniški odbor je oblika podružbljanja Železarja, odbor za informiranje pa sistema informiranja in komuniciranja v Železarji. Zavzeli so tudi stališče, da morajo sredstva javnega obveščanja dopustiti odprt dialog in polemiko, da je treba odpraviti formalno demokracijo, z vsemi oblikami podružbljanja moramo preseči primere neobjektivnega, senzacionalističnega in enostranskega pisanja. Stališča odbora bo center za proučevanje samoupravljanja in informiranja posredoval svetu za informiranje pri občinski konferenci SZDL Jesenice.

Člani so tudi odločili, skladno s 23. členom pravilnika o samoupravnem informiranju in komuniciranju v Železarji, naj javna razprava o osnutku dolgoročnega plana občine poteka na samoupravnih delovnih skupinah. Center bo objavil povzetke omenjenega dokumenta v Železarju, sektor za ekonomiko in organizacijo pa bo za razpravo na samoupravnih delovnih skupinah pripravil informacijo, v kateri bo primerjal plane Železarne z občinskimi in utemeljil morebitna razhajanja.

Seznanili so se tudi z aktivnostmi uredništva Železarja o možnosti proste prodaje Železarja in izdelavi nove evidence prejemnikov.

CPSI — Z. V.

TOZD Energetika

SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta Vojteh Jakopič je 11. junija sklical 2. sejo.

Ugotovljeno je bilo, da trije sklepi prve seje še niso izpolnjeni, ker so dolgoročnejšega značaja.

Odobrili so gradbeno posojilo in potrdili prednostno listo pričakovancev stanovanj za TOZD Energetika, obravnavali oceno rezultatov poslovanja in gibanje OD v letu 1985, so glasno potrdili načrt interne banke SOZD SZ za leto 1985 in potrdili

sklepe odbora za delovna razmerja in sklepe odbora za gospodarstvo.

Potrdili so tudi deficitarnost del in nalog, novo prodajno ceno zemeljskega plina na relaciji SZ Železarne Jesenice — Vodovod Jesenice, zavrnili pritožbo delavca iz TE, potrdili sklepe komisije za rešitev pritožbe delavca iz TE. Poslušali so tudi poročilo komisije o inovacijskem predlogu št. 2747.

KN

SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo Drago Dudič je 10. junija sklical 1. sejo. Najprej so ugotovili, da so sklepi 17. seje uresničeni.

Odbor je obravnaval nadure za marec, april in maj ter plan za junij 1985, obravnavali pa so tudi oceno rezultatov poslovanja in gibanje OD v letu 1985.

Vlogo vodja EE za dodelitev enkratne najvišje nagrade delavcu za uspešno opravljeno predelavo na krmilnih, signalnih in merilnih, vezan

5 kV celic v RTP Javornik so odstopili v reševanje DS TOZD Energetika s predlogom, da vlogo obravnava delavski svet Železarne.

Udeležencem srečanja proizvajalcev tehničnih plinov Jugoslavije v Zlatiboru so odobrili pogodbeno delo za čiščenje energetske trase Jesenice—Bela.

KN

tudi, da stalno navajanje izgub zaradi izvoza brez dodatnih razlag o nujnosti in pozitivnih učinkih le-tega (jeklarna 2, odplačevanje blagovnih kreditov ...) vpliva na negativno mišljenje kolektiva o delovanju zunanjetrgovinskega oddelka. »SDS računovodstvo prihodka in odhodka kritično ocenjuje delo in odgovornost vseh tistih oddelkov (predvsem ERC), ki so strokovno in po službeni dolžnosti zadolženi pri izdelavi plana in periodičnih obračunov. Takole pravijo: »Ugotavljamo, da se je vsa odgovornost za nepravilnosti, zamujene roke in neažurno informiranje prenesla na računovodstvo, tako od strani TOZD kot vodilnih delavcev Železarne. Na tak način, kot je potekal obračun letos, delo resnično ne more biti izvršeno kvalitetno in v rokih.«

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS kadrovskega sektorja, oddelka za zdravstveno in socialno varstvo, sekretariat, oddelke splošne administracije — čistilke, CPSI, splošna varnostna služba 1 ter PGRČ. SDS kadrovskega sektorja v zvezi z izvajanjem sklepov prejšnjega sestanka SDS ugotavlja, da je potrebno objaviti informacijo o refundaciji stroškov pri zamudah avtobusov ter da je takoj treba začeti uvajati novosti v delitve sklada skupne porabe. Ob poslovnem poročilu pa ugotavljajo, da so bili reprezentančni stroški zelo visoki. Pregled porabe teh sredstev po TOZD in delovnih skupnostih oziroma sektorjih bodo dobili na naslednjem sestanku. V zvezi z vrednotenjem dela pa ugotavljajo, da je rutinsko in administrativno delo enako vrednoteno kot proizvodno in da bi kazalo izločiti delo, ki ni potrebno, delo, ki več doprinese, pa bolje nagraditi. V zvezi z usmeritvami za delo na sistemu delitve po delu pa vprašujejo, kako bomo določili normative za delokroge (»kajti stališče delokrog — naloga ni sprejemljivo zaradi razporejanja delavcev«). Skeptični so tudi glede odločitve, da naj se metodologija ne spreminja. Pod razno vprašujejo, kdaj se bo ponovno odprl glavni vhod za Javornik. Delavci, ki hodijo ob cesti k novemu vhodu, so namreč ogroženi zaradi prometa. SDS oddelke za zdravstveno in socialno varstvo podobno kot kadrovskega sektorja zahteva razlago izdatkov za repre-

zentanco. Razen tega pa postavlja še naslednje vprašanje: »Zakaj so zdravstveni pregledi zajeti pod stroški vodstva delovne skupnosti, če vemo, da imamo za to svoj konto?« Glede »usmeritev« pa meni, da je treba pri delavcih, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih nalogah, postaviti v ospredje zdravje delavcev in razvijati sistem dela v smeri manjše izpostavljenosti škodljivim plinom. Obravnavali so tudi osnutek reorganizacije rešilnih postaj, ki ga je pripravil SEO. V razpravi so izpostavili predvsem vprašanje kvalitete zdravstvenih storitev v zvezi z nudenjem prve pomoči. Sklenili so, naj se zaradi nekaterih pripomb sestane delovna skupina v najkrajšem času za rešilnimi postajami ter naj uskladi pripombe in jih pošlje sektorju za ekonomiko in organizacijo dela. Glede tehnične izvedbe organizacije prevoza pa se bodo pogovorili z vodjem PGRČ. SDS CPSI meni, da moramo v Železarji izoblikovati enoten, povezan informacijski sistem in ga razčleniti po posameznih poslovnih funkcijah. Tako bi dosegli, da nam bodo poslovne informacije strokovna podlaga za poslovno odločanje, iz njih pa bi lahko črpali tudi tiste informacije, ki so potrebne za odločitve samoupravljalcev. V to nalogo se morajo aktivneje vključiti tudi delavci CPSI. SDS razen tega želi, da se jo informira tudi o strukturi kreditov (kratkoročnih, dolgoročnih, domačih, tujih). Zanima pa jo tudi, kako vpliva na poslovanje Železarne takšna politika najemanja kreditov. »O tem bi morali informirati tudi delavce«, pravijo, »saj je premalo, če jih seznanimo le z bilančnimi podatki, nič pa o gibanjih, trendih.« SDS PGRČ (poklicna gasilska in reševalna četa) v zvezi z »usmeritvami« poudarja, da je treba službo poklicnih gasilcev obravnavati kot službo posebnega družbenega pomena — kot je to primer povsod v SRS oziroma v Jugoslaviji, ker metodologija ne ustreza v celoti.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR TER NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS ERC, energetsko gospodarstvo, raziskovalni oddelke, mehanika preskuševalnica OTK, mehanična delavnica OTK, glavni laboratorij, spektrokemični oddelke, tehnološki laboratorij, laboratorij za vhodno kontrolo surovin, kemijski laboratorij HVB, OID ter

PREGLAD SESTANKOV SDS

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS nabava-zunanja trgovina, domača prodaja, špedicija, računovodstvo prihodka in odhodka, osnovna sredstva, finance ter računovodstvo osebnega dohodka. SDS nabava-zunanja trgovina je na sestanku 11. marca predlagala, naj bi se zahteve zunanje trgovine glede uskladištev analitičnih ocen delovnih nalog reševale prednostno. Predlog je podprl tudi kolegij komerciale. Delavski svet pa je pravni službi zastavil vprašanje, če se lahko zato, ker je referendurno v delovni skupnosti uspel, predhodno upošteva vrednotenje delovnih nalog na zunanjetrgovinskem oddelku. SDS je pravno službo zaprosila, da bi odgovor na to vprašanje dobili še pred zasedanjem delavskega sveta. V zvezi z usmeritvami za delo na sistemu delitve po delu pa SDS meni, da bi morali upoštevati maksimalne oziroma minimalne pogoje pri dodatnih znanjih za posamezne delovne naloge. Pri tem pa pravijo, da »ne smemo dopustiti možnosti, da se dodatna znanja povezujejo s posameznimi delavci, temveč morajo biti vezana na delovna opravila«. Glede poslovanja v prvem tromesečju ugotavljajo naslednje: »Glede na sedanjo izgubo okrog 550 milijonov dinarjev lahko pričakujemo ob koncu leta 1985 ponovno izgubo okrog 2000 milijonov dinarjev. Ker so glavni vzroki nastale izgube visoki stroški potabljenih surovin in energije, nedosežena planirana struktura izdelkov ter večji izpad dohodka od načrtovanega izvoza, prosimo za analizo, ali je resnično leglo izgub le v komercialni, ali pa k taki izgubi prispevajo tudi slaba delovna in tehnološka disciplina ter nekurantni izdelki, ki so povezani z visokimi obratnimi sredstvi. Menimo

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

OKROGLA MIZA O SOCIALNEM POLOŽAJU MLADE GENERACIJE

V četrtek, 13. junija, je OK ZSMS Jesenice organizirala okroglo mizo o socialnem položaju mlade generacije. Okrogla miza je bila organizirana kot del priprav na problemsko konferenco na to temo, ki jo organizira RK ZSMS. Prav v tem času pa je na dnevnem redu seje zborov Skupščine občine Jesenice tudi kadrovska problematika, zaposlovanje in štipendiranje, tako da je bilo tudi na okrogli mizi največ govora o tem, za jeseniško občino ključnem problemu. Pripravljajo se tudi planski dokumenti za srednjeročni in dolgoročni razvoj, zato menimo, da je bil pogovor sklican v pravem trenutku.

V zelo pestri razpravi velikega števila razpravljalcev smo prišli do naslednjih sklepov, ki naj bodo opozorilo vsem planirjem v naši družbenopolitični skupnosti.

a) **Združeno delo še vedno izraža veliko potrebo po nizkokvalificiranih delavcih. Te potrebe so mnogo večje, kot ga lahko omogoči domači priliv.** Rešitvi sta samo dve:

- potrebe zapolniti z delavci z drugih področij (nemogoče jim bo zagotoviti družbeno-socialno varnost, stanovanje, izobraževanje itd.),
- znotraj združenega dela zmanjševati število zaposlenih (kar pomeni uvajati visoko tehnologijo in avtomatizacijo za že obstoječe programe ali programe spreminjati).

Nikakor se ne moremo strinjati s povečanjem zaposlovanja izven okvirov domačega priliva, za kar pa bo potrebno spremeniti miselnost ljudi glede uvajanja nove tehnologije in več sredstev vlagati v razvoj in kadre.

b) **Ugotavlja se, da velikokrat strokovni kadri niso ustrezno zaposleni ter da jim je dostikrat onemogočen lastni razvoj** (mogoče obstaja tudi bojazen starejših, da jih mlajši ne bi spodrinili s položajev).

- tudi pri uvajanju novih zahtevnejših strojev se zmeraj preveč zapolnjuje potrebe s priučitvijo delavcev z zelo nizko izobrazbo,
- struktura združenega dela v naši občini še vedno ni perspektivna za lažje zaposlovanje žensk,

- združeno delo s štipendiranjem poskuša zapolniti trenutne potrebe, ni pa to daljnoročno planiranje potreb po kadrih. Tako načrtovanje pa bi moralo obstajati v sleherni organizaciji združenega dela,
- še vedno je odstotek deleža štipendij za višje in visoke šole zelo nizek, kar ne zagotavlja hitrejšega razvoja,

— tudi višina štipendij ne zagotavlja normalnega družbenoekonomskega položaja dijakov in študentov,

- po mnenju študentov tudi nove spremembe samoupravnega sporazuma o štipendiranju (večkratna valorizacija na leto) še ne rešujejo celotne problematike na tem področju. Predlogi so, da bi vsi šolajoči dobivali štipendije in da bi se sredstva za štipendiranje zbirala na nivoju republike.

c) **Ko se govori o osipu dijakov v usmerjenem izobraževanju, je potrebno obenem analizirati tudi kvaliteto predavateljev in njihov odnos do pouka in dijakov.**

č) **Del izobraževalnega procesa je tudi pripravnštvo. Analiza ugotavlja, da se združeno delo v celoti še vedno ne zaveda, kaj pomeni pripravnštvo. Iz tega izhajajo tudi vse težave pri zagotavljanju možnosti za izvajanje pripravnštva in kvaliteta le-tega.**

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA je pogojena s kadrovsko pro-

blematiko v naši občini. Delovne organizacije so premalo vlagale v gradnjo stanovanj glede na ekstenzivno zaposlovanje:

- cena m² je previsoka, potrebno bi jo bilo očistiti. Cena in celotna problematika pa zaostrejata tudi kasnitve pri gradnji stanovanj. Gra- di se premalo garsonjer,

- vse bolj se oddaljujemo od ekonomske cene stanovanja, kar onemogoča vzdrževanje fonda stanovanj,

- vračanje stanovanj se ne izvaja tako, kot je dogovorjeno,

- s pravilno prerazporeditvijo stanovanjskih površin bi lahko spro- stili nekaj stanovanjskega fonda. To pa bi dosegli tudi s progresivno le- stvico višine stanarin,

- kljub nekaterim ugodnostim so mlade družine v zelo težkem položaju in bi o njih morali ponovno raz- mišljati kot o posebni kategoriji,

- namensko varčevanje je name- njeno samo plačevanju samoudelež- be. Predlagamo, da se lahko uporabi tudi za nabavo opreme. Mladi bi morali imeti možnost, da samoudeležbo obročno odplačujejo, s tem bi jih raz- bremenili pri vselitvi v stanovanje.

Ko smo govorili o dolžini porodni-škega dopusta in nadomestilih, smo enotno podprli III. varianto predlo- ga (365 dni s 100 % nadomestilom), ki je mnogo bolj ugodna tako za družino kot za otroka od ostalih dveh variant.

BRIGADIRJI ZA JEKLARNO 2

V nedeljo, 30. junija, se bo na Jesenicah začela mladinska delovna akcija JESENICE '85. Mladi bodo tako na deloven način praznovali letošnje po- membne jubileje iz revolucionarne zgodovine naših narodov in narodnosti.

Na mladinski delovni akciji Jese- nice '85 bosta sodelovali dve mladins- ki delovni brigadi, in sicer MDB Je- seniško-bohinjski odred, katere or- ganizator je OK ZSMS Jesenice. Se- stavljali pa jo bodo mladi iz srednje- šolskega centra Dragoljub Milovano- vič iz Beograda (35 brigadirjev), iz Krušnik Valjevo (4 brigadirji) ter

mladi iz jeseniške občine. Brigada bo štela približno 50 brigadirjev. MDB Železar, katere organizatorja sta SVET. ZSMS SOZD Slovenske železarne in koordinacijski svet ZSMS Železarne Jesenice, bodo se- stavljali mladi iz železarn Ravne, Store, Jesenice, Žične Celje, Verige Lesce in Plamena Kropa — skupaj približno 35 brigadirjev, ter mladi iz Čelika Beograd (5 brigadirjev) in ob- čine Bosanska Gradiška (20 briga- dirjev). Brigada bo štela od 60 do 65 brigadirjev. Že sama sestava obeh mladinskih delovnih brigad je tak- šna, da bo na najbolj konkreten na- čin mogoče utrjevati enega od osnov- nih smotrov MDA, to je razvijanje bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti, prijateljstvo in soli- darnost.

DELOVIŠČE

Glavno delovišče bo na objektu je- klarna 2, kjer bodo mladi delali ogra- jo (kopanje kanalov, ...), humoriza- nje terena in urejevanje brežin ter zasipanje vodovoda. Na objektu je predvideno približno 11000 ur. Poleg tega delovišča bodo mladi delali tudi znotraj Železarne in v občini.

Brigadirji bodo stanovali v osno- vni šoli Prežihov Voranc. Tam se bo odvijala tudi večina interesnih de- javnosti (kulturno-zabavnih priredi- tev, športna srečanja, tečaji, informi- ranje ...).

ZK

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

PREHRANA V IZJEMNIH POGOJIH

- lov z mrežami. Mreže so iz različnega materiala. Za večje živali uporabljamo 10 m dolge mreže, ki jih raztegemo in pritrdimo na dre- vesna debla, nato pa proti mreži naženemo divjad.

- ulovne jame. Jamo skopljeemo na stezi, po kateri navadno hodi divjad. Globina jame je odvisna od vrste živali, ki jo namrevamo ujeti. Jamo prekrijemo s tankimi palicami in dobro maskiramo. Izkopano zemljo odstranimo. Paziti moramo, da se ujeta žival v jami ne muči.

Pri nas živijo sesalci, primerni za hrano v izjemnih razmerah, so:

Gams. Živi v goratih predelih Slovenije. Je čredna žival, na pašo hodi dopoldne ali proti večeru po ustaljenih stezah.

Planinski zajec je po barvi podoben poljskemu zajcu. Pase se v ju- tranjih in večernih urah. Zadržuje se v kotanjah.

Srna je plašna žival nižinskih, pretežno listnatih gozdov. Pase se v zgodnjih jutranjih urah in proti večeru po posekah in poljih v bližini gozdov.

Jelen spada med našo največjo divjad. Živi v tropu, dejaven je v mraku, podnevi počiva.

Divji prašič prebiva v vlažnih bukovih, hrastovih in kostanjevih gozdovih. Dobro sliši in vonja. Hrano si išče v mraku in ponoči.

Lisica živi v gozdovih in odprtih predelih z grmovjem. Človekove bližine se izogiba, lovi predvsem ponoči.

Jazbec živi v gozdovih blizu polj in močvirij. Skriva se v jazbini, ki ima več izhodov. Doseže težo 20 kg, lovimo ga s pastmi, ki jih na- stavljamo ob izhodu iz jazbine in na koruznih poljih.

Veverica, hrček in polh spadajo tudi med živali, ki jih lovimo v izrednih razmerah.

Žival, ki smo jo ujeli, ubijemo z udarcem po glavi. Ubiti živali pre- režemo vrat, da ji odteče kri, nato jo oderemo. Pri večji živali storimo to z nožem na tleh. Manjše živali obesimo na vejo za zadnji nogi, nato zarežemo kožo okrog zadnjih nog in v smeri proti zadnjici. Kožo nato s potegom v smeri proti glavi »slečemo«. Izvlečemo še sprednja para nog vse do stopal. Prerežemo trebušno steno in odstranimo drobovje. Od drobovja obdržimo le jetra in ledvice. Končno odrežemo konce nog in glavo. Drobovje, kožo in glavo zavržemo.

Meso divjadi pripravljamo na isti način, kot pripravljamo meso domačih živali.

VODNE ŽIVALI

Bogat vir hrane v izjemnih razmerah so naše tekoče in stoječe vo- de ter njihova bližja okolica.

Med vodnimi živalmi takoj pomislimo na ribe. Ribe so bogat vir beljakovin v normalnih razmerah. Lov rib v mirnem času ureja zakon o sladkovodnem ribištvu (Ur. list SRS št. 25/76), ki natančno določa kdaj, kaj in kako smemo loviti.

Ta zakon hkrati strogo prepoveduje loviti ribe na nedovoljene na- čine. Med vodne živali spadajo tudi školjke, raki in žabe, čeprav zad- nje niso čisto vodne živali.

Tudi pri lovu rib lahko v izjemnih razmerah uporabimo načine, ki v normalnih razmerah niso dovoljeni, temveč strogo kaznivi. Poznamo različne načine, ki pa so glede na posamezno vrsto rib bolj ali manj uspešni. Oglejmo si nekatere:

- **Lov s trnki.** Lov s trnkomo uporabljamo tudi v normalnih raz- merah. Če nimamo pravih trnkov, jih naredimo sami iz bučik ali pri- strene žice. Ker je ta lov zamuden, si pomagamo tako, da navežemo na vrvice več trnkov. En konec vrvice za breg, drugega pa obežimo s kamnom. Na trnke pritrdimo vabo. Kako uspešen bo lov, je odvisno od vabe. Vaba naj bo čimbolj podobna naravni hrani za vrsto ribe, ki jo želimo ujeti. Pomagamo si z deževniki, s koblicami, z drobovjem živa- li, s semeni in podobnim.

Umetne vabe (binkerje) izdelamo sami iz konzervnih škatel ali tanke pločevine. Izrežemo jih v obliki ribe in pritrdimo poleg trnka. Večina rib se v vročih poletnih dneh zadržuje v globlji hladni vodi, spo- mladi ali jeseni pa večina rib išče toplejšo vodo in jih bomo zanesljive- je našli v plitvinah blizu brega. Vabe nastavimo zvečer, ulov pa pobe- remo zjutraj.

- **Lov z rokami.** Ta lov je najenostavnejši, toda najbolj neuspe- šen. Lovimo tako, da se premikamo počasi po toku reke. Ko začutimo ribo in otipljemo škрге, jo močno stisnemo tik za škrgami. Lov je uspe- šen predvsem po tolmunih in pod kamenjem.

- **Sprememba smeri vodnega toka.** Vodni tok spremenimo tako, da namečimo v vodo kamenje, veje, rušje ali sneg. Rabe, ki ostanejo na plitvinah ali izsušenih mestih, zlahka poberemo.

- **Lov z ostmi.** Namesto osti lahko uporabimo vilice, ki jih pritrdimo na palico. Ta način je primeren za nočni lov. Potok, reko ali del jezera osvetlimo in ribe z ostjo brez posebnih težav nabadam.

MLADI V TEHNIČNI KULTURI

Letos so mnogi mladi iz jeseniške občine dosegli zelo lepe rezultate v de- javnostih tehnične kulture. Pohvaliti moramo predvsem prizadevnost in in- teres mladih za tehnične dejavnosti. Vendar vsi ti uspehi ne bi bili mogoči brez mnogih mentorjev, ki ostajajo neimenovani pri objavljenih rezultatih in uspehih, tako na 9. srečanju mladih tehnikov v Ravnah, 3. srečanju mla- dih združnikov v Novi Gorici in na 19. srečanju — gibanju »Znanost mladi- ni«, ki je bilo 14. junija v Ljubljani.

Na tem srečanju so sodelovali di- jaki Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice in mentorja profesorja Marta Čelesnik in Ale- ksander Klinar. Obe nalogi sta bili zelo dobro ocenjeni. Profesorica Marta Čelesnik pa je bila posebej pohvaljena za idejo o organiziranju naravoslovnih dni.

Najbolj zahtevna je bila udeležba v dejavnosti iz kemije, kjer so udele- ženci poleg zagovora svoje naloge morali najprej rešiti teste, ki so jih sestavili profesorji Fakultete za ke- mijo pod vodstvom dr. Aleksandre Kornhauserjeve. Vsa letošnja dejav- nost nas opozarja, da moramo men- torje razbremeniti skrbi za admini-

strativna opravila, vsega, kar ni stro- go vezano na strokovno delo.

Za pospeševanje tehničnih dejav- nosti pa moramo v jeseniški občini pripraviti programe in poglobiti so- delovanje z mladinsko organizacijo, socialistično zvezo, raziskovalno skupnostjo, srednjimi in osnovnimi šolami, interesnimi skupnostmi, iz- vršnimi organi in delovnimi organi- zacijami.

Vsi ti so prispevali največji možni delež k doseganju uspehom tehni- če kulture v občini Jesenice z reše- vanjem trenutnih problemov.

S pravočasnimi programi bomo razširili in ponovili letošnje dosežke.

MESTA

oddelek za operativno planiranje proizvodnje. SDS ERC ugo-

tavlja, da je treba izdelati podrobnejši plan usposabljanja za- poslenih v njihovem oddelku. Več pripomb je imela tudi na po- slovno poročilo. Tako pravi, da bi morale biti za skupne službe prikazane opravljene naloge in ne samo finančni obračun. Ker je odstotek osebnih dohodkov v stroških vedno manjši, bi po njihovem mnenju kazalo iskati rezerve v zmanjševanju drugih stroškov in ne v zmanjševanju realnega GD. Ker je nesistemat- ično reševanje problematike OD izničilo pozitivne učinke norm, predlagajo, naj se to čimprej popravi (prevelik variabil- ni del). V vseh poročilih se kot eden od vzrokov slabega poslo- vanja navaja tudi pomanjkanje delavcev. Zato predlagajo, naj se to vprašanje čimprej sistemsko uredi. Vprašujejo tudi, za- kaj se vodstev TOZD, ki že več let zapovrstjo poslujejo z izgu- bo, ne kličejo na odgovornost. Pod razno predlagajo, spremem- be pravilnika, po katerem se denar za star papir preliva na sklad skupne porabe za dejavnost mladine. Po njihovem mne- nju bi bilo namreč bolje, če bi se z Intertade sklenila kompen- zacijska pogodba, na osnovi katere bi ERC za oddani stari pa- pir dobival repromaterial. Stroški ERC bi se tako zmanjšali. SDS želi biti seznanjena tudi s sporazumom, ki ga ima Žele- zarna sklenjenega s komunalnim podjetjem o čiščenju okolice zgradb. Vodje projektov v ERC so zadolžili, naj preko Železar- ja seznanijo širšo javnost z delovanjem ERC. Na koncu so še predlagali, naj bi problem namestitve gospodarja rešili z razpi- som ter naj bi sklepe sestankov vodij ERC ter zapisnike s se- stankov vodij oddelkov sektorja za ekonomiko in organizacijo dela objavljali na oglasnih deskah. V razpravi o poslovnem po- ročilu sta na sestanku SDS energetsko gospodarstvo izstopala predvsem dva problema: a) V materialnih stroških izkazujemo 77 % nižje stroške za časopise, knjige in revije. Če se to zniža- nje nanaša na močno znižanje števila revij in knjig, utegne imeti to v daljši prihodnosti za posledico pomembno zaostaja- nje v znanju za napredovanjem v tujini. Ob tem delovna skupi- na ugotavlja, da vse premalo uporabljamo možnosti bogato za- ložene knjižnice. b) V stroških energije je nujno potrebno ločiti delež energetskih stroškov, ki se nanaša na podražitve, ki iz-

haja iz povečanih porab. Ker se obetajo nadaljnje podražitve, bo situacija v prihodnje še bolj zaostrena. V Železarni so v po- sameznih TOZD opaženi trendi racionalnejše porabe energije. S temi pozitivnimi trendi pa nismo sposobni omiliti skokovite- ga naraščanja cen. SDS raziskovalni oddelek v zvezi z »usme- ritvami« med drugim omenja, da sta v spisku dodatnih znanj izpuščena magistririj in doktorat znanosti, ki bi ju bilo treba vključiti v najvišjo stopnjo zahtevnosti. Moti jih tudi omejevo število točk, s katerimi razpolagajo posamezni oddelki. Takole pravijo: »Pri vrednotenju delovnih nalog oziroma delokrogov je bilo potrebno opravljati številne korekture zaradi omejeva- ga števila točk, s katerimi je bilo možno razpolagati na nivoju oddelka. Take korekture so privedle do popačenja razmerij med posameznimi delokrogi. Zato delovna skupina RO zahte- va, da se ocena ne korigira glede na razpoložljivo število točk v oddelku, pač pa s primerjanjem s podobnimi delokrogi v Žele- zarni. Omejevo število točk, s katerimi razpolaga oddelek, ima za posledico, da bodo oddelki, ki so bili v poprečju do sedaj v primerjavi z ostalimi v Železarni preslabo ali predboro ocenje- ni, tako ocenjeni tudi po uveljavitvi novega načina nagrajeva- nja.« Zanimiva je tudi njihova pripomba glede poslovnega po- ročila: »Glede na dobre rezultate, ki jih je Železarna beležila vsak mesec pri doseganju skupnega cilja poslovanja, predsta- vlja izguba, ki jo izkazuje v prvem tromesečju, za delavce pre- senečenje. Treba je vpeljati tak način spremljave poslovanja Železarne, da bodo pristojni tekoče informirani o finančnem stanju in bodo lahko pravočasno tudi ukrepali. Rezultati poslo- vanja kažejo tudi na to, da zaradi naglega spreminjanja raz- merja cen med surovinami, energijo in izdelki poslovanja ni mogoče voditi na osnovi planskih cen. Potrebno je operirati z dejanskimi cenami in dejanskimi stroški, kar ob današnji računalniški tehniki ne bi smelo predstavljati problema.« SDS mehanska preskuševalnica še vedno čaka na odgovor na vpra- šanje glede vrednotenja del in nalog v njihovem oddelku. Vprašanje je zastavila na sestanku v februarju letos. SDS spektrokemični oddelek v zvezi z »usmeritvami« dvomi, »čr- do vse stvari urejene pravočasno«. Odgovor pa zahteva tudi na

naslednje vprašanje: »Zakaj za delo med prvomajskimi prazni- ki niso dobili malice, čeprav so vse dni redno spremljali proiz- vodnjo jeklarne.« SDS tehnološki laboratorij še ne strinja s preglednico dodatnih znanj po stopnjah zahtevnosti, ker menijo, da je za posamezne delovne naloge z opisom del in nalog, zahtevana strokovna izobrazba. V preglednici tudi ni upošteva- no dodatno znanje bakterioloških preiskav pitnih in odpadnih vod (seminar na zavodu za zdravstveno varstvo Kranj ali Lju- bljana). Tudi SDS laboratorij za vhodno kontrolo surovin dvo- mi, da bo ves program usmeritev za delo na sistemu delitve po delu izdelan po terminu. SDS kemijski laboratorij HVB v zvezi z dodatnimi kriteriji ocenjevanja delovnih nalog izpostavlja vprašanje kadrovske politike: »SDS meni, da so dodatni krite- rij neuporabni. Za neko delovno nalogo je že prej to znanje upoštevano in bi moralo biti temu primerno kadrovanje. Vred- nost delovnih nalog se ne spremeni s ustreznim kadrom.« V zvezi z informacijo o prostovoljnem delu pa pravi naslednje: »SDS meni, da je objavljena informacija ŽJ o akciji o prosto- voljnem delu žaljiva. SDS meni, da je vodstvo TOZD Žebljarna ravnalo pravilno.« SDS OID, IR in OSMP ponovno zahteva, da se pred izvedbo referendumu napravi primerjalni izračun osebnega dohodka po novem načinu. Ugotavlja tudi, da je bilo gradivo za skupščino SIS za stanovanjsko gospodarstvo preob- širno (obsegalo je 40 strani) ter da so bile v okviru Raziskoval- ne skupnosti Jesenice realizirane naslednje raziskovalne nalo- ge: Dolgoročni razvoj energetike in občini Jesenice, gradnja malih elektrarn, surovinski viri in dolgoročna preskrba s kan- nitimi agregati in gozdno ekološka raziskava. Posredovana jim je bila tudi informacija, da se lahko glede predizračunov pokoj- nin osebno obrnejo na računovodstvo osebnih dohodkov. SDS oddelek za operativno planiranje proizvodnje še vedno čaka na odgovor na vprašanje, ki ga je že nekolikokrat zapisala: »Še vedno SDS ni dobila nobenega odgovora od odgovornih služb v zvezi z nagrajevanjem v OOP za sodelavce, ki so s 1. oktobrom 1983 prestopili v naš oddelek.«

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

POSLOVANJE SLOVENSKE ŽELEZARN V APRILU

Informativni bilten o poslovanju Slovenskih železarn za marec smo prejeli dokaj pozno in takrat smo se odločili, da ne objavimo povzetkov, ker bi kasnili več kot dva meseca. Aprilsko analizo poslovanja smo prejeli nekoliko prej in če verjamemo obljubam službe za planiranje v uvodu zadnjega biltena, bodo v naslednjih številkah odpravljene pomanjkljivosti tako v rokovanju kot vsebinskem smislu.

I. PRIKAZ PROIZVODNJE PO DELOVNIH ORGANIZACIJAH

ŽELEZARNA JESENICE

Uspešna proizvodnja iz meseca marca se je nadaljevala tudi v aprilu. Mesečna realizacija je presegla 5,5 mia din. Vse TOZD, razen Plavža, so dosegle oz. presegle plane skupne proizvodnje.

Dobava tujega vložka je dosegla 3.799 ton za domačo porabo in 796 ton za usluge prevajanja. Kasnila je dobava vložka za usluge prevajanja v Valjarni debele pločevine. V delovni organizaciji se naprej ostaja problem pomanjkanje delavcev, ki se bo v poletnih mesecih še povečalo.

ŽELEZARNA RAVNE

TOZD Jeklarna je aprila močno presegla načrt proizvodnje surovega jekla, čeprav so peči mirovale kar 367 ur zaradi različnih vzrokov.

TOZD Jeklolivarna je za nekaj odstotkov zaostala za planom skupne proizvodnje, plan blagovne proizvodnje pa je presegla za 5 %.

Ugodni pogoji dela v aprilu so dali v TOZD Kovačnica dobre proizvodne rezultate, ki so presegli planirane. Zastojate in drugih večjih ovir v aprilu ni bilo.

TOZD Valjarne je visoko presegla planirano proizvodnjo gredic in srednjih profilov, čeprav slabo stanje težke proge močno vpliva na kakovost in predvsem na obliko gredic.

Proizvodnja Orodjarne je potekala brez posebnosti in je presegla mesečni plan. V TOZD Stroji in deli so dosegli nižjo proizvodnjo od planirane. Izmedek je v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta manjši za 6 %.

V TOZD Pnevmatični stroji so imeli težave zaradi nepravilne dobave votlosvedrnega jekla, velike bolniške odsotnosti in okvar na obdelovalnih strojih, kljub temu pa so plan proizvodnje presegli.

TOZD Vmetarna je aprila izdelovala vzmeti za ZDA, vendar plana ni dosegla zaradi neugodnega asortimana.

TOZD Rezalno orodje dosegla dobre proizvodne rezultate, ki jih spremljajo podobne proizvodne težave kot v preteklih mesecih. V TOZD Kovinarstvo se je pokvaril kalilni stroj, dodatne težave pa povzročajo pomanjkanje delavcev.

Razen manjših problemov je delo v oddelkih obdelave v TOZD Armature potekalo tekoče. Pri montaži se je intenzivnejše delo začelo šele v drugi polovici meseca, ko so prispele krogle iz uvoza.

TOZD Bratstvo je doseglo aprila dokaj dober proizvodni rezultat, ki je presegel planirane za 7 %.

ŽELEZARNA ŠTORE

Elektroplavž v aprilu ni obratoval zaradi okvare pečnega transformatorja 18 MVA, prav tako tudi ni obratovala aglomeracija. Do okvare transformatorja je prišlo konec marca, takoj po letnem remontu na TH peči. TOZD Jeklarna je dosegla proizvodnjo odličnega jekla v višini 11.411 ton, kar je več kot so planirali. K preseganju plana je prispevala neprevzeta proizvodnja iz marca. Imeli so veliko zastojev in težav, ki so povzročili izpad proizvodnje okoli 460 ton na EOP I in okoli 285 ton na EOP II.

Preskrba s surovinami z domačega trga je bila zadovoljiva, iz uvoza pa primanjkuje posameznih materialov (ognjeestalni material). Težave so imeli tudi z vložkom (baker).

TOZD Valjarna I je v aprilu izdelala 3.105 ton valjanih izdelkov, od tega 2.466 ton blagovne proizvodnje in 639 ton za predelavo, kar je več kot so planirali.

TOZD Valjarna II je v aprilu dosegla proizvodnjo v višini 10.009 ton, kar je več kot so planirali. Proizvodnja je tekla brez večjih težav.

TOZD Livarna I je presegla plan proizvodnje litine in zaostala za planom proizvodnje surovih valjev. Primanjkovalo je NL zlomnine, zaloga Ni pa je padla na minimum. Proizvodnja v TOZD Livarna II je potekala brez večjih zastojev.

TOZD Mehanska obdelava — obrat litine je imela probleme zaradi pomanjkanja ustreznega asortimana naročil.

TOZD Tovarna traktorjev je v aprilu izdelala 240 traktorjev in presegla plan proizvodnje za 5 %.

PLAMEN KROPA

Plamen je aprila izdelal 634 ton izdelkov in zaostal za mesečnim planom proizvodnje za 8 %.

Letošnja proizvodnja znaša 2.692 ton, kar je 3 % manj, kot smo planirali. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta so letos izdelali 9 % manj. Obseg prodaje je 9 % večji od obsega proizvodnje.

Aprila je zaostala predvsem proizvodnja sponkskih vijakov (24 % pod planom), zakovic (41 % pod planom) in matic (9 % pod planom), proizvodnja ostalih izdelkov pa je bila večja od planirane.

TOVIL LJUBLJANA

V Tovilu so aprila izdelali 164 ton izdelkov, kar je 17 % manj, kot so si zastavili s sorazmernim mesečnim planom. V letošnjem letu so dosegli proizvodnjo 759 ton, kar je 4 % manj od kumulativnega plana za letošnje leto in 5 % manj od enakega obdobja preteklega leta. Obseg prodaje je za 4 % večji od obsega proizvodnje.

Aprila je za planom zaostala proizvodnja kovinskih vijakov (za 15 %), vijakov za pločevino (za 11 %) in nerjavni vijakov (za 4 %), medtem ko je bila proizvodnja zakovic bistveno večja od planirane.

VERIGA LESCE

V Verigi so aprila izdelali 1.176 ton izdelkov in s tem presegli sorazmerni mesečni plan za 5 %. V letošnjem letu so izdelali 4.410 ton izdelkov in za 2 % zaostali za planom, za proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta pa zaostajajo za 3 %. Obseg prodaje je za 1 % manjši od obsega proizvodnje.

ŽIČNA CELJE

Žična je aprila izdelala 1.586 ton izdelkov in dosegla 87 % sorazmernega mesečnega plana. V letošnjem letu znaša proizvodnja 4.857 ton, kar je le 67 % kumulativnega plana proizvodnje in 107 % proizvodnje, dosežene v enakem obdobju preteklega leta. Obseg prodaje je bil za 10 % manjši od obsega proizvodnje.

Za planom je zaostala proizvodnja za SSSR zaradi pomanjkanja materiala ter proizvodnja pletiv, kjer se je pomanjkanje materiala pridružila še odsotnost zaradi bolezni. Za vzmeti je primanjkovalo naročil.

II. POSLOVANJE PO POSAMEZNIH FUNKCIJAH

PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA IN SUROVEGA ŽELEZA

Aprila smo v SŽ izdelali 13.517 ton belega surovega železa in izpolnili 90 % mesečnega plana. Sivega surovega železa zaradi okvare pečnega transformatorja v Železarni Štore nismo izdelovali. Kumulativna proizvodnja letošnjega leta je dosegla 65.381 ton, kar je 86 % plana in 3 % več od proizvodnje enakega obdobja preteklega leta. Proizvodnja belega surovega železa je 8 % manjša od planirane, proizvodnja sivega surovega železa pa je zaradi izpada proizvodnje v aprilu za 36 % manjša.

Proizvodnja jekla je aprila dosegla 74.207 ton in je za 4 % presegla sorazmerni mesečni plan. Vse železarnice so mesečne plane presegle za 6–8 %. Od celotne količine jekla je bilo 27.521 ton izdelanega v SM pečeh in 46.686 ton v elektropečeh.

Kumulativna proizvodnja jekla v letošnjem letu znaša 280.819 ton, kar je 1 % več, kot smo planirali in toliko, kot je znašala proizvodnja enakega obdobja preteklega leta. Proizvodnja SM jekla je za 3 % večja od planirane in 8 % manjša od proizvodnje v preteklem letu, proizvodnja elektrojekla pa presegla plan za 1 %, proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta pa za 6 %. Železarna Jesenice za 9 % zaostaja za kumulativnim planom proizvodnje elektrojekla, železarna Ravne in Štore pa ga presegata za 8 oz. 2 %.

PROIZVODNJA KONČNIH IZDELKOV

Aprila so železarnice izdelale 60.232 ton končnih izdelkov in s tem presegle mesečni plan za 1 %. Železarna Ravne in Štore sta plan presegli za 15 oziroma 2 %, Železarna Jesenice pa za njim zaostaja za 6 %. V letošnjem letu so železarnice izdelale 244.582 ton končnih izdelkov, kar je 2 % več od kumulativnega plana in 1 % več kot v enakem obdobju preteklega leta.

Železarna Jesenice zaostaja za kumulativnim planom za 2 %, Železarna Štore plan dosegla, Železarna Ravne pa ga presegla za 17 %. Obseg prodaje je za 1 % večji od obsega proizvodnje.

Predelovalne delovne organizacije so aprila izdelale 3.560 ton izdelkov in s tem dosegle 93 % sorazmernega mesečnega plana. Veriga je plan presegla za 5 %, ostale organizacije pa zaostajajo od 8–17 %.

V letošnjem letu so predelovalne organizacije izdelale 12.718 ton končnih izdelkov in zaostale za planirano proizvodnjo za 17 %, za proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta pa za 1 %. Plamen, Tovil in Veriga zaostajajo za kumulativnim planom za 2–4 %, Žična pa še vedno ni nadoknadila zaostanka iz preteklih mesecev in zaostaja za 33 %, hkrati pa med predelovalci edina presega proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta.

Obseg prodaje v letošnjem letu je 2 % manjši od obsega proizvodnje.

PRODAJA KONČNIH IZDELKOV

Količinska prodaja

Aprila smo v SŽ prodali 62.652 ton jekla in jeklenih izdelkov, kar je 2 % manj, kot smo si zastavili s sorazmernim mesečnim planom. Posebno uspešni pri prodaji so bili: Železarna Ravne, ki je plan presegla za 22 %, Plamen (plan presegel za 13 %) in Veriga — industrijska oprema (plan v komadih presežen za 58 %). Na domačem trgu smo prodali 50.686 ton, kar je toliko, kot smo planirali, izvozili pa smo 11.966 ton ali 13 % manj, kot smo planirali. Od skupne izvozne količine smo na konvertibilni trg prodali 10.153 ton ali 85 %, na klirinškega pa 1.813 ton ali 15 % izvoženih izdelkov. Podatki kažejo, da se je v aprilu delež izvoženih izdelkov na klirinško tržišče povečal.

V letošnjem letu smo v SŽ prodali 259.538 ton jekla in jeklenih izdelkov. S tem smo presegli kumulativni plan za letošnje leto za 1 %, in dosegli prodajo enakega obdobja preteklega leta. Na domačem trgu smo prodali 80 % izdelkov ali 207.244 ton. S tem smo za 3 % presegli kumulativni plan, izvozili pa smo 52.294 ton ali 5 % manj, kot smo planirali. Glede na enako obdobje preteklega leta smo letos doma prodali enako količino izdelkov, izvozili pa smo 1 % manj.

Letošnja prodaja na konvertibilno tržišče znaša 47.750 ton. S tem za 4 % presegla plan in dosegla obseg prodaje v preteklem letu. Prodaja na klirinško tržišče dosegla 4.544 ton, kar je polovico planirane količine in 12 % manj, kot smo izvozili na ta trg v preteklem letu.

Železarnice presegajo plan izvoza za 3 %, plan prodaje na domačem trgu pa za 2 %. S 45.957 tonami izvoza na konvertibilni trg se približujejo izvozu v preteklem letu in za 6 % presegajo plan, s 4.086 tonami izvoza na klirinški trg pa za 5 % presegajo lanske prodaje, za letošnjim planom pa zaostajajo za 21 %.

Predelovalne delovne organizacije so v letošnjem letu izvozile 2.250 ton ali 36 % planiranih količin, na domačem trgu pa so prodale 10.254 ton ali 10 % več, kot so planirale. Približno 80 % izvožene količine so prodale na konvertibilno tržišče, ostalo pa na klirinškega, kjer so dosegle le 12 % kumulativnega plana za letošnje leto.

Vrednostna prodaja

Aprila smo v SŽ prodali za 11.75 mia din jekla in jeklenih izdelkov. S tem smo za 7 % presegli sorazmerni mesečni plan. S prodajo na domačem trgu smo ustvarili 10,46 mia din prihodka, kar je 15 % več, kot smo planirali, izvozili pa smo za 5.747 dolarjev, kar je 75 % planiranega izvoza. Prodaja na konvertibilno tržišče je za 29 % manjša, prodaja na klirinško tržišče pa 11 % manjša od planirane. Železarnice so aprila presegle plan prodaje na domačem trgu za 14 %, izvozile pa so za 11 % manj (v dolarjih), kot so planirale. Predelovalne delovne organizacije so doma prodale 27 % več, kot so planirale, z izvozom pa so realizirale le 37 % planiranega deviznega prihodka. S prodajo na klirinško področje so ustvarile le 17 % plana.

V letošnjem letu smo v SŽ prodali za 41,99 mia din jekla in jeklenih izdelkov. To je 5 % manj, kot smo planirali in 96 % več kot v enakem obdobju preteklega leta. Prodaja na domačem trgu je na nivoju planirane, izvoz pa za 6 % zaostaja za planom.

Prodaja železarn je letos slabša, kot smo planirali, predelovalci pa na domačem trgu presegajo planirano prodajo, z izvozom pa ustvarjajo le polovico planiranega deviznega priliva.

MEDSEBOJNE DOBAVE

Železarna Jesenice je v štirih mesecih letošnjega leta dobavila delovnim organizacijam v SOZD 3.174 ton jekla in jeklenih izdelkov in s tem izpolnila 29 % kumulativnega plana medsebojnih dobav. Dobave Plamenu so izpolnjene 59 %, Tovilu, Verigi in Žični od 21–29 %, železarnama Ravne in Štore pa 17 oz. 12 %.

Železarna Ravne je v letošnjem letu dobavila delovnim organizacijam v SŽ 6.799 ton jekla in jeklenih izdelkov ter s tem izpolnila že 95 % koli-

činskega plana medsebojnih dobav. Planirana letna dobava Železarni Štore je presežena že 71 %, zlasti na račun večje dobave gredic, letna obveznost do Žične je izpolnjena 58 %, do Železarne Jesenice 41 %, do Verige pa 22 %.

Železarna Štore je dobavila delovnim organizacijam v SOZD 7.977 ton jekla in jeklenih izdelkov. S tem je izpolnila 35 % letnih obveznosti. Dobave železarnama Jesenici in Ravne so izpolnjene 31 oz. 42 %, dobave Verigi pa 38 %.

KADRI IN OSEBNI DOHODKI

Aprila je znašal poprečni OD za 182 ur dela v SŽ 46.620 din, kar je 5 % več kot marca. Železarnice so dosegle poprečje 47.149 din in so za 1 % presegle poprečje, predelovalne organizacije so dosegle 41.948 din ali 10 % manj od poprečja SOZD. Storitvene delovne organizacije s poprečjem 73.149 din za 57 % presegajo poprečni OD v SOZD, DSSS SŽ pa ga s 67.429 din za 45 % presegajo.

Tudi v aprilu je večina delovnih organizacij izplačala višje OD kot v preteklem mesecu. Nagla rast OD v začetku letošnjega leta je v pretežni meri posledica hitre rasti življenjskih stroškov in le delno tudi dobrih poslovnih rezultatov.

V letošnjem letu so OB SŽ dosegli poprečje 42.462 din. Glede na enako obdobje preteklega leta to predstavlja 87 % povečanje. Železarnice so v tem obdobju povečale OD za 89 % (poprečje 1–IV 43.133 din), predelovalne delovne organizacije za 71 % (poprečje 37.557), storitvene delovne organizacije za 90 % (poprečje 57.943 din) in DSSS SŽ za 70 % (poprečje 55.694 din).

Poprečje železarn presegata železarni Jesenice in Ravne (za 3 oz. 4 indeksne točke), Železarna Štore pa za njim zaostaja za 10 indeksnih

točk. Poprečje predelovalcev presega Tovil (za 8 ind. točk), Veriga ga dosegla; Plamen in Žična pa za njim zaostajajo za 7 oz. 2 indeksni točki.

Metallurški inštitut je v letošnjem letu glede na enako obdobje preteklega leta povečal OD za 94 %, IB SŽ in DSSS SŽ pa s 65 oz. 70 % rastjo zaostajata ne samo za rastjo OD v SOZD, temveč tudi za poprečno rastjo v republiki.

Poprečni OD v republiki se je v obdobju januar–marec 1985 glede na enako obdobje preteklega leta nominalno povečal za 74,9 % v gospodarstvu pa za 74,4 % in torej rast OD v SOZD SŽ presegla, čeprav podatki niso povsem primerljivi zaradi metodologije izračuna in obdobja, na katerega se nanašajo.

Konec aprila je bilo v SŽ zaposlenih 18.552 delavcev, od tega v železarnah 15.825, v predelovalnih organizacijah 2.580 ter v storitvenih organizacijah in DSSS SŽ skupaj 147 delavcev. Glede na marec se je število zaposlenih v SOZD zmanjšalo za 17 delavcev (v železarnah za 5 delavcev, v predelovalnih organizacijah pa za 12 delavcev).

ZUNANJETROGOVINSKA BILANCA

V štirih mesecih letošnjega leta smo v SŽ izvozili za 25,5 mio dolarjev jekla in jeklenih izdelkov, uvozili pa smo za 28,0 mio dolarjev surovin in reprovizij. Kritje uvoza z izvozom je 91 %. Na konvertibilno tržišče smo izvozili za 19,3 mio dolarjev izdelkov, uvozili pa smo za 18,8 mio dolarjev. Uvoz s konvertibilnega trga je krit z izvozom 103 %. Izvoz na klirinško področje je znašal 6,2 mio dolarjev, uvoz s tega področja pa 9,2 mio dolarjev, kar pomeni, da je pokrivanje uvoza z izvozom 67 %.

(iz Informativnega biltena o poslovanju Slovenskih železarn)

VRNILA SE JE TRETJA SKUPINA IZ ČSSR

V soboto, 15. junija, se je vrnila iz ČSSR tretja skupina naših delavcev, ki je bila od 25. maja na zdravljenju v Sklenih toplicah.

Ne da bi vedeli za način in potek zdravljenja, smo se s površnimi informacijami naših predhodnikov 25. maja odpravili na 700 km dolgo pot. Ko smo prispeli v Skleto, nas je pričakala tovarišica Spišjakova, naš tolmač in vodič. Razporeditvi po sobah je sledil sprejemni večer, ki se ga je udeležil tudi predsednik sindikata delovne organizacije »Topilnic in predelave aluminij« iz Žiara nad Hronom. Po pozdravnem govoru so nas seznanili z načinom bivanja, ki je podoben kot v naših bolnišnicah. V sanatoriju se zdravijo tudi njihovi delavci in sicer 14 dni ali pa cel mesec. Hkrati nemoteno vsak dan opravljajo svoje delovne naloge v podjetju. Na delo in z dela jih vozijo s posebnimi avtobusi. Vso to njihovo organizirano zdravljenje dosledno in strogo nadzoruje sindikat. Zaradi tega načina zdravljenja smo tudi mi morali upoštevati predpisani red v zdravilišču.

Naslednji dan nas je pregledal zdravnik in na osnovi pregleda ter izvidov naših zdravnikov določil vsakemu posebej terapijo: kopanje, elektro ali parafinske obloge, vodne, podvodne, škotske masaže, ročne površinske masaže ali pa tudi druge posege. Voda v pokritem bazenu ima 43°C in vsebuje več zdravilnih mineralov, ki pozitivno vplivajo na zdravje. Enodnevna terapija traja okoli dve uri in pol, zato smo imeli ogromno prostega časa za sprehode v okolico zdravilišča. Deseti dan našega bivanja so odprli letni bazen z ogrevano vodo. Mi smo ga seveda radi obiskovali, saj smo imeli prost vstop.

Ker smo bivali v ČSSR na osnovi pogodbe o izmenjavi počitniških kapacitet med njihovo in našo organizacijo, so nam pripravili tudi nekaj presenečenj. Šesti dan smo imeli izlet v neznan. Izlet se je pričel ob 7. uri. S posebnim avtobusom smo odšli preko Žiara do mesta Zvolen, kjer smo nakupovali. Pot nas je potem vodila preko Banske Bistrice v zimsko rekreacijski center Donovali. Po ogledu doma, v katerem pozimi živijo naši sodelavci — smučarji, smo se odpeljali v dolino Mikulašev. Tam smo si ogledali amfiteater, v katerem je vsako leto srečanje folklornih skupin Evrope in formo vivo — lesoreze umetnikov iz raznih krajev sveta. Kosilo smo imeli v obcestni restavraciji. Pot smo nadaljevali vse do znanega zimskega športnega središča Štrpski Plesi. Vračali smo se po isti poti v Skleto. Povsod smo bili deležni posebne pozornosti.

Dnevi so nam ob lepem vremenu hitreje tekli kot ob slabem. Deseti dan našega bivanja je v Žiaru nasto-

pala folklorna skupina iz Titograda. Kot gostje vodstva sindikata smo bili povabljeni na ta nastop. Bilo je enkratno doživetje. Na koncu smo skupaj z nastopajočimi še zapeli. V naslednjih dneh smo opravili kratke sprehode v okoliške vasi in gozdove. Povsod, kamor smo prišli, in ko se je izvedelo, da smo Jugoslovani, smo bili prisrčno sprejeti in veseli smo bili teh prijateljskih srečanj. Enega od prostih nedeljskih popoldnevov smo preživeli v letni hišici Božene Spišjakove v gozdovih nad Žiarom. Predzadnji večer smo imeli poslovilni večer. Uradni del je bil v prostoru sanatorija. Na tem večeru so bili naša stalna spremljevalka tovarišica Božena, predsednik sindikata in sekretar sindikata. Po pozdravnem govoru predsednika sindikata in zahvalnem govoru vodja naše skupine Francija Fona, smo v prijetnem pogovoru izmenjali misli in načine in izvajanju tega zdravljenja. Poslovilni večer smo nato nadaljevali v vaški gostilni ob zvokih domačega ansambla. Zadnji dan, v petek, 14. junija, smo po terapiji pospravili prtljago in počakali izmeno, proti večeru pa smo se odpeljali proti Jugoslaviji.

Zdravljenje v ČSSR je bilo za nas končano. Prihodnje zdravstveno počutje vsakega posameznika bo pokazalo, koliko je bilo tudi uspešno. Poleg tega, da smo si pridobili novih moči za delo, smo spoznali nove kraje, nove ljudi, njihove navade in življenje. Zelo smo veseli, da smo bili deležni tega zdravljenja. Zahvala gre vsem, ki so tako lepo skrbeli za naše zdravljenje in počutje.

Vsi udeleženci tretje skupine, ki smo bili na zdravljenju v Sklenih toplicah, bi se radi zahvalili vsem zdravnikom obratne ambulante in vsem odgovornim delavcem oddelkov in organizacij v Železarni, ki so nam omogočili to zdravljenje. Vsem iskrena hvala.

V imenu tretje skupine:
Franci Fon

SKLEPI 7. KONGRESA INŽENIRJEV IN TEHNIKOV JUGOSLAVIJE

Kot delegat ZIT Jesenice sem se udeležil 7. kongresa SITJ v Beogradu, sodeloval v delu kongresa in pri sprejemanju sklepnih dokumentov.

Na kongresu sem posredoval referat z naslovom »Vloga strokovnih organizacij v razvoju občine Jesenice«. Namen referata je bil, da se iz različnih zornih kotov oceni vloga strokovnih organizacij pri razvoju občine ob upoštevanju regijskega in republiškega razvoja. Referat opredeljuje način izdelave planskih dokumentov glede na značilnosti regije, nosilce planiranja v občini, grobo analizo stroškov, način sprejemanja in v zadnjem delu, kakšen naj bi bil vpliv ZIT v občini in njenih društev pri obravnavanju in sprejemanju teh dokumentov.

Udeležba na tako velikem kongresu je posebno doživetje, toda ni moj namen, da bi pisal o občutkih. Ker menim, da sklepi kongresa sodojo tudi v naše glasilo, vam jih poskušam prevedene in nekoliko skrajšane posredovati.

Upoštevač resnost položaja, v katerem smo, kongres posebej poudarja naslednje naloge in aktivnosti inženirjev in tehnikov Jugoslavije:

I.

1. Inženirji in tehniki morajo svoj delovni in ustvarjalni potencial usmeriti k proizvodnji in razvojnim nalogam, ki bodo z enotnim pristopom prispevale k reševanju srednjeročnih in dolgoročnih problemov razvoja v skladu z družbenimi odnosi in prizadevanji, da se bodo ti odnosi razvijali kot samoupravni, demokratični in humani v celotnem procesu dela in ustvarjanja.

2. Obdobje intenzivnega vlaganja v gospodarski razvoj dežele je poleg nekaterih zgrešenih naložb ustvaril znatne tehnološke možnosti, zajete v še vedno moderni opremi, napravah in dokumentaciji. Tehnologija, s katero razpolagamo, tehnološko znanje in sposobnosti delovnih ljudi so le delno izkoriščeni. Zato je naloga inženirjev in tehnikov, da s svojo aktivnostjo ustvarijo možnosti za maksimalno izkoriščenje teh kapacitet.

3. Nezadostno izkoriščanje proizvodnih možnosti se najbolj kaže v kvaliteti izdelkov in uslug, kar je ena bistvenih pomanjkljivosti v naši menjava s svetom. Svet teži k ustvarjanju vedno bolj kvalitetne proizvodnje, vedno bolj se usmerja h kvalitativni življenja in vse manj sprejema poceni izdelke in usluge. Inženirji in tehniki si morajo prizadevati za definiranje politike kvalitete in standardizacije, tako v družbi tako tudi v TOZD, za stalno raziskovanje in razvoj kvalitete, upravljanje s kvaliteto in usposabljanje za vključevanje v mednarodne sisteme medsebojnega priznavanja, preizkušanja in atestiranja.

4. Na kongresu je bilo potrjeno dejstvo, da je nizek nivo produktivnosti družbenega dela skupni imenovalec vseh naših težav. Inženirji in tehniki morejo in morajo v vseh fazah svojega profesionalnega delovanja povečati produktivnost z varčevanjem materialov, energije in časa pri projektiranju, programiranju, konstrukciji, proizvodnji, izkoriščanju, vzdrževanju in remontih svojih stvaritev.

5. Posebej je poudarjeno, da je pred inženirji in tehniki izredno pomembna naloga, da hkrati z uporabo sedanjih tehnologij, intenzivno iščejo lastne, sprejemajo in prenašajo tuje tehnološke rešitve.

6. Kongres si prizadeva za hitrejšo delo pri sprejemanju enotne strategije tehnološkega razvoja Jugoslavije.

7. Ker sta moderni znanstveno-tehnološki razvoj in moderno gospodarjenje zasnovana vse bolj na znanju, je eden od bistvenih pogojev za reševanje kriznih in razvojnih problemov naše dežele v povečanju in modernizaciji znanja ter ustvarjanju možnosti za njegovo uporabo v procesu družbenega dela in odločanja. Znanje je bilo vedno pomemben dejavnik — sedaj pa je najpomembnejši. Pridobivanje znanja je pogoj, da nekdo postane strokovnjak, vendar je pridobivanje vedno novih znanj pogoj, da tudi ostane dober strokovnjak.

8. Proces znanstveno-tehničnega in tehnološkega informiranja je sestavni del naših vsakdanjih aktivnosti, predpogoj raziskovalnemu, razvojnemu in inovatorskemu delu, brez česar si ni mogoče zamisliti kvalitetnega in produktivnega dela ter razvoja novih izdelkov. Inženirji in tehniki so dolžni prevzeti del odgovornosti za učinkovito funkcioniranje sistema znanstveno-tehničnih in tehnoloških informacij.

9. Uvajanje novih tehnologij izredno vpliva na načine urejanja medsebojnih odnosov ljudi v proce-

su dela, saj ukinja tradicionalne načine organizacije procesa dela in proizvodnje. Stalne hierarhične strukture se zamenjujejo s fleksibilnimi, strogo določene informacije, ki se najbolj pogosto birokratizirajo, se zamenjujejo z enostavnimi kontakti, ki omogočajo hitre, učinkovite in humane rešitve problemov. Inženirji in tehniki Jugoslavije imajo izredno priložnost zaradi samoupravne družbene organiziranosti in izredno naloge: uvajati nove metode dela v organizacije dela, da bo bolj produktivno, kvalitetnejše in bolj humano.

10. Izobraževanje inženirjev in tehnikov je potrebno učinkovito posodobiti skladno s strateškimi opredelitvami razvoja, zahtevami nove tehnološke dobe in potrebami združenega dela, v okviru celotnega sistema usmerjenega izobraževanja. Tega je treba premišljeno dopolniti in izboljšati s koordiniranim delovanjem vseh odgovornih dejavnikov: združenega dela, SIS in družbenopolitičnih skupnosti v republikah in pokrajinah. Najbolj potrebno znanje, ki bi ga morali že osvojiti, se nanaša na izobraževanje za upravljanje s procesi proizvodnje. Samoupravljanje brez strokovne pomoči v upravljanju ne more doseči željenih rezultatov.

11. Organizirano in programsko pogljobljeno delovanje inženirjev in tehnikov in njihovih organizacij mora omogočiti širitev inovatorstva, brez katerega ni željenega napredka.

12. Kongres si prizadeva za večje angažiranje inženirjev in tehnikov pri združevanju dela in sredstev za razvoj in reševanje skupnih znanstvenih in tehničnih programov, skupnih raziskovalnih centrov in razvoj tehnologije.

13. Kongres ocenjuje, da je potrebno dopolniti politiko pomlajevanja raziskovalnega kadra in sprejeti konkretne ukrepe za hitrejši razvoj kadrovskega potenciala v znanosti kot celoti.

14. Inženirji in tehniki si prizadevajo za tehnično-tehnološko enotnost in funkcionalno povezanost velikih sistemov, kot so PTT, železnica, el. gospodarstvo itd.

15. Da bi obvladali vse bolj številne in sestavljene naloge znanstveno-tehnološkega razvoja, je treba v delu organizacij inženirjev in tehnikov uvesti take oblike organiziranja, ki so se v praksi pokazale kot učinkovite in iskati nove, fleksibilne oblike, ki bi omogočile, da inženirji in tehniki delujejo bolj produktivno. Organizacija inženirjev in tehnikov naj bo družbena organizacija — gibanje za razvoj znanosti, tehnike, proizvodnje, produktivnosti, novatorstva itd.

II.

Da bi uspešno opravili svoje naloge pri uresničevanju dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, inženirji in tehniki Jugoslavije zahtevajo, da se ustvari minimum družbenih pogojev, od katerih posebej poudarjajo naslednje:

1. Nesprejemljiva sta ignoriranje vloge tehnologije in tehnološki voluntarizem s strani vseh družbenih dejavnikov, zato morata biti čimprej izrinjena iz skupne proizvodnje in družbene prakse.

2. Družbena valorizacija dela inženirjev in tehnikov mora biti v skladu z družbeno delitvijo dela in prin-

cipov nagajevanja po prispevku k družbeni produktivnosti. Zato je potrebno odstraniti vse faktorje, ki že dalj časa razvrednjujejo inženirsko-tehnične, posebej pa ustvarjalne aktivnosti v proizvodnji.

3. Pri pripravi in sprejemanju družbenih odločitev (vlaganja, razvoj in druge) je potrebno v polni meri spoštovati zahtevane tehnološke rešitve in preprečiti valutarizem, kateremu kvaliteta tehnološke rešitve ni pomembna.

4. Vloge tehnološkega faktorja v skupnem razvoju se lahko okrepi z akcijami, ki omogočajo:

- ustvarjanje inovativne klime v gospodarstvu in družbi,
- orientacija družbe na dolgoročno planiranje,
- z ekonomsko, finansijsko in fiskalno politiko spodbujati formiranje in delovanje raziskovalno-razvojnih centrov v gospodarstvu.

5. Prioritete v znanstvenem in tehnološkem razvoju morajo biti usklajene s tendencami razvitega sveta, kjer ima znanost v gospodarskem razvoju vse večji vpliv.

6. Strateško vprašanje našega nadaljnjega razvoja je sistem znanstveno-tehničnih in tehnoloških informacij (NTT). Zvezne institucije (Svet za družbeni sistem informiranja v SFRJ in Svet skupnosti za znanosti Jugoslavije) morajo skrbeti, da se bo ta sistem analogno razvijal tudi pri nas, da se bo informacijsko bogatil z lastnimi NTT informacijami in vključil v enoten svetovni sistem.

7. Inženirji in tehniki Jugoslavije si prizadevajo z lastnim razvojem in uporabo sodobnih tehnologij in novih metod upravljanja spremeniti strukturo gospodarstva in družbe, uvesti nove izdelke in usluge, ki bodo konkurenčni na svetovnem trgu.

8. Da bi preprečili zastrupljanja, onesnaževanje in razvrednotenje naravnih in z delom ustvarjenih vrednot človekovega okolja, si kongres prizadeva za čimprejšnje sprejetje odgovarjajočih predpisov, norm in standardov, s katerimi bi na enoten način uredili ta vprašanja za vso državo. Inženirji in tehniki opozarjajo tudi na nevarnosti in posledice slabih pogojev dela, zato zahtevajo bolj učinkovito zaščito pri delu.

III.

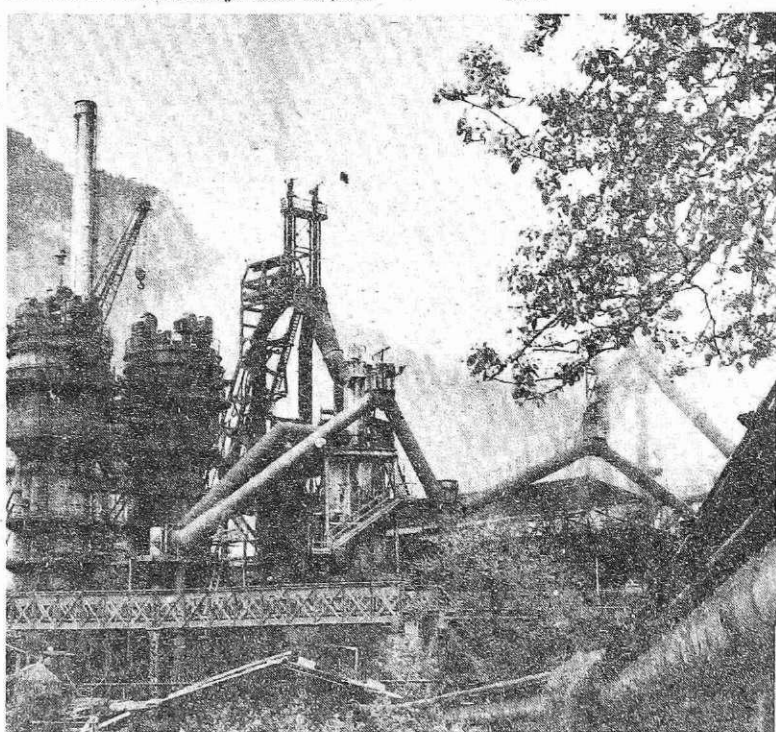
Inženirji in tehniki Jugoslavije so na koncu ocenili, da je njihov prispevek v družbi in v gospodarskih organizacijah do sedaj premajhen. Zato je potrebno:

- oblikovati moralni kodeks inženirja in tehnika Jugoslavije, v katerem bi popolnoma definirali vlogo inženirjev in tehnikov v razvoju in osvajanju novih tehnologij, s čimer bi se izognili pojavom, da se s pomočjo inženirjev in tehnikov sprejemajo naložbene in druge odločitve, ki niso v skladu z veljavnimi tehnološkimi in družbenimi dosežki;

- stalno organizirati zbornice inženirjev in tehnikov, ki bi dali svoj delež pri obravnavanju aktualnih družbenih vprašanj nadaljnjega razvoja,
- organizirati kongrese po potrebi, vsekakor pa v obdobju petih let.

Kongres zahteva od organizacij inženirjev in tehnikov, da na osnovi teh sklepov oblikujejo konkretne akcijske programe in po njih organizirajo aktivnosti v vseh sredinah, v vsaki OZD.

Ahmed Telalović,
delegat na 7. kongresu
SITJ

»Panorama« (foto I. Kučina)

CENTER SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA JESENICE RAZPISUJE V ŠOLSKEM LETU 85/86 ZA IZOBRAŽEVANJE OB DELU NASLEDNJE USMERITVE IN SMERI:

Vzgojno izobr. program — naziv in zahtevnost programa	Naziv smeri izobraževanja in stopnja zahtevnosti dela	Poklici, dela oz. naloge, za katere se omogoča izobraž. po programu oz. smeri izobraž.
1. Pridobivanje, predelava in obdelava kovin (SKRAJŠANI PROGRAM — SKR)	A. pridobivanje in predelava kovin (II)	— različna enostavna in manj zahtevna dela pri pridobivanju groblja, barvnih kovin in zlitin, pridobivanje jekla; — manj zahtevna dela v livarnah, — manj zahtevna dela pri izdelavi metalurških proizvodov (izdelava žice, profilov, pločevine in drugih izdelkov v črni metalurgiji in v barvni) — dela pri čiščenju metalurških proizvodov, — manj zahtevna dela pri metalurško-kemični obdelavi izdelkov in mineralurgiji — ročna obdelava kovin — dela na manj zahtevnih strojih in napravah — montažna in vzdrževalna dela v procesni proizvodnji — manj zahtevna montažna in vzdrževalna dela v energetiki — manj zahtevna dela v varilstvu
	B. obdelava kovin (II)	
2. metalurgija SREDNJI PROGRAM (SR)	A. talilec-livar (IV)	— vodenje obratovanja livnih naprav — dela in naloge pri pripravi vložka — dela in naloge pri obratovanju plavža — proizvodnja glinice — elektroliza glinice — vodenje obratovanja talilnih peči — litje barvnih kovin — priprava vložka za jeklarsko predelavo — pridobivanje jekla po različnih postopkih — izdelava kalupov, ročno, strojno s šablono — izdelava jeder — vlijanje v peščene kalupe — tlačno litje — čiščenje ulitkov — izdelava različnih modelov iz lesa — izdelava različnih modelov iz umetnih snovi — izdelava modelov za jedra — izdelava skeletov in šablon — izdelava industrijskih peči — popravilo peči in ponovc — tekoče vzdrževanje industrijskih peči in ponovc — valjanje jekla in barvnih kovin — stiskanje in iztiskanje profilov — zarjenje — kaljenje — umetno kovanje in druge vrste kovanja — eluksiranje — ajustiranje — pletenje žice
	B. kalupar (formar) livar (IV)	
	C. livarski modelar (IV)	
	Č. gradbinec ind. peči (IV)	
	D. preoblikovalec (IV)	
3. metalurgija NADALJEVALNI PROGRAM (NAD)	A. obratni metalurški tehnik (V)	— kontrola v neposredni proizvodnji in v laboratoriju — priprava dela — zahtevna operativna dela na metalurških procesnih napravah
4. kovinarstvo in strojništvo (SR)	A. oblikovalec kovin (IV)	— strugar — frezalec — vrtalec — ostrilec — brusilec — orodjar — mehanik obdelovalnih strojev — konstrukcijski ključavničar — varilec
	B. preoblikovalec in spajalec kovin (IV)	
	C. strojni mehanik	— mehanik delovnih strojev in industrijskih transportnih naprav — mehanik energetskih strojev in naprav — mehanik industrijskih strojev in naprav
5. kovinarstvo in strojništvo NAD	A. obratni strojni tehnik (V)	— organizacija in vodenje dela v neposredni proizvodnji, storitvi — upravljanje zahtevnih procesnih naprav — izvajanje zahtevnih del in nalog v neposredni proizvodnji in storitvi — kontrola dela v proizvodnji in v laboratoriju

Pogoji za vpis:

- starost 18 let,
- skrajšani program (SKR) šolanje traja od 18 mesecev do 2 leti
- izpolnjena osnovnošolska obveznost (najmanj 6 razredov OŠ)
- ustrezno zdravstveno stanje
- ustrezna zaposlitev v stroki s priporočilom temeljne organizacije (metalurška ali kovinsko-predelovalna stroka)
- srednji program (SR) — šolanje traja največ 3 leta
- zaključen 8. razred osnovne šole
- ustrezno zdravstveno stanje
- ustrezna zaposlitev v stroki s priporočilom temeljne organizacije
- nadaljevalni program (NAD) — šolanje traja 2 leti
- uspešno končana kovinarska, metalurška ali avtomehanična šola
- najmanj 1 leto delovnih izkušenj v ustrezni smeri
- če kandidat ni končal ene od zgoraj navedenih šol (ima pa drugo usmeritev) mora imeti 5 let delovnih izkušenj v kovinarski in metalurški stroki in mora opraviti še sprejemni izpit iz ustreznega programa (teorija in praksa).

Oddelki bodo odprti, če bo prijavljeno zadosti kandidatov v smeri. Prijave pošljite do 10. septembra v CSUI Jesenice, enota za izobraževanje odraslih.

Za sprejem je potrebno predložiti na upravo CSUI:

- vlogo na obrazcu 1,20 (dobite ga v knjigarni),
- zaključno spričevalo OŠ,
- za nadaljevalni program tudi spričevalo poklicne šole,
- potrdilo o zaposlitvi, ki naj vsebuje leta zaposlitve in kratek opis nalog, ki jih delavec opravlja,
- izjavo delovne organizacije o plačevanju šolnine,
- zdravniško potrdilo.

DANTE JASNIČ

Marca 1952. leta je bil za predsednika delavskega sveta naše železarne izvoljen Dante Jasnič, mlad delavec konstrukcijskih delavnic. Rodil se je 18. avgusta 1925, v svojem življenju pa je bil vedno izredno delaven, vesten, pošten in nepopustljiv do lastnih slabosti in slabosti drugih. Njegovo delo je trdno vpeto v podobo Železarne in Jesenici.

Rad je spregovoril o začetkih in razvoju samoupravljanja in našega delavskega sveta, kateremu je bil tretji predsednik.

Dante Jasnič

»Leta 1952 je delavski svet zelo veliko pozornosti namenil sprejemanju novih tarifnih pravilnikov in novim delovnim knjižicam. Kakšen je bil pomen tarifnih pravilnikov in zakaj so bile potrebne nove delavske knjižice?»

»Nove delovne knjižice so bile potrebne, ker smo hoteli ustaliti delavce, ki so do tedaj s podjetji sklepali delovne pogodbe. Z izdajanjem delovnih knjižic naj bi odpravili veliko fluktuacijo.

V teh časih so podjetja potrebovala veliko delavcev, ki so prihajali tudi iz drugih krajev Slovenije in Jugoslavije, posebnih ugodnosti pa na Jesenicah ni bilo, saj je bilo zelo malo stanovanj, potrebe pa zelo velike.

Tarifni pravilniki so bili prvi začetki samoupravljanja na področju nagrajevanja, saj so po prevzemu Železarne delavski sveti prvič sami odločali o plačah zaposlenih. S temi pravilniki so posamezna podjetja urejala predvsem notranja razmerja med delovnimi mesti, predvsem v obratih s težimi delovnimi pogoji.

To pa nista bili edini področji našega dela, ampak je bila naša naloga tudi večje uveljavljanje samoupravljanja nasplo, ker se je država še zelo vmešavala v pravice delavcev. Drugo tako pomembnejše področje je bilo gospodarjenje oziroma proizvodnja, kjer smo stalno spremljali in poudarjali njeno količino, še bolj pa kvaliteto.

Pomembno je, da je delavski svet takrat upravljal celo železarno, ker je bil edini samoupravni organ, poleg upravnega odbora, ki je bil izvršilni organ delavskega sveta. Že leta 1952 smo zato razmišljali, kako bi v samoupravnem sistemu našli možnost, da bi obratne probleme obravnavali v obratih samih, ker je bilo o takih stvareh na centralnem delavskem svetu težko temeljito razpravljati, čeprav je bilo problemom na sejah zelo veliko. Tako smo bili prav Jeseničani pobudniki in uresničevalci ideje, da se samoupravljanje bolj približa ljudem, ko smo leta 1953 prvič v Jugoslaviji ustanovili obratne delavske svete.

Uvajanje obratnih delavskih svetov je bilo zelo težavno, ker je država administracija takrat temu nasprotovala. Leta 1954 je bilo na pobulo generalne direktije v Sisku organizirano posvetovanje v okviru rudarstva, črne metalurgije in težke kemije, kjer smo se morali Jeseničani zelo zagovarjati, ker smo proti predpisom ustanovili obratne delavske svete. Skratka, bili smo pred časom, ker smo te probleme zelo čutili, saj delavski svet ni mogel obravnavati vseh problemov, ki so obstajali in težili delavce v proizvodnji.

Na sejah delavskega sveta smo prevečkrat obravnavali »drobne« probleme in se nismo mogli odlepiti od teh problemov in prevzeti in reševati dejanske probleme celotne železarne.

»Leta 1952 ste bili izvoljeni tudi v svet proizvajalcev. Kakšen organ je bil to in kaj so bile njegove naloge?»

»V takratnem ljudskem okraju Radviljica (kamor so spadale tudi Jesenice) smo v zboru proizvajalcev obravnavali gospodarske in proizvodne probleme, vendar širše, kot smo bili navajeni v Železarni, kjer smo videli le jeklo in probleme, povezane z njim. V tem zboru smo se železarji srečevali tudi s problemi drugih panog, kot so kovinsko-prelevalna, tekstilna industrija, s pr-

vimi zametki turizma, ko smo že posvečali veliko pozornosti Bledu in njegovemu razvoju. Tu so bili še problemi gozdarjev, kmetov in kemične industrije ter prevoznikov in železnice, tako da smo se spoznali in se začeli ukvarjati s širšo problematiko celega okraja.

»Je bil torej svet proizvajalcev nekaj podobnega kot danes zbor združenega dela?»

»Ja, lahko bi rekli, da je bil svet proizvajalcev predhodnih današnjega zbora združenega dela, ki pa ima mnogo večja pooblastila in je eden od temeljev našega političnega sistema.

»Leta 1952 je bila ob dnevu republike velika slovesnost, ko so začeli delati novi obrati: prva pražilna peč, kavperji, nova SM peč, nova kisikarna na Javorniku... Vse te novosti ste s prižigom bakle simbolično predali v obratovanje. Kakšno je bilo vzdušje, ko so začeli obratovati prvi dosežki novega, samoupravnega sistema?»

»V tem obdobju smo z vsakim novim objektom potrjevali sposobnost sistema in skrb za njegov razvoj. S tem smo potrjevali tudi sposobnost kolektiva, ki lahko ustvari nekaj novega, naprednega, saj so novi objekti pomenili tudi uvajanje nove tehnologije. Najbolj pomembno pa je bilo, da smo z novimi obrati dokazali, da je samoupravljanje sposobno razvijati gospodarstvo in da smo tako zavrnili nekatere posameznike, ki našemu novemu sistemu niso bili naklonjeni in so mu prerokovali zelo kratek čas.

Ti novi objekti so bili le delček tega, kar se je takrat gradilo, saj so potem začeli delati novi predelovalni obrati, dokončevala se je gradnja valjarne debele pločevine in modernizacija starih valjarstevskih prog na Beli.

Vzporedno z novimi obrati in nedokončanimi gradnjami v Železarni smo na Jesenicah začeli graditi naselje Plavž, kjer so bili samo štirje stanovanjski bloki, vse ostalo pa se je začelo graditi v teh letih. Torej delavski svet ni skrbel samo za nove obrate in proizvodnjo, ampak tudi za boljše življenje delavcev.

»Leta 1953 ste bili izvoljeni v upravni odbor naše železarne in postali njegov predsednik. Poleg upravnega odbora je deloval še delavski svet in direktorji. Kakšno so bile pristojnosti posameznih organov?»

»V tistih časih je imel glavni direktor zelo velika pooblastila, poleg tega pa je bil takrat to še državni uslužbenec, ki ga je imenovala državna direkcija, kateri je bil podrejen. Po položaju je bil član upravnega odbora, ki je bil izvršilni organ delavskega sveta.

Ta trikotnik je odgovarjal za gospodarjenje v Železarni: delavski svet kot najvišji organ samoupravljanja, ki je sprejemal gospodarsko politiko in samoupravne akte, se je ukvarjal s splošnimi in dolgoročnimi stvarmi, upravni odbor pa je kot izvršni organ delavskega sveta skrbel za uresničevanje sklepov, na operativnem področju pa je bil tudi dokaj samostojen. Tako je spremljal izvajanje operativnega programa, ga tudi sprejemal oziroma spreminjal. V odnosu do glavnega direktorja je imel nekaj nadzornih nalog, v nekaterih pooblastila glavnega direktorja pa se upravni odbor ni mogel vmešavati.

Lahko rečem, da so bili v času, ko sem bil predsednik delavskega sveta in kasneje predsednik upravnega odbora, odnosi s glavnim direktorjem in ostalimi direktorji zelo dobri. Verjetno tudi zato, ker je bil takratni glavni direktor Viktor Ropret pred tem predsednik upravnega odbora in je zato imel dovolj izkušenj tudi s tega področja.

»V Železarni ste najprej delali v konstrukcijski delavnici, potem pa na novogradnjah. Kakšno je bilo vaše delo?»

»Začel sem v konstrukcijskem biroju, kamor sem prišel kot mlad in neizkušen štipendist ministrstva težke industrije. V biroju sem bil vključen v skupino, ki je pripravljala načrte za valjarno debele pločevine.

Takrat se je v Železarni veliko gradilo, kar je bila zame velika sreča, ker sem imel tako kot še zelo mlad delavec priložnost, da sem se vključil v okolje in delo ter tako pridobil veliko znanja in izkušenj. V Železarni je bilo takrat več takih obdobj. Spominjam se, da se je v tem obdobju pričela modernizacija žične valjarne, gradnja valjarne debele

pločevine in predelovalnih obratov, kasneje pa še bluminga in hladne valjarne na Beli.

Iz biroja sem šel v konstrukcijsko delavnico, kjer sem bil asistent obratovodje in sem odgovarjal za montažni in žerjavni oddelek. Kot konstruktor sem zelo dobro spoznal Železarno, saj sem bil vključen v neposredno operativno pri vzdrževanju in montaži strojev.

Iz konstrukcijske delavnice sem odšel na kapitalno izgradnjo, kot so se takrat imenovali novogradnje, kjer sem prevzel vodstvo operativne izgradnje. Sem je spadala gradnja v Železarni in v naselju Plavž.

»Omenila sem že, da ste bil delegat v svetu proizvajalcev okraja Radviljica. Ste imeli poleg te še kakšne druge pomembnejše funkcije?»

»Bil sem tudi predsednik tovarniškega odbora sindikata in član občinskega sindikalnega sveta in občinske socialistične zveze. Aktiven sem bil tudi v republiškem sindikatu rudarjev, metalurgov in težke kemije, ter kot zvezni poslanec, nazadnje pa sem deloval v družbenopolitičnem zboru skupščine občine Jesenice in v pokojninski skupnosti Slovenije.

Ob navajanju vseh teh funkcij moram reči, da je bilo takrat zaupanje v mlade zelo veliko. Za predsednika delavskega sveta sem bil izvoljen, ko sem bil star 26 let. Tudi na odgovornih položajih v komiteju in tovarniškem sindikatu so bili samo mladi ljudje, pa smo bili zelo uspešni. Res je, da smo bili zelo zagnani, včasih celo preveč in so nas morali brzdati. Bili smo pač mladi in nismo poznali ovir. Priboriti veljavo samoupravljanju in delavskemu svetu ni bilo lahko, vendar mislim, da je prav ta mladostna zagnanost pripomogla k temu. Mislim, da bi tudi danes morali mladim več zaupati.

»Za vse te odgovorne naloge ste dobili tudi pomembna družbena priznanja: leta 1963 red dela tretje stopnje in leta 1973 red dela z zlatim vencem. Z zadnjim priznanjem se je tudi končalo vaše obdobje dela v Železarni, saj ste se 1974. leta zaposlili na carini. Kakšno je bilo tam vaše delo in kakšno so bile vaše izkušnje, saj se to delo precej razlikuje od dela v Železarni?»

»Delo je res precej drugačno, saj je carina državna služba, kjer država regulira zelo veliko stvari. Seveda sem se moral prilagoditi novim razmeram in se poglobiti vanje, saj so bili tu problemi povsem drugačni. Tudi tu smo imeli samoupravo, vendar je bila zelo omejena, saj smo lahko le delno odločali o medsebojnih delovnih razmerjih, nagrajevanju in družbenem standardu.

Bil sem upravnik Carinarnice in sem skrbel za izvajanje predpisov in zakonov o carinski službi. Zame je bila velika novost, da smo imeli opravka z mejo, ki ločuje države in družbene sisteme, in ljudi, istočasno pa je bilo zelo prehodno. Poleg izvajanja predpisov je bila naloga carine tudi, da je skrbela za varnost meja in občanov.

Delavci na carini so me poznali kot zahtevnega upravnika, ki je bil sam do sebe zelo strog in discipliniran in je to zahteval tudi od svojih sodelavcev. Vedno sem pohvalil dobre, disciplinirane delavce, preganjal pa sem slabe, zlasti tiste, ki so zaradi lastnih koristi zlorabili položaj, ki so ga imeli.

Kljub temu sem se z večino delavcev dobro razumel, da bi se z vsemi, pa ni mogoče. Ljudje smo pač različni – nekateri so mojo kritiko sprejeli dobronamerno in smo še naprej ostali tovariši, nekateri pa ne preneso, če jim poveš resnico.

»Kaj pa po upokojitvi, ste bili še družbeno in politično aktivni?»

»Sedaj teče prvo leto moje upokojitve, družbenopolitično pa sem še aktiven kot delegat SZDL v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine in njegov predsednik ter kot član odbora za sistem in organizacijo republiške pokojninske skupnosti.

»Kako pa po tolikih letih lahko ocenite razvoj samoupravljanja?»

»Mislim, da je sedaj premalo zagnanosti in da so delegati premalo odgovorni za svoje delo. V času, ko ljudje kot delegati prevzamejo odgovornost in zaupanje svojih sodelavcev in krajanov, bi morali biti bolj zagnani, bolj aktivni. Rekel sem že, da smo se leta 1952 borili za obratne delavske svete. Pa ne samo to! Takrat smo na Jesenicah začeli pisati »statute« delavskih svetov, saj do takrat razen zakona o delavskem svetu ničesar ni bilo. In vse to smo zmogli, vendar samo z veliko odgovornostjo in voljo, da nekaj dosežemo.

Rekel sem že, da smo se borili za uvajanje obratnih delavskih svetov,

leta 1970 pa smo šli v približevanju samoupravljanja delavcem še korak naprej, ko smo razmišljali o uvedbi samoupravnih delovnih skupin. In spet smo bili Jeseničani na začetku kritizirani, čeprav so se potem skupine pokazale kot zelo dobra oblika, da čim več delavcev vključimo v samoupravni sistem. Vedno smo iskali nove, boljše rešitve in tega je danes premalo. Prehitro smo z vsem zadovoljni in tako brez potrebe spuščamo iz rok možnost in iniciativo, da bi šli naprej, da bi samoupravljanje čim bolj približali vsem delavcem, da bi se počutili kot samoupravljalci. Vendar ne samo takrat, kadar imamo pravico, ampak tudi, ko imamo dolžnost in odgovornost.

Clovek ne bi smel biti nikdar zadovoljen z doseženim, ampak bi moral vedno gledati naprej in iskati nove dosežke, nove stvari, ki bodo doseženo izboljšale, oplemenitile. To pa bomo dosegli le z večjo angažiranostjo vseh ljudi.

»Kako pa naj bi tako angažiranost dosegli?»

»Velikokrat grešimo, ko poskušamo z nekimi ustaljenimi kalupi vse ljudi enako obravnavati in da nam bo po enem vzorcu uspelo aktivirati vse ljudi. To ne gre! Ljudje smo različni; pri nekom boš uspel s pohvalo, pri drugem z grozo. Morali bi bolj upoštevati posameznika in se približati nagnenjem in potrebam ljudi, vendar ne na splošno. Tak splošen pristop, ki ga sedaj večinoma uporabljamo v tako velikem kolektivu, kot je Železarna, ne more biti uspešen. Tu je preveč razlik v izobrazbi, kulturnem nivoju, nivoju potreb, pa tudi v nivoju že doseženih pridobitev oziroma dobrin. Za tistega, ki ima stanovanje in še kaj drugega, je drugače, kot za tistega, ki stanovanja še nima. Torej posamezniki potrebujejo drugačen pristop glede na to, kaj imajo, oziroma česa nimajo, nujno pa se moramo izogibati poprečja, ker ne daje prave slike. Poskušati je treba ugotoviti, kakšna so interesna področja posameznih skupin ljudi in se jim približati.

O VIŠINI POKOJNIN

Po zakonu o temeljnih pravicah iz pokojninskega zavarovanja, določilih samoupravnega splošnega akta skupnosti in v skladu z družbenim dogovorom ter zakonom, se zaradi razlik, ki nastanejo v ravneh pokojnin, uveljavljenih v posameznih obdobjih, opravi usklajevanje med prej in pozneje odmerjenimi pokojninami.

V republiškem zakonu smo določili, da se lahko uskladijo vse pokojnine ali samo pokojnine, uveljavljene v posameznih obdobjih, vsem upokojencem ali posameznim kategorijam upokojencev na način, določen s samoupravnim splošnim aktom skupnosti in v skladu z družbenim dogovorom.

Zakon obvezuje skupnost, da najmanj enkrat v vsakem srednjeročnem planskem obdobju opravi primerjavo.

Družbeni dogovor o usklajevanju pokojnin, ki podrobneje določa način in pogoje za usklajevanje na tej podlagi, pa nalaga skupnosti, da v začetku leta pred iztekom srednjeročnega planskega obdobja pripravi strokovno gradivo, v katerem bodo primerjane vse pokojnine, odmerjene v različnih časovnih obdobjih, s pokojnino, doseženo v planskem obdobju, v katerem je opravila primerjavo. Kriterij za razvrstitev pokojnin v posamezno obdobje je osebni dohodek ali osnova zavarovanja, ki je bila kot zadnja upoštevana za izračun pokojninske osnove. Podlaga za primerjavo pa bo raven starostnih pokojnin, priznanih po splošnih predpisih in strukturi uživalcev po spolu.

Strokovno gradivo skupnosti bodo uporabili udeleženci družbenega dogovora za sprejem ugotovitev o potrebnih usklajitvah pokojnin, uveljavljenih v različnih obdobjih.

Strokovna služba skupnosti je v mašču pripravila obsežno analizo ravnih pokojnin, uveljavljenih v različnih obdobjih. Analiza upošteva vse kriterije, ki izhajajo iz družbenega dogovora. Ni pa narejena primerjava ravnih pokojnin, uveljavljenih v tem srednjeročnem planskem obdobju s pokojninami, uveljavljenimi pred tem, tako kot določata republiški zakon in družbeni dogovor. Določbe novega zveznega zakona, ki določa drugačen način izračunavanja pokojninske osnove, uporabljajo šele od 1. julija 1983 dalje. Le pokojnine, uveljavljene po določbah tega zakona, so pokojnine, ki so tudi v resnici uveljavljene v tem srednjeročnem obdobju. Teh upokojencev pa je še zelo malo. Te pokojnine so fiktivno uveljavljene že v prejšnjih srednjeročnih obdobjih, saj je večina odmerjenih od pokojninskih osnov, izračunanih na podlagi osebnih dohodkov v letih 1967–1976. Tako so ti upokojenci, čeprav so pokojnino pričeli uživati šele v tem srednjeročnem obdobju, v bistvu v popolnoma

Prav to je bil namen samoupravnih delovnih skupin, ker se v njih delavci bolj poznajo in se poistovetijo s skupino. Tako skupina prej občuti razpoloženje in skrbi delavca in mu zato tudi lažje pomaga. Skupine naj bi torej pomagale, da bi se ljudje med seboj zblížili in si pomagali ter da bi delovali kot enota. Tako bi spoznali individualizem skupine, hkrati pa bi ga tudi premagovali – poznali bi probleme posameznika, hkrati pa bi se zlił s skupino. S poznavanjem problemov skupin pa bi poznali celo Železarno.

Seveda je to idealizirano, vendar bi si nek cilj morali postaviti. Ugotoviti bi morali, koliko smo storili od leta 1970, ali gremo korak naprej ali stagniramo in kako daleč smo še do zastavljenega cilja.

Žal samoupravna delovna skupina izgublja svoj prvotni namen, saj je vedno bolj instrument za sprejemanje odločitev »z vrha«, da pa bi delovala kot samoupravno jedro in obravnavala svoje probleme poleg raznih dokumentov, tega je pa vedno manj. Samoupravna delovna skupina bi se morala predvsem sestajati, kadar njo kaj boli. Danes samoupravna delovna skupina ne deluje v tem smislu, da se sama upravlja, ampak je instrument nekega organa, to pa je zgrešeno. Osnovna dejavnost delovne skupine so torej življenjski in delovni problemi skupine, ker jih le ona občuti in pozna. Ali smo to tako razvili, da svoje probleme delovna skupina tudi sama rešuje in jih obravnava tam, kjer so nastali? Prepričan sem, da ne.

Dante Jasnič je ob redni zaposlitvi in mnogih družbenih funkcijah, ki jih je vestno opravljal, doštudiral na visoki šoli. Pravi, da je svoj življenjski cilj dosegel, ko je ob delu diplomiral za ekonomista. To pa je dosegel s smotno porazdelitvijo časa, strogim odnosom do samega sebe in velikim razumevanjem in podporo svoje soproge. Naj mu bo torej v prijetnem in toplem družinskem krogu čim dalj časa lepo.

Lilijana Kos

Dopisujte

utrip sds

TEŽKA OBDELAVA 1

V temeljni organizaciji Strojne delavnice so se delavci težke obdelave na Javorniku zaradi izmenskega dela odločili, da se bodo razdelili v dve samoupravni delovni skupini, saj se nekateri delavci niso mogli vključiti v dogajanje v delavnici, ko tudi po več mesecev niso mogli na sestanek delovne skupine. V samoupravni delovni skupini težka obdelava 1 je okrog dvajset strugarjev, pogovarjali pa smo se z Bogomirjem Erženom, Slavkom Polancem, Vladimirjem Likovičem in Ivanom Lazarjem.

Že 12. decembra 1984. leta je samoupravna delovna skupina obravnavala problem zračne zavesa pred delavnico, ki ne deluje dobro. Od sektorja za novogradnje so zahtevali pojasnilo, kaj bodo storili z zaveso, vendar odgovora do danes še niso dobili.

Vladimir Likovič (foto I. Kučina)

»Delavnica je zelo velika in nedokončana,« je pojasnil Slavko Polanc. »Ima samo en vhod, tista velika, čez celo steno razpotojena kovinska vrata. V teh velikih vratih so še ena manjša vrata za delavce. Kadar pridejo tovornjaki po tovor, moramo odpreti velika vrata in takrat po celi delavnici zelo piha. Poleti nam je to kar všeč, pozimi pa je nevzdržno hladno.«

»Problem se vleče še iz leta 1982,« je dopolnil Bogomir Eržen, vodja delovne skupine. »V naši delavnici je tudi orodno skladišče za vso železarno, zato je zelo prometna. Ker smo bili leta 1982 še brez ogrevanja, so bile razmere res nevzdržne. Nato so nam uredili ogrevanje, pred prodrom mrzlega zunanega zraka pa naj bi nas varovala zračna zavesa.«

»Na žalost je stanje sedaj še slabše, kot je bilo prej,« je potožil Vladimir Likovič, »zato zavesa ne uporabljam. Že sami smo jo mnogokrat popravljali, vendar ni nobenega učinka.«

»Zračne zavesa imajo tudi drugod po Železarni, pa dobro delajo. Pri nas je problem v tem, da je zavesa montirana samo na eni strani vrat, vetrila, ki so v njej vgrajena, pa so prešibka, da bi »premagala« vdor zunanjega zraka. Tako sedaj vsakič, ko odprejo velika vrata, poleg zunanjega zraka v delavnico vdre še zrak, ki ga ustvarja zračna zavesa. Velikokrat smo že zahtevali, da strokovna služba ponovno preveri učinkovitost zračne zavesa in odpravi vse napake ali pa naredi novo, vendar so vsa ušesa ostala gluha,« je na koncu pogovora potožil Ivan Lazar.

Mislila sem že, da je pogovora konec in da si bom še ogledala to sporno zračno zaveso in odšla, vendar...

»Ker ste že tukaj, pa razgrnimo še druge naše probleme,« se je pričel sproščen pogovor o problemih javorniških strugarjev: nova delavnica pušča, klima naprava je neučinkovita, delavnica je »stalno gradbišče«, odpraševalne naprave pri brusilnih

Ivan Lazar (foto I. Kučina)

strojih se ni, stroji so zastareli, nagrajevanje je neustrezno, kadra jim primanjkuje...

Delavnica je bila zgrajena 1979. leta, pa je že vse narobe. Streha tako močno pušča, da jo komaj sprti kr-pajo, najbolj pa so ogroženi stroji, ki so večkrat skoraj poplavljeni. Delavnico je delal Monter iz Dravograda, ki je po končanem delu odšel. Kdo

sedaj skrbi za vzdrževanje in odgovarja zanj, strugarji težke obdelave 1 ne vedo, spominjajo pa se, da je vodja strojne obdelave zavrnil plačilo računa, ker je bilo delo opravljeno malomarno, vendar ni ničesar dosegel.

»Tudi pri klima napravi smo denar vrgli stran,« pravijo ogorčeni, »saj je popolnoma neučinkovita in je ne uporabljamo. Delavnica je samo zasilno zaprta, ker je predvideno, da jo bodo podaljšali, vendar je gradnja zastala. Kadar se zaradi tega pritožujemo, vedno dobimo odgovor, da je delavnica še v gradnji, da naj počakamo. Nam pa je tega, da smo stalno gradbišče, že počasi dovolj.«

Bogomir Eržen (foto I. Kučina)

V načrtu je bilo predvideno, da bodo stroji za brušenje nožev na posebnem ograjenem prostoru z odpraševalno napravo. Iz tega ni bilo nič! Po mnogih vztrajnih prošnjah (delavnica je namreč v gradnji, zato se ne izplača nič izboljševati) so pri strojih za brušenje nožev montirali napravo za odsesavanje odpadkov oziroma prahu, vendar je naprava prešibka in zato neučinkovita. Skratka, delavcem težke obdelave na Javorniku so ponudili veliko izboljšav, vendar niso uporabne. Tako nekako, kot če imate lepo žensko, vendar le na fotografiji.

Se o nagrajevanju. Strugarji v drugih obratih oziroma temeljnih organizacijah imajo večinoma deseto kategorijo, pri strugarjih na Javorniku pa je največja enajsta kategorija, vendar imajo kljub zelo zahtevnemu delu zaradi visoke norme in izrednih kvaliteten zahtev manjšo plačo. Je potem kaj čudnega, če njihovi delavci odhajajo v druge temeljne organizacije, kjer za lažje, nenormirano delo dobijo več denarja. Kaj storiti, da bo delavcem težke obdelave nekoč bolje?

»Predvsem bi nam morali priznati status proizvodne temeljne organizacije,« so bili enotni naši sogovorniki. »Naša osnovna dejavnost ni popraviljanje strojev, ampak izdelovanje rezervnih delov, torej **proizvajamo nove izdelke**. Tudi poslovodni odbor bi moral imeti za naše težave več posluha, zato ideja, da bi poslovodni odbor razširili in bi nekdo skr-

Slavko Polanc (foto I. Kučina)

bel za storitvene temeljne organizacije, še ni zamrla.

Kako malo posluha imajo poslovodni delavci za naše težave, je najbolj razvidno iz dolgoročnih razvojnih usmeritev naše železarne, saj sami sebe v njih ne vidimo. So poslovodni delavci na nas res pozabili? In kako naj razumemo sedanjo politiko

Livarne (ki je nihče ne obsoja niti ne omejuje), da za Strojne delavnice ne dela več vlitkov, ker »se ji to ne izplača«? Ali je res bolje, da sami iščemo ustrezne materiale in nek izdelek naredimo v celoti, kot da bi obdelali vlit surovec in ga, na primer, samo obrusili na zahtevane dimenzije? Menimo, da bi morala biti dolgoročna razvojna usmeritev Železarne tudi modernizacija livarne, ki bi izdelovala več vlitkov za Strojne delavnice. Tako bi prihranili veliko dela in še več denarja.

Nisem jih popolnoma razumela. Toda ko me je Bogomir vodil po delavnici in mi pokazal rezervni del, ki je bil podoben modelu za šarkelj (saj veste, tak z luknjo v sredini) ter njegovo zgodbo, mi je bilo vse veliko bolj jasno.

»No, sedaj pa pogledajte! Namesto, da bi tak komad v livarni vili in bi ga mi samo še obrusili, moramo najprej poiskati primerno širok okrogel material, ga narezati na primerne kolute, privariti nanj primerno široko in dolgo cev in šele potem vso stvar obrusiti, da dobi primerno obliko. Koliko nepotrebnega dela in stran vrženega denarja!«

Zanimivo, ni kaj. In čisto v našem stilu — zakaj bi bilo preprosto in poceni, če je lahko zapleteno in drago!

Lilijana Kos

Borut Grce: »Sedaj mi pa res ni več mar, ali se piše ponev ali ponovca!«

Računalništvo pri nas

ALI RAČUNALNIŠTVO ZARES ZAHTEVA DRUGAČNO ORGANIZACIJO?

Ali lahko s pomočjo velikega računalnika kot je IBM 30/31 izračunamo, koliko je 1+1?

Najbrž to vzame nekaj časa tudi izkušenemu programerju. Res je, da so se računalniki razvili za potrebe računanja (torej tudi za seštevanje 1+1), vendar so njihove sposobnosti še dosti večje in so zato za seštevanje 1+1 kar prenarodni. Tudi s stoenke je mogoče voziti gnoj na njivo, le malo neprikladno je, zato tega nihče ne dela, ker so sposobnosti osebnega avtomobila dosti večje.

Obdelava podatkov v gospodarstvu sega prav gotovo v čase industrijske revolucije, saj so informacije o stroških, dobičkih in izgubah bile vedno življenjskega pomena za obstoj podjetja.

S širjenjem obsega dela pa se je širila tudi potreba po hitrejši in učinkovitejši obdelavi. Temu je sledil razvoj strojev za obdelavo podatkov, ki pa je bil tako hiter, da je že kmalu močno prehitel razvoj potreb po obdelavi podatkov. Modernnejše in novejšie metode se niso tako hitro razvijale in uveljavljale, kot so se večale sposobnosti računalnikov. Zato se je nenadoma pojavilo dosti prostora, pa so si tega prilastili birokrati in si izmišljali vedno nove dodatne obdelave stranskih podatkov po starih metodah. Te več ne služijo samo za to, da bi lažje ustvarili več dohodka, ampak so zato, ker je na računalniku tudi to mogoče izračunati. Na ta način so vodilni delavci dobili poleg osnovnih informacij še veliko stranskih, ki jih sami niso zahtevali, ampak so jim jih vsilili razni »forumi, odbori, sveti itd.« Ker je potrebno, da za dodatne obdelave nekdo skrbi, se je tudi število zaposlenih na področju same obdelave podatkov stalno večalo. Vodilni poslovodni delavci pa so se bolj in bolj izgubljali v mno-

žici papirnatih »materialov«. Nekaterim se je zdelo v začetku zelo imenitno, če so lahko brskali po papirju, ki je vsak dan prihajal iz tiskalnika računskega centra. Sčasoma pa so se začele gore papirja kopičiti, stvari so postale celo bolj nepregledne, kot so bile v časih, ko računalnikov ni bilo.

Metode obdelav so bile zastarele in izobrazba uporabnikov računalniških storitev pomanjkljiva.

Če hoče manager uspešno uporabljati računalniško obdelane informacije, mora biti pismen: razumeti mora pojme, s katerimi so opisane take informacije.

V hierarhični organiziranosti računalništva, o kateri sem pisal pred štirinajstimi dnevi, se to ne more zgoditi.

Tudi v naši železarni je nujna organizacija vrha računalniške hierarhije (tretjega in četrtega nivoja), ki bi segal na nivo poslovodnega odbora, ki bo imel lastno predstavo in zahteve po obdelavi tistih podatkov, ki so pomembni za učinkovitejšo poslovanje.

Če analize, narejene na tretjem ali četrtem nivoju, kažejo, da določeni ukrep omogoča večjo produktivnost, večji dohodek, večji izvoz itd., je ta ukrep že zakon, o katerem ne glasujemo. Prav tako je nasproten ukrep

kaznivo dejanje. Tu ne more biti demokratskega dogovarjanja, ampak neke vrste vojaška disciplina in odgovornost.

Se primer iz tehnologije.

S pomočjo računalnika so v ZDA (Purdue University) ugotovili in praktično potrdili, da prinaša velike prihranke v času in denarju, če založijo valjaste bloke (9 ton) v globinsko peč, ko imajo še 30 % tekoče faze. Tudi nam se zdi to logično, saj je tudi želja naših tehnologov, da založijo v peč čimbolj vroče bloke. Toda Američani so s pomočjo računalnika ugotovili, da ne gre pri tem za prihranek zato, ker tak blok prinese s seboj več toplote, ampak zato, ker se temperatura po prerezu bloka izenači v 7-krat krajšem času, kot pa bi se pri bloku, ki v sredini ni tekoč. Če je tekoče faze več ali manj od 30 %, je to že precej manj ugodno. To pa je rezultat, ki ga nismo pričakovali.

Bi se to tudi pri nas splačalo? Kje je optimum za naše bloke, za naše peči? Ali je v sedanji organiziranosti kaj takega sploh mogoče izpeljati? Koliko denarja bi s tem prihranili? S kakšnim procesnim računalnikom bi to lahko uspešno kontrolirali?

Koliko bi smel stati, da bi se nam to še splačalo? Kdo vse bi lahko odločal o uvedbi takšne novitete?

Takšna kompleksna problematika se mora reševati na višjem nivoju, saj zadeva več TOZD in služb. Analizirati je treba tehnološke, ekonomske in kadrovske probleme. Zapiranje za plotove TOZD ne da rezultatov. Zato bo moral biti oddelek za uvajanje procesnih računalnikov sestavljen tako, da bo lahko pokrival dejavnost tretjega in četrtega računalniškega nivoja in obenem pove-

zoval in dopolnjeval delo večjega računalnika s procesnimi računalniki.

Na tretjem in četrtem nivoju ni mogoče več ločeno obravnavati sedanje obdelave na ERC in optimiranja proizvodnje s procesnimi računalniki. Tesna povezanost med obema dejavnostima je nujno potrebna.

Vodstvo tega oddelka bo moralo imeti posebna pooblastila in tesno sodelovati s poslovodnim odborom, sodelavci pa bodo opravljali naloge, ki jih danes ne opravlja nihče. Kdo danes dela simulacije na četrtem nivoju? (Glej članek v isti rubriki v Železarni dne 13. junija 1985) Če tega ne bomo naredili, je zastoj govoriti o uvajanju računalniškega vodenja v Železarni.

Lahko pa se seveda odločimo, da še naprej vsak zase »spravljamo proizvodnjo na računalnik«, brskamo po svojem kupu računalniških papirjev in uživamo v tem, ko najdemo iskani podatek o zgrešeni šarži...

Američani za razliko od nas vozijo gnoj s traktorji, v »stoenkah« pa se vozijo tisti, ki vedo povedati, kam je treba gnoj peljati, da bo pridelek in dohodek čim večji. Traktorist ve, koliko gnoja je treba peljati. Ve tudi, da bo tudi on imel korist od tega, če je bila odločitev pravilna.

Možje v »stoenki« imajo svoje znanje o poljedelstvu. Dobro so informirani in poznajo trende v svetu, v tehnologiji in v ekonomiki pridelave. Cesar ne vedo, vprašajo preko računalnika v banko podatkov, ali pa znanje enostavno kupijo. Traktorist jim zaupa, saj je posredno tudi on svoj denar vložil v izobrazbo mož v »stoenki«. Ker njihovo znanje ceni, se v njihove odločitve ne spušča, lahko jim kaj svetuje le v zvezi z enostavnejšim prevozom gnoja na njivo...

Tudi pri nas odločitev mož v »stoenki« ne sme biti vsota želja njihovih »traktoristov« (pa četudi bi se komu zamerili). Njihove odločitve morajo biti dokončne in naj zanje niso vso odgovornost. Mar bomo krivili traktorista za napačno izbiro poljedelske kulture in za slab pridelek?

Ko pa bomo pridelek prodali, se lahko demokratično odločimo, glasujemo in dogovarjamo o tem, kam bomo denar vložili, ali za hokej, ali za nov vrtec, za nov traktor ali za novo njivo.

Tu naj zaživi samoupravljanje!

Ne pa na takšnih sejah SIS, odborov, svetov, kjer ti postrežejo s kupom komaj razumljivih stališč, z množico podatkov, o katerih glasuješ zato, da lahko rečemo:

Vsi smo v preteklosti preveč trošili, tudi ti, ki si za to glasoval.

Možje v mercedesih si umijejo roke, ne obljubljajo več boljšega jutri, saj si tudi ti traktorist sokriv, če smo se napačno odločili. Sicer si pa hotel sodočati, mar ne?

V zahodnem svetu delajo na podobnih in tudi na enakih agregatih kot pri nas, imajo celo enake računalnike. Ti prav gotovo niso samo okras, niti ne servis za izračun stnarin, vodarine in odvoza smeti. Njihovi ekonomski uspehi so znatno večji od naših. Tudi njihova organiziranost je različna od naše. Ali ni nujno, da se bolje organiziramo, ali če hočete, približamo organiziranosti v zahodnem svetu, ne da bi pri tem odstopali od naših načel samoupravljanja, ampak da bi dosegli s pomočjo računalnikov to, kar se doseči da?!

Je to spet »glas vpijočega v pušča-ve«, ki ga poslušajo molčeča večina?

B. Brudar

OKUPACIJA JAVORNIKA

Naposled smo se le povzpeli na samo Vrtačo, 1900 metrov visoko. Na planoti je bilo polno snega. Posledli smo vanj in se odpočivali. Čez čas pa smo se le približali robu in se zagledali na Koroško, polno sinjeokih jezer.

Vidiš Faak? je vprašal stric in mi pokazal oglatasto sinjino.

Zagledal sem ga. Tam sem se 1942. kopal. Skupaj s Teplijevima, ki sta me vzela s sabo, češ da bom videl prelepi rajh. A preden smo odšli, sta mi naročila, da tam ne bomo govorili med sabo slovensko. Če kaj ne boš vedel, pridi, je rekla Luisel, in mi zašepeti na uho.

To se je tistega nedeljskega dne tudi večkrat zgodilo.

Zdaj pa sem Faak gledal kot urečen z vrha Stola.

Od takrat, ko sem iz Faaka gledal Stolo, zavil v poletno tančico mrča, je minilo tri leta.

Odšli smo po sneženem melišču nizdol, a pod nogami je začelo zmanjkovati tal, pa ne le meni, vsem. Zdaj je telebnil ta, zdaj oni.

Lonec z zabelo je odrčal.

Bogve kje je končal.

Stric se je tudi ustavil brez vrečke.

Še za dne smo bili v dolini Bistrice in zvečer naslednjega dne pričakali v zasedi vlak esesovcev.

S telefoni in signali so že opravljali naši iz odreda, ki so bili nekoč železničarji.

Vlak so speljali v zasedo in užgali po njem. Začele so leteti treske. V četrt ure je bilo po njih. Vdani v kruto usodo so se nam vdali.

Še isti večer sva se s stricem obožila, jaz s pištolo kolenovko, s katero me je stric naučil kar v čakalnici streljati, on pa je vzel lepo mavzerico in devetmilimetrski kolt. Pa tudi preoblekla sva se v krasne esesovske uniforme, ki jih je bilo na transportu vse polno.

Na, je rekel stric, ko sva bila oblečena, pa sva pri esesu.

Od stare partizanske opreme sva imela samo zmečkani čepici z žarečo zvezdo.

Tako oblečena in oborožena sva se javila svojemu komandirju voda.

Fina sta, je rekel in nama poslal poljubček.

Kaj pa epolete? je vprašal stric komandirja.

Pusti jih lepo na miru, je rekel komandir. Daš kapo dol, pa si esesovec, marsikdo se ti bo približal, misleč, da si od onih... Me razumeš, potlej pa ga mahneš. Me razumeš?

Stric je razumel, jaz pa ne.

A še isto popoldne sem esesovsko uniformo zamenjal za navadno vojaško pešadijsko uniformo.

Za stricem pa so že vpili, naj stoji, ker so ga mnogi zamenjali za pobeglega esesovca iz šole in padel je za njim celo strel. Stric se je od strahu kar sesedel in zaklel.

Pozno popoldne smo se odpeljali v blindiranem avtomobilu skupaj s komandantom bataljona v Galicijo.

Tam pa so bili že Angleži z daljnometnimi topovi, čez Ljubelj pa se je valilo zeleno vojaštvo. Tik nas so jih v treh kolonah razoroževali. Eno od kolon je razoroževala ženska s črmi, bujnimi lasmi, v lila dopetnem

krilu z belim šalom okoli vratu. V rokah je držala mavzerico, s prstom na petelinu.

Še danes ne vem, kaj je bila po narodnosti. Judinja, Poljakinja ali Rusinja.

Mi štirje smo jo napeto opazovali, kako ravnodušno opravlja razorožitve nemških vojakov. Vsak je moral, ko je prišel do nje, odvračati orožje z opasacem vred in iz telečnjaka iztresti vsebino na drugo stran na velik kup. Tam je bilo polno družinskih albumov, stekleniček parfumov, mila, nožev, škarij, fotoaparatom, igračk za otroke, obešalnikov in bučilk.

Jaz sem bil kot začaran od tega razoroževanja, komandant in spremljevalci pa so se zanimali za čisto druge stvari.

Naenkrat pa se v meni nekaj upre. Pred žensko se je bil vstopil čisto navaden vojak, ki ni bil niti gefrajtar, skoraj starček, siv, ponižen, pa ne zavoljo tega, ker je kapituliral, zdela se mi je, da ves čas vojske, odkar se je pretegoval po bojiščih, nosi v sebi to držo, ki je izrazito duhovna in opozarja vse in vsakogar, glejte, kriv sem.

Ženska se je s posebno ostrastjo skopala nadenj. Skoraj krutostjo. Opazil sem, da je bila z mlajšimi vojaki dosti bolj človeška in popustljivejša. Mnogim je dovolila, da je s kupa odvrgnjenih stvari še kaj rešil.

Ta, ki je sedaj stal pred njo, pa je moral odvračati od sebe čisto vse, še celo naramnice. Iz telečnjaka pa je moral stresti celo kruhove drobtine.

Ob tem me je nekako ošinil s pogledom. Morda ga je bilo sram, da tako nepopisno trpi.

Videl je, da ga vidim. In tedaj, ko da bi me izstrelil lok, sem že stal pri lepi razoroževalki s puško. Vzel sem starčku iz rok telečnjak in začel tlačiti vanj, kar je bilo tam na kupu — brivski aparat, milo, stekleničke, nože.

Ženska je zarjavela nadme, da me bo ustrelila.

Vzravnal sem se, potegnil izza pasu nabito kolenovko in ji cev naslonil na trebuh.

Ona je merila vame, jaz vanjo.

Geh'dul sem ukazal starčku in ta se je mežikaje odpravil proti angleškemu vojaku, ki je držal v roki čopič, ki ga je namakal v belo brozgo in vsakemu razorožencu vpisal na hrbet dve veliki črki KG (Kriegsfangener, vojni ujetnik).

Anglež je začudeno obstal in roka se mu ni več zganila, ko je gledal naju, kako se misliva ustreliti.

Ženska je še kakšen trenutek merila v moje prsi. Imela je črn, sijoč pogled.

V mojih očeh je najbrž zagledala svojo smrt. Videla je, da sem se odločil braniti tega starčka, kakor sem se leta 1941 odločil na Hitlerjugend Dienstu na Merci metati se po tleh toliko časa, dokler bo še kaj celega v meni.

Vendar je lepa razoroževalka le premogla več čustva do mene kot jaz do nje, povabila je svojo mavzerico, jaz pa takoj zatem pištolo.

Aber nur dieser! je rekla po nemško, kar je pomenilo, da bo dobil na-

zaj svoje stvari samo ta in nihče drug. Morda je v tem trenutku, ki je bil silno dolg, spregledala, da me je razdražil njen grobi, nedosledni način pri razoroževanju. Ali pa bogve-kaj, kdo bi vedel. Lahko sem se ji celo zasmilil, saj sem bil otrok. Morda celo podoben kakemu njenemu bratu.

Starček je medtem že stal ponižno pred Angležem in čakal na stigmo iz barve.

Videl sem, kako se je bežno ozrl nazaj, kakor plavalec v tekmovalnem bazenu, če sem še tam. Zaslutil je, da mu bo Anglež strgal iz roke polni telečnjak krame in iztresel vsebino na tla.

Zavezniškega vojaka je res nekaj obhajalo, sem doslutil in tudi videl, da ni zabrodil s čopičem po beli brozgi. Okleval je. V tem sem videl, da se upira mojemu vstopnemu dejanju v razoroževanje, zato sem stopil tri korake proti njemu s kolenovko v roki, ogledovaje si ga predrzno, kakor v kakem filmu. Anglež je pogledal po svoji puški, ki jo je imel tik sebe, in zaklel, nato pa zavrtel s čopičem po beli brozgi in obsral z njo varovanca kakor golob s strehe pešča.

Vrnil sem se k blindiranemu avtomobilu, kjer so me čakali naši trije, ki so ves čas opazovali, kaj počnem.

Si pa dober, je oponesel komandant, saj bi te ženska lahko ustrelila. Vmešal si se, kjer se ne bi smel.

Ugovarjal sem, da Nemcu nisem priboril nazaj njegovega orožja, ampak le nekaj osebnih stvari.

Kaj te pa to briga, je zabrusil komandant bataljona, se je kdaj kak Švaba potegnil za tvoje stvari?

Ni, sem priznal.

No, in zakaj potem izpostavljaš nevarnosti še nas?

Zakaj pa vas? sem se začudil.

Kaj misliš, da bi te mi pustili ustreliti? Pa da bi te počil Anglež? Ti si kompletni tepec. S tabo ni več kam iti. Imeli bi krasen incident, da ni bila punca tamle pri pravi pame-ti. Madonca-madonca! (To je bilo že rečeno odpuščajče.)

Bil je starec, sem rekel v opravičilo.

Ja, ja, tvoj stari ata... Kaj pa ti veš, zakaj je takle tič siv. Bogvekje se je vlačil in pobijal.

Stal je kot Jezus pred Janezom Krstnikom, sem rekel v opravičilo.

Vsi štirje so se zarežali kot rezgetajoči konji.

Eden je rekel v smehu: Ti si humanist. V kulturniško skupino te bomo poslali s karakteristiko: Igra naj vselej Jezusa.

Smeh.

Tudi ženska, ki je razoroževala, se je ob tem norčevanju iz mene hahljala. Celu pomahala in pokimala je našemu komandantu. Češ da je že vse v redu.

Potem me je komandant objel prek ramena, govoreč ojej, ojej in pomežiknil še angleškemu vojaku. Tudi on se je zasmeljal in ženski nekaj povedal v svojem jeziku.

Jaz pa sem bil vseeno zelo srečen, čeprav sem naredil nekaj zelo neumnega.

Od te neumnosti, ki me še danes razveseli, ko se je spomnim, mineva že skoraj štirideset let.

Niti ena sama beseda ali gib nista obledela ali po smislu in vsebini postala nekaj drugega.

Svet trpljenja je vedno celovita stvar in kakor pokromana, da se ja ne bi sesula.

Zakaj, ne vem.

(nadaljev.)

MRTVI NE LAŽEJO

To pot bi zneslo vsaj sedemsto petdeset mark. Ob mislih na nagrado za Aleša, ki jo je hotel iztrgati Gorskemu in drugim, pa se mu je kar vrtelo. Gorski mu je bil pravzaprav vse bolj odveč. V tej dolini za dva taka ni prostora ne ljudji. Pa kako prikupno je govoril... Da ne bomo povzročali nepotrebnih žrtvi! O, ti falot. Kaj pa je danes potrebno in kaj nepotrebno? Zase že vem. Odstraniti moram vsakogar, ki bi mi bil kakorkoli nevaren. To velja za Aleša in za Gorskega.

Obe strani se pulita za vojake. Tekmujejo, kdo jih bo dobil več. Govore pa vse kaj drugega. Padajo na obeh straneh, vprašanje je le, ne kateri jih bo več. Meni je vseeno. Nemci bodo še marsikoga poslali na bojišče. Če bodo šli na rusko fronto, jih ne bo ostalo veliko, če bodo pobegnili v gmajno, pa tudi ne. Naj padajo, samo da jih bo na koncu čim manj. A kaj, če bo Werner res kaj znil o meni? Če me bo dal v zobe ljudem? Golob se se mi je prejšnji večer zdel ostrejši, kot bi mu prisodil. Govoril je, kot bi streljal vame. Moral sem mu pritrčiti, sicer bi me pritiskali tudi drugi. To je Aleševo maslo, hudič. En večer prej! Z njim bo res treba obračunati. Tudi obersturmführer mora to spoznati. Če nima drugih načrtov z njim? Pri teh ljudeh nikoli ne veš! Toda Nemci so mu delo plačevali in na njihovi strani je bila tudi njegova duša in upanje na lepše življenje, da bo lahko zdržal do konca vojne. Se bo pregrizel? In to tako da bo zdaj ubil dve muhi hkrati! Aleša in Goloba.

Golob je za tisti večer nalašč pripravil delo tako, da se je zaposlil na razsvetljenem dvorišču. Vsakdo ga je lahko videl že od daleč. Oči, ki so ga napeto ogledovale, niso mogle odkriti nič takega, kar bi vzbujalo sum na kakšen sestanek, kot je bil poučen oficir. Aleš, ki je kukal skozi špranjo v opažu, je ugibal vse mogoče, nazadnje pa ostal pri dveh možnostih. Ali je res tako brezskrben zaradi zveze z Nemci, ali pa je izmed vseh zaupnikov najdrznejši, najzanesljivejši? A kdo bi to vedel.

Minila je že dobra ura in poveljujoči nemški policijski poročnik je že izgubljal potrpljenje. Posvetoval se je s prvim podoficirjem.

»Da ni tole kmetovo delo okoli hiše le ukana. Ti ljudje so videti okorni, a so tudi potuhneni in zviti. Če so se v kakšni luknji zbrali že prej, jih bomo zdaj presenetili!«

Velel je, naj zasede stisnjeno obroč vse do domačije, na njegovo znamenje pa bodo navalili v hišo in hlev, nekaj mož pa naj zaradi varnosti ostane na najprikladnejših dohodih.

Iz teme so se izville oborožene postavbe... Aleš je vedel, da je zaseda tudi pod kozolcem. Skozi špranjo je videl, da so telesa pod njim obležala na preži, medtem ko so drugi rinili proti Golobovi hiši.

Poročnik se je potem, ko so se policisti razlezli po kmetiji, ustavil ob začudenem gospodarju:

»Hände hoch!«

S pištolo v roki ga je odgnal v vežo, kjer so ropotali in hodili njegovi ljudje ter strahovali Golobovo družino. Golob je otroke ošinil s pogledom, ki jim je zabičeval, naj molče. Pogledal je tudi Rožo, ki pa ji je bilo vsako ukazovanje odveč. Njen obraz je bil neprizadet in mož je v kottičih njenih ust ujel nasmeh, ki ga je tako dobro poznal. Zanj se je bal najbolj.

Nekaj časa je moral molče stati ob steni, potem pa se je drznil začudno vprašati:

»Kaj naj pomeni vse to? Kaj hočete od nas?«

Poročnik mu je ukazal molčati, vtem pa so v hišo že prihajali podoficirji.

»Razen domačih in živine nismo videli nikogar!« so poročali po vrsti.

Med obrazi je Golob opazil tudi tistega čednega fanta, ki je tako poželjivo in zapeljivo ogledoval njegovo ženo. Tega tudi zdaj ni skrival, čeravno je Rožo pogledoval le skrivaj, da ga poročnik ne bi opazil. Poslej je Golob lovil le ženin pogled. Planil bi na tega predrzneža, četudi je čutil, da je lepega podoficirja spodbujala Roža.

A Roži je prav tedaj uspelo pomežikniti možu. V tej, za druge neopazni gesti je Golob razbral sporočilo, naj vendar razume, da uporablja pač tisto orožje, ki ga ima, da ji gre zanj in za vso družino. In Goloba je resnično obšla večja samozavest. Spet je občudoval svojo Rožo, miren pa še ni bil.

Oficir je bil nad poročili razočaran. Ne mogel in ni hotel takoj verjeti, da je prišel gledat le na uro. Togoten zaradi izgubljenega večera, ki bi ga bil v mestu lahko preživel kratkočasneje, je še enkrat zapovedal:

»Dobro preiščite vse! Ljudje morajo biti tu nekje!«

Podoficirji so še enkrat zagotovili, da niso opazili nič sumljivega, vendar jim je povelje ponovil, in iskanje se je nadaljevalo. Družino so potisnili v sobo, v veži pa sta poleg straže ostala z Golobom sama. Tudi njemu ni ušla privlačnost njegove žene. Goloba je ostro pogledal in z glasom človeka, ki je pripadal nadljudem, revnisl:

»Ne igrajte se! Zdaj nimamo le vas, tudi vsa vaša družina je v naših rokah. Kako bo z njo in z vami, pa je odvisno od vas. Ne zametujte vaše mladostne in čedne žene, zato odgovarjajte na vprašanja!«

(nadaljevanje)

IZIGRANA SMRT IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

Iskal sem tudi, kakšno drugo postajo, predvsem se mi je šlo, da dobim London, pa se mi ni posrečilo, čeprav sem slišal znak ni bilo mogoče prav nič razumeti. V aparatu je hreščalo. Ugotovil sem da Nemci s sekanjem valov preprečujejo poslušanje tujih postaj. Fantje zaenkrat sem vam lahko le toliko povedal, več ne vem,« je zaključil Jože razočaran in potrjet.

Med Markovimi prijatelji je nenadoma splahnelo jutranje navdušenje. Vsi so obsedeli brez besed, prvi se je iz odrevenosti oglašil Slavko.

»Hudič vedi, kakšne namere ima Stalin. Mogoče se pred Nemci nalašč umika, da bi jih spravil čim globlje na široko rusko ravnino, nato pa bo udaril po razredčeni in razkropljeni Hitlerjevi vojski ali pa ima v načrtu, da bojevanje zavleče do ruske zime, ki naj bi pomagala premagati nemško vojsko.«

Fantje so različno komentirali Slavkove besede, vendar pa so bili, kljub prvenemu razočaranju tudi prepričani, da se prva dežela socializma na svetu ne bo dala kar tako premagati in da mora priti do preobrata.

Prijatelji so se od Jožeta poslovili sklonjenih glav, brez smeha in dobre volje. V mestu, sredi trga so srečevali razpoložene Nemce. Podajali so si roke, kot se že dolgo ne bi videli. Hitlerjeve reče zastave s kljukastim križem so plapolale iz vseh uradov in oken. Markova tovarišija se ni menila za nje in

se brez besed porazgubila po svojih domovih, ne da bi se dogovorili kdaj se zopet dobijo, sicer pa itak ni bilo kaj narediti, le čakati bo treba na nadaljnji razvoj dogodkov.

HUD UDAREC

Minilo je dober teden dni, vendar spodbudnih vesti z ruske fronte ni bilo. Poročila s te razsežne fronte so bila napisana v nemških časopisih z bombastičnimi naslovi in debelim tiskom: »Nemški vojak stoji pred Kijevom in Harkovom. Uničenih je na stotine ruskih tankov. Ujetih je skoraj dvestotisoč boljševikov. Naši avioni so bombardirali Moskvo.«

Marko je v službi zvedel, da so iz begunjskih zaporov prišli odvažati zapornike v Št. Vid pri Ljubljani. Zaporniki so bili delavci, obrtniki, prosvetni delavci, duhovščina in druga inteligenca ter cigani. Meščani Markovega mesta so ob tej novici onemeli. Družine zaprtih mož in očetov so pričakovale najhujše.

Le nekaj dni po tej novici, so se zgodnjega jutra v Markovem mestu pojavili kamioni, prekriti s plahtimi in se razvrstili v neposredni bližini gestapa. Meščani so s strahom pričakovali, kaj bo. Policisti so v svetlo zelenih mapah imeli naslove meščanov in se razkropili s spremstvom po vsem mestu, za njimi pa so odpeljali kamioni. Šef gestapa je s svojimi sodelavci imel dosti dela. Tekali so sem in tja z nekakšnimi papirji v rokah, dajali navodila policistom, mahali z rokami in jim kazali smer. Slovenski uradniki so zapuščali svoje urade in odhajali na svoje domove, da bi bili pri družini, če bi prišlo do selitve, o kateri se je že dalj časa govorilo po mestu. Tudi Marko je zapustil svoj urad in skoraj tekkel proti domu.

Ljudje so zbegano hodili od sosedu do sosedu ne da bi vedeli kaj počenjajo. Marko je na poti domov zaustavil policist in ga vprašal po stanovanju neke družine, ki jo je imel napisano na mapi. Marko se je naredil nevednega, čeprav je dobro vedel, katero družino išče in kje stanuje. Policist se je nekaj časa vrtel na mestu in gledal hišne številke in ime ulice, nato je vzel drugo mapo in nadaljeval pot. Marko je opazil, da nekatere policiste vodijo znani petokolonaši in kulturbundovci, vmes pa so bili pomešani tudi bivši orožniki.

Zbeganost in preplašenost med ljudmi v mestu je bila velika. Marko je Janino našel na balkonu, ko je razobešala perilo. Preskočil je nekaj stopnic in se znašel pred Janino.

»Nemci selijo«, je še zasopel povedal ženi in iz omara potegnil kovčke in jih prenesel v vežo. K ženi pripravljenemu perilu, sta dodala še nekaj hrane, za vsak slučaj.

Marko je odšel na verando, odkoder je videl stati kamion s policijsko stražo. Marku ni bilo treba dolgo čakati, ko je zagledal dramatičen prizor. Nemški policist je pripeljal iz sosedove hiše Regino in Marijo. Bili sta sestri in starejši učiteljici v Markovem mestu. Pohlevno sta postopali pred policistom, vendar ponosni, brez prošnje, da jih pustijo doma. V rokah sta nosili vsaka svoj kovček in mirno stopali proti čakajočemu kamionu, kamor sta ju pomagala strpati stražarja. Policisti so iz vseh koncev gonili ljudi v večjih skupinah, med njimi največ žensk in otrok.

Marko in Janina sta s solzami v očeh spremljala te prizore in samo čakala, da se tudi pri njima oglasi. Bila sta policista z mapo.

Policist je iz stranske ulice prignal mater in petero majhnih otrok kot trop ovac. Mati in otroci so jokali, v rokah pa so držali cule, kar so smeli vzeti s seboj, ostalo pa so morali pustiti za »utrditev velikega nemškega Reicha«. Izseljence so spremljali sosedje in prijatelji, ne glede na nevarnost, ki jim je grozila. V slovo so se objemali in jokali.

Janina in Marko nista mogla razumeti, da se kaj takega sploh lahko dogaja. Kam mislijo odpeljati vse te žene in otroke, to je bila še vedno uganka. Hudo je bilo gledati vse te prizore, posebno otroke s culicami v rokah in matere z dojenčki v naročju.

Ko je bil kamion poln, sta se vanj vkrcala še dva policista, oborožena z brzostrelkami, tretji pa je zaprl stranico in dal znamenje za odhod. Na mestu, kjer je stal kamion je ostala gružica ljudi, objokanih obrazov, ki so z rokami mahali v pozdrav, dokler se kamion ni izgubil za vogalom ulice. Kamioni so tudi iz drugih ulic in trga vozili izseljence na zbirno mesto ob hotelu »Grajski dvor«.

(nadaljevanje)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V pripravi na 15. sejo CK ZKS, na kateri bo tekla beseda o kulturi, je sekretar OK ZKS Radovljica Vasilij Koman sklical 6. junija drugi posvet komunistov, ki delujejo v organih kulturnih organizacij in v kulturni skupnosti. Spregovorili so o gradivu za sejo CK ZKS in o tekoči problematiki na področju kulture v občini. Ocenili so, da je kultura v občini zastopljena, kar se vidi po deležu, ki ga namenja zanj. Ta znaša le 0,12% narodnega dohodka.

Do konca junija bodo v vseh večjih delovnih organizacijah končali s sklicevanjem stalnih akcijskih konferenc ZK. Prejšnji teden so jih sklicali v Elanu Begunje in v leški Verigi. O sprejetih stališčih, ki se nanašajo na reševanje problemov mladih delavcev, bodo pripravili analizo, ki jo bo obravnaval OK ZKS Radovljica na eni prihodnjih sej.

V Radovljici so prejšnji teden končali s predavanji na občinski politični šoli, ki jo je organizirala v sodelovanju z OK ZK Delavska univerza Radovljica. Šola je trajala šest tednov oz. 120 ur po enotnem programu, ki je v primerjavi z prejšnjim bolj sodoben in prilagojen sedanjim razmeram. Slušatelji so uspešno opravili preizkus znanja na sklepnem razgovoru 13. junija.

Komisija za organiziranost in razvoj ZK pri OK ZKS Radovljica je na seji 18. junija presojala uresničevanje svojega delovnega programa in obravnavala predlog poslovnika o delu OK ZKS Radovljica. Predlog je sooblikovala skupaj s statutarno komisijo.

V občini Radovljica uspešno delujejo trije dispanzerji za borce NOV, in sicer na Bledu, v Bohinjski Bistrici in v Radovljici. Številčno največ pregledov opravi dispanzer v Radovljici. Lani je bilo v tem dispanzerju 4.544 pregledov, na Bledu 2.779 in v Bohinjski Bistrici 556 pregledov. V primerjavi z letom 1983 je bilo lani 455 obiskov manj, vendar pa je prišlo lani prvič na obisk v dispanzer nad 300 borcev več kot predlanskim.

Komisija za odnose z verskimi skupnostmi pri Skupščini občine Radovljica je na 8. seji 13. junija pod predsedstvom Janka Štuška obravnavala osnutek odloka o pogrebnih svečanostih v občini. Ta je že dalj časa v javni razpravi po krajevnih skupnostih. Vse pripombe bo komisija posredovala predlagatelju osnutka — sekretariatu za notranje zadeve OS Radovljica.

Prejšnji teden od 9. do 12. junija se je na Bledu srečalo okoli 400 naših in ameriških gospodarstvenikov. Takšna srečanja med jugoslovanskimi in ameriškimi poslovnimi, na katerih se dogovarjajo o medsebojnih gospodarskih in trgovskih poslih, so že tradicionalna. Srečanje je imelo tudi velik turistični pomen, zato se je Bled še posebno skrbno pripravil.

Po dogovoru med predsedstvi in koordinacijskimi odbori za svobodno menjavo dela pri SIS družbenih dejavnosti in skupno strokovno službo bodo prihodnje seje skupščin vseh

SIS v radovljiški občini od 24. do 27. junija. Glavna tema teh sej bo sklepanje o temeljnih planov SIS za srednjeročno obdobje 1986—1990. Delegati bodo obravnavali tudi kazalce osnutkov srednjeročnih planov, ki jih je pripravila strokovna služba. Zdravstvena skupnost, ki še ni sprejela finančnega načrta za leto 1985, bo to storila tokrat.

Na 17. seji zbora delegatov Skupnosti pokojninsko invalidskega zavarovanja — enota Radovljica so delegati obravnavali gradiva in sprejeli stališča za junijsko sejo republiške skupščine Skupnosti pokojninsko invalidskega zavarovanja v Ljubljani. Na seji so spregovorili tudi o stanovanjskih zadevah in o finančnem načrtu občinske skupnosti socialnega varstva Radovljica za leto 1985. Izvolili so tudi delegate za republiško sejo SPiZ.

Na seji izvršnega odbora Zveze kulturnih organizacij Radovljica so 10. junija spregovorili o obsegu in možnostih financiranja letošnjih delovnih programov, ki so zelo zahtevni, sredstev pa je tudi letos malo. Razprava o predlogu za razrešitev funkcije predsednika izvršnega odbora ZKO Radovljica je položena na naslednjo sejo konec junija.

S prvim junijem so odprli radovljiško kopališče in kamp, ki ju upravlja kopališki odbor pri svetu krajevnih skupnosti Radovljica. Takoj so začeli tudi ogrevati vodo v bazenu, ki doseže do 24 stopinj toplote. Letos kopališki odbor razen rednih vzdrževalnih del ni začel nobenih novih naložb na kopališču.

Ves maj in do prve junijske sobote je OK ZSMS organizirala v Bohinju pri jezeru že štiri sobote lokalno, mladinsko delovno akcijo. Mladi, predvsem srednješolci, so urejali in ograževali pašnike ob Bohinjskem jezeru. Poprečno je prišlo vsako soboto okoli 80 mladincev.

V graščini Grimšče na Rečici pri Bledu so 2. junija slovesno podelili nagrade najuspešnejšim udeleženkam nagradne akcije »Pletemo z Jano in Almiro«. Prvo nagrado je prejela Ksenija Baraga iz Ljubljane, drugo Lili Lješkovič iz Kranja, tretjo pa Daša Sam iz Ljubljane. Na razpis za to akcijo je v Almiro prispelo nad 550 izdelanih pletenin iz vse Slovenije. Najlepše so razstavili v Grimščah do konca junija.

Pri gostišču Danica v Bohinjski Bistrici je bilo 2. junija deveto proizvodno tekmovanje gozdarjev, kmetov in voznikov tovornjakov Gozdnega gospodarstva Bled. Med 30 sekači je bil najuspešnejši Marjan Štravs, med 16 vozniki pa Miro Ambrožič. Med petimi moštvi je bila najboljša ekipa Gozdarstva Poljuka. Tekmovanje je privabilo veliko gledalcev.

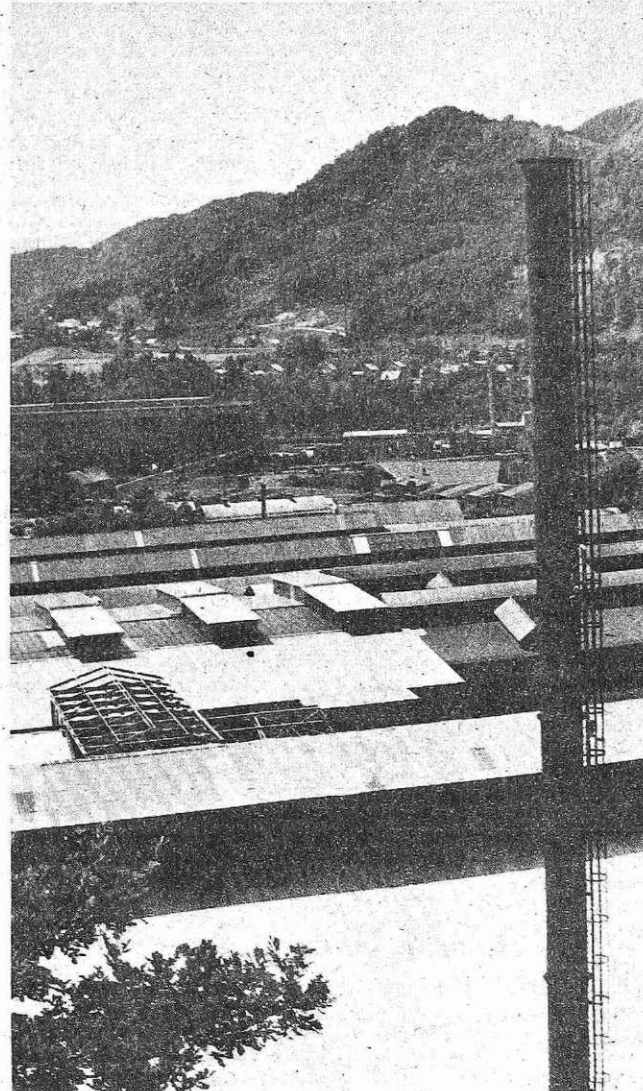
Prvi turistični nagelj — posebno javno priznanje RTV Ljubljana, je zasluženo prejela delovna organizacija Almira Radovljica za obnovo graščinskih prostorov v Grimščah na Rečici. Te je smotrno vključila v kulturno ponudbo Bleda za domačine in za turiste.

Zveza kulturnih organizacij Radovljica je v sodelovanju z mentorji iz osnovnih šol od 29. maja do 9. junija organizirala občinska kulturna srečanja »Naša beseda 85«. Učenci vseh šol, vključno z glasbeno, so nastopali na likovnih, dramskih, pevskih, literarnih in glasbenih prireditvah v Begunjah, na Bo-

hinjski Beli, v Bohinjski Bistrici, na Bledu, v Lescah, Kamni gorici, Mošnjah, v Radovljici in v Srednji vasi.

V novi knjižarni Državne založbe Slovenije v Cankarjevem naselju v Radovljici je 6. junija zvečer nastopil Linhartov oder mladih pod mentorstvom Alenke Bole-Vrabec, z delom Mojce Gradišek »Zbudite se v svojem naročju«.

Tudi na letošnjem državnem prvenstvu v jadralnem letenju v Celju so bili moštveno najbolj uspešni jadralci ALC Lesce, ki so zasedli 2., 4. in 8. mesto v skrajno neugodnih vremenskih pogojih. Posebno velja omeniti uveljavitev Elanovega sodobnega letala DG-300 Elan, s katerim bodo naši reprezentantje nastopili prihodnji mesec na svetovnem prvenstvu v Italiji.

Valjarne na Javorniku in Beli (foto I. Kučina)

PEVCI IZ HODIŠ NA KOROŠKEM GOSTOVALI V RADOVLJICI

V okviru sodelovanja s kulturnimi društvi zamejskih Slovencev je komorni moški zbor A. T. Linhart povabil v petek, 14. junija, v Radovljico mešani pevski zbor slovenskega prosvetnega društva »Zvezda« iz Hodiš na Koroškem. Zvečer so koroški pevci nastopili na skupnem koncertu z Linhartovim zborom v avli radovljiške graščine pod vodstvom pevovodkinje Betke Demšar iz Radovljice. Rojake s Koroške so številni obiskovalci koncerta prisrčno sprejeli in pozdravili. Po koncertu so jim domači pevci priredili skromno tovariško srečanje, na katerem so se dogovorili za nadaljnje sodelovanje, ki ga oboji želijo še bolj poglobiti.

Slovensko prosvetno društvo »Zvezda« sodi med najstarejša kulturna društva na Koroškem. Ustanovljeno je bilo že leta 1904 pod imenom Katoliško izobraževalno društvo »Zvezda«, da bi ohranjalo slovenski jezik ne samo v šolah, pač pa tudi v vsakodnevem običevanju in da bi širilo slovensko kulturo med rojake. V tistih časih je bila občina Hodiše še povsem slovenska, zdaj pa žal Slovenci predstavljajo le manjšino. Med obema vojnama je SPD »Zvezda« štela nad 360 rednih članov! Imeli so več pevskih zborov, tamburaški orkester in dramsko skupino. Zdaj delujeta v okviru društva le tamburaški orkester in mešani zbor. Toda tudi nemško govoreči sovaščani ne premorejo kaj več kot pevski kvintet, pravijo Hodišani.

Skozi 80 let obstoja je moralo društvo prebroditi številne težave, vsekakor najtežje med nacistično strahovladno. Sicer pa je bilo vseskozi pod pritiskom nenaklonjenih nacionalističnih nemških sil. Večkrat je bilo že na robu razpada, pa se je zahvaljujoč trdni volji in prizadevanjem zavednih posameznikov le obdržalo. Bilo je celo bolj trdoživno kot nemško društvo, ki nikdar ni delovalo več kot pet let. Tudi daljši premor, ko je društvo pred leti domala povsem utihnilo, ni bil razlog, da se spet ne postavi na noge. Ponovno so mladi pevci in pevke ustanovili mešani zbor in začeli pridno vaditi pod vodstvom Betke Demšar, glasbene pedagoginje na osnovni šoli v Žirovnici. Kljub napornemu delu, ki ga terja služba in vodenje obeh zborov (radovljiškega in hodiškega) vstrajno hodi na vaje vsako nedeljo v Hodiše in z veseljem opravlja svoje kulturno poslanstvo med zamejskimi rojaki.

Novoustanovljeni mešani zbor je za začetek našel lažje slovenske narodne in umetne pesmi. Pevci z veliko prizadevnostjo in voljo hodi na vaje in prepevajo sebi in drugim v veselje, zavedajoč se deleža, ki ga s tem prispevajo h kulturnemu in narodnostnemu osveščanju svojih rojakov, kar pa terja tudi veliko požrtvovalnosti in samoodrekanja.

Pevci iz Hodiš, ki jih sleherni uspeh še bolj spodbudi, so prepričani, da se bo njihov zbor kmalu okrepil z novimi mladimi člani in da bo v prihodnosti požel še večje uspehe. To jim tudi mi iskreno želimo.

JR

NAŠE SREČANJE IN MITO TREFALT NA JAVORNIKU

Delavsko prosvetno društvo Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela vabi vse krajanje in posebej še ljubitelje gledališča, da se v nedeljo, 23. junija, ob 18. ali 20. uri udeležijo zanimive kulturne prireditve z naslovom

NAŠE SREČANJE IN MITO TREFALT TOKRAT NA JAVORNIKU

Ob tej zanimivi kulturni prireditvi naj opozorimo, da je Mito Trefalt kot dramski igralec Drame SNG v Ljubljani nadaljeval z delom ter se uveljavil kot športni reporter radia in televizije. Tokrat je pripravil poseben program, v katerem bo obudil spomin na svoje dolgoletno delovanje, z njim pa bodo sodelovali še: Vera Perova, Dare Ulaga, France Trefalt, Neža in Špela ter liki, ki jih je Trefalt na televiziji ustvaril v zadnjem času tudi sam.

Predstava je sestavljena iz skečev, nasvetov, pridige, podoknic in še marsičesa drugega.

Zato upravni odbor Svobode na Javorniku pričakuje, da bo dvorana tudi tokrat polna zvestih poslušalcev in gledalcev.

Vstopnina znaša 300 din, vstopnice pa lahko rezervirate po telefonu št. 83-192.

PREGLED PRIPRAVLJENOSTI GASILCEV JESENIŠKE OBČINE

Občinska gasilska zveza Jesenice je v nedeljo, 16. junija pripravila in uspešno izvedla letošnje tekmovanje članov, članic in veteranov gasilskih društev jeseniške občine.

Pregleda gasilskih veščin v upravljanju motorne brizgalne in v drugih raznoterostih se je udeležilo 11 desetih članov, štiri desetine članic in dve desetini veteranov. Pri članicah je bila prva desetina iz Smokuča, druga desetina z Blejske Dobrave in tretja iz Podkorena. Sledijo: Zabreznica, Dovje, Mojstrana, LIP Mojstrana, Kranjska gora, Gozd-Martuljek, Koroška Bela in Planina pod Golico. Področnega tekmovanja članov, ki bo 7. julija v Mojstrani in mednarodnega tekmovanja treh dežel, ki bo letos 4. avgusta na Čajni na Koroškem, se bodo udeležile prve tri uvrščene članske desetine. Pri ženskah je bila prva desetina iz Kranjske gore, druga iz Mojstrane, tretja iz Smokuča, četrta pa z Dovjega. Od gasilcev veteranov je bila prva desetina iz Mojstrane, druga pa z Blejske Dobrave.

Na tekmovanju so ugotovili, da so pri vseh gasilskih društvih v občini

največjo pozornost posvetili vzgoji kadra in da so gasilci jeseniške občine dobro pripravljeni za obrambo pred požarom ter drugimi nesrečami.

B. B.

Tekmovalna desetina gasilskega društva Jesenice-mesto med vajo (foto B. Blenkuš)

KONCERT PEVCEV IZ GORIJ IN BLEJSKE DOBRAVE V GORJAH

Moški pevski zbor DPD »Svoboda« Gorje, je v soboto, 15. junija v domu Partizan v Gorjah pripravil svoj sklepni koncert za sezono 1984—85.

Že pred vojno je v Gorjah deloval izredno močan mešani pevski zbor, pod vodstvom Antona Bižala. Po vojni so šele leta 1981 ponovno organizirali pevski zbor, ki ga je vodil Marjan Eržen iz Podbrezj. Žal je lansko jesen umrl, njegovo delo pa nadaljuje pevovodkinja Mira Mesarič z Jesenic. Zbor uspešno nastopa doma, na raznih gostovanjih in pevskih revijah. O kvaliteti zbora smo se lahko prepričali tudi na omenjenem koncertu gorjanskih pevcev. Na tem koncertu so peli slovenske in koro-

ške narodne pesmi, z nekaj napevi pa so posegli tudi v čas NOB.

Koncert so popestrili tudi pevci z Blejske Dobrave, člani moškega pevskega zbora »Vintgar«, ki ga vodi pevovodja Alojzij Vengar s Koroške Bele. Tudi temu zboru gre vsa pohvala za ta nastop v Gorjah in upajmo, da jih bomo še slišali.

Ob koncu le še nekaj!! Take prireditve so vse bolj redke in tudi dvorane so vedno manj obiskane. Vstopnine ni bilo.

Jože Ambrožič

ENOTNI OBRAMBNOZAŠČITNI DRUŽBENI DEJAVNIK

Delovni ljudje in občani neposredno uresničujejo civilno zaščito v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v občinah in republikah s stalnimi načrtnimi organizacijskimi, kadrovskimi, materialnimi in drugimi pripravi v miru, da bi lahko v vojni in ob naravnih ter drugih hudih nesrečah in izrednih razmerah učinkovito izvajali množično samozaščito, samopomoč, vzajemno pomoč in vse druge zahtevnejše ukrepe.

Da bi naloge s področja enotnega sistema civilne zaštite čim bolj uspešno in organizirano izvajali, se delovni ljudje in občani organizirajo v enote in štabe civilne zaštite in se za sodelovanje v zaščitnih in reševalnih akcijah usposabljaajo in pripravljajo tudi v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, družbenih organizacijah in interesnih združenjih, katerih redna dejavnost je posebnega pomena za civilno zaščito. Med organizacijami, ki se v Sloveniji ukvarjajo z zaščito in reševanjem ljudi ali imetja in se v izjemnih razmerah ob vojnih akcijah ali naravnih nesrečah vključujejo v dejavnost civilne zaštite — pod enotnim operativnim vodstvom štabov za CZ, so: prostovoljne gasilske enote in organizacije, poklicne gasilske enote, Rdeči križ, Gorska reševalna služba, potapljaške organizacije, zdravstvene, socialne, veterinarske, komunalne, gradbene, vodnogospodarske, transportne in preskrbovalne organizacije.

Vse enote civilne zaštite so posebej organizirane v formacije CZ: splošne, specializirane in združene enote CZ. **Splošne enote CZ** opravljajo manj zahtevna dela pri zaščiti in reševanju ljudi in dobrin, organiziramo jih v večjih stanovanjskih in drugih stavbah ali po ulicah za več stavb skupaj, v manjših vaseh, delovnih organizacijah in majhnih krajevnih skupnostih. **Specializirane enote CZ** so namenjene za opravljanje posameznih vrst zahtevnejših zaščitnih in reševalnih nalog, ki jih ne morejo opraviti prebivalci v okviru samozaščitne in splošne enote.

Združene enote CZ opravljajo vse vrste nalog pri zaščiti in reševanju ljudi in dobrin in so sestavljene iz različnih specializiranih enot, organizirajo jih občine. **Štabi CZ** delujejo v republikah, občinah, krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, ponekod pa tudi po naseljih. V miru skrbijo za izpolnjevanje in usposabljanje enot CZ ter za nujne zaščitne ukrepe, s katerimi naj bi zmanjšali posledice zračnih in drugih napadov v vojni. V vojni ter ob naravnih in drugih hudih nesrečah štabi usmerjajo delovanje enot CZ, samozaščito ter družbenih in drugih organizacij pri opravljanju zaščitnih in reševalnih nalog.

V skladu z zakonskimi predpisi imajo pravico in dolžnost v CZ sodelovati vsi za to sposobni delovni ljudje in občani. V enote in štabe CZ so lahko razporejeni vsi jugoslovanski državljani, ki so že dopolnili 16 let, vendar niso starejši od 60 (moški), oziroma 55 let (ženske). Teh dolžnosti nimajo: pripadniki JLA, vojaški obvezniki, ki imajo vojni razpored, pripadniki milice, nosečnice in ženske z otroki mlajšimi kot 7 let in osebe, ki niso sposobne služiti v CZ.

Tudi prebivalci, ki niso vključeni v enote in štabe CZ, so se po veljavnih predpisih dolžni udeleževati pouka za obrambo in zaščito. Namen tega pouka je, da se vsakdo seznani z nevarnostmi v vojni ali ob naravnih nesrečah, da bi se znal zaščititi pred njimi in izpolnjevati svoje obveznosti do skupnosti, ki jih nalagajo take izjemne razmere. V interesu vsakogar je, da to svojo dolžnost vsestransko izpolnjuje. Vsaka družbenopolitična skupnost, krajevna skupnost, interesna skupnost, OZD in druga samoupravna organizacija in skupnost je dolžna skrbeti za izpolnjevanje in stalen razvoj sistema CZ.

V SR Sloveniji si prizadevamo, da bi bila organiziranost, usposobljenost in pripravljenost CZ čim bolj usklajena in prilagojena konkretnim potrebam in razmeram v vsakem okolju, kje se organizira. Razvoj v povojnih letih ni potekal vedno dovolj enakomerno. Vse do 1970. leta smo na tem področju dosegli le skromne rezultate, kar je bila predvsem posledica skromnih finančnih sredstev. Poleg tega je bil v tem obdobju razvoj CZ usmerjen predvsem v pripravljanje sestavin CZ za delovanje v vojnih razmerah. Z zveznim zakonom o ljudski obrambi iz leta 1974, zlasti pa z republiškim zakonom o ljudski obrambi iz leta 1976, je bilo v delovno področje CZ prvič enakovredno in celovito vključeno tudi področje priprav in delovanje CZ ob naravnih in drugih hudih nesrečah.

K izpolnitvi enotnega sistema delovanja organizacije, odgovornosti in obveznosti posameznih družbenih subjektov ob naravnih in drugih hudih nesrečah je pomembno prispeval tudi sklep Skupščine SR Slovenije v zvezi s preprečevanjem naravnih in drugih hudih nesreč, ukrepanjem ob

nesrečah ter odpravljanjem njihovih posledic. Velik napredek v razvoju CZ v Sloveniji je dosežen v tem srednjeročnem obdobju, ko so bile naloge CZ prvič celoviteje zajete tudi v družbenih načrtih razvoja družbenopolitičnih skupnosti, krajevnih skupnosti, OZD in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti. Velik napredek je viden zlasti pri povezovanju CZ v enotni sistem obrambe in zaštite, krepitvi organizacijske pripravljenosti posameznih sestavin CZ, številni krepitvi enot CZ ter množične samozaščite, kakor tudi pri usposabljanju in opremljenosti.

Danes je v enote in štabe CZ v Sloveniji vključeno približno 11 % prebivalcev, od tega 36 % žensk in 12 % mladincev. V enotah CZ OZD in drugih samoupravnih organizacij deluje 40 % od vseh vključenih v CZ, v enotah CZ KS pa je okoli 51 %. Razlika do 100 % predstavljajo občinske združene in specializirane enote. Velika pozornost v razvoju CZ se v Sloveniji posveča pripravam družbenih organizacij, društev in drugih interesnih združenj občanov ter organizacij združenega dela, ki se s svojo dejavnostjo neposredno vključujejo v CZ. Štabi za civilno zaščito so sestavljeni v 1.350 OZD in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v 943 KS, v vseh občinah, v mestu Ljubljani in v republikah.

V zadnjih letih je bil dosežen velik napredek v delu štabov, kar se kaže v njihovi vlogi pri organiziranju, usposabljanju in opremljanju enot CZ in v praktičnem delu pri vodenju zaščitnih in reševalnih akcij ob naravnih in drugih hudih nesrečah. Usposabljanje delovnih ljudi in občanov za izvajanje ukrepov CZ v okviru samozaščite je množično, toda ta pouk ima ponekod še pomanjkljivosti, čeprav se izvaja več kot petnajst let; preveč je splošen in premalo usmerjen v praktično usposabljanje, ki ga narekuje ogroženost okolja, v katerem ljudje živijo in delajo. V ocenah in analizah pristojnih organov CZ je največ pripomb na opremljenost občanov, različno usposabljanje pripadnikov in enot CZ in štabov po občinah in opremljenost enot CZ.

Učinkovitost zaštite in reševanja je v veliki meri odvisna od pravočasnega in ustreznega obveščanja in alarmiranja prebivalstva. V Sloveniji je, tako kot tudi v drugih naših republikah in pokrajinah, dosežen pomemben napredek v razvoju službe za opazovanje, javljanje, obveščanje in alarmiranje. Skladno z razvojem te službe se na vseh ravneh izpolnjujejo tudi zveze za potrebe CZ, v katere se vključujejo vsi obstoječi sistemi zvez, vključno z radioamaterskimi organizacijami.

S. Nikolić

OB KONCU ŠOLSKEGA LETA

Zakon o osnovni šoli v posebnem poglavju govori o ocenjevanju in napredovanju učencev takole: Učitelji med šolskim letom sprti preverjajo in ocenjujejo znanje učenca. Pri tem upoštevajo sposobnosti, prizadevanost, aktivnost in napredek učenca, razvoj njegovih učenih in delovnih navad in sposobnost za uporabo pridobljenega znanja.

Ocenjevanje in napredovanje učencev je torej sestavni del sistema učnovzgojnega procesa, zato ga ni mogoče obravnavati ločeno. Ocena namreč predstavlja razmerje med načrtovanim in doseženim rezultatom, ki ga učitelj preverja na mnogo načinov in z mnogimi sredstvi. O rezultatih sprti pisno in ustno na govorilnih urah in roditeljskih sestankih obvešča starše, tako da spričevalo ni presenečenje. Predstavlja pa psihološko obremenitev zanje in za učenca ne glede na to, kakšne so ocene in splošni uspeh. Tako ali drugačno spričevalo namreč do določene meje rangira učenca in vpliva na njegovo poklicno usmeritev in odločitve še nekaj let pred koncem obveznega ali srednjega šolanja. In kdo si ne bi želel doseči kar najvišje stopnje na družbeni lestvici, čeprav je merilo, kaj je dobro, kaj boljše in kaj najboljšo, zelo relativno.

Tu se pravzaprav začneja konflikt med doseženim in pričakovanim rezultatom, med otrokom, starši in šolo, ki ga s tem sestavkom želim vsaj osvetliti z več strani, če že ne omiliti ali, preveč bi pričakovala, celo odpraviti vsaj pri nekaterih učencih.

Izhajam iz trditve, ki ni prav nič sporna:

Vsak otrok, vsak učenec in vsak odrasel človek je naši družbi potreben, za vsakega je mesto v njej. Torej je potrebno v vsakem otroku in odraslem človeku poiskati predvsem sposobnosti, ki jih za nekaj prav gotovo ima, in te sposobnosti razvijati ter tako vzpodbuditi njegovo notranje ravnanje in s tem zadovoljstvo s samim seboj. Tu še daleč ne zadošča učiteljevo pedagoško in psihološko znanje, niti ne različni testi.

Pravilno usmeriti učenca namreč pomeni upoštevati njegovo naravno prirojen in pridobljen sposobnost, stopnjo razvitosti, osebnostne in karakterne lastnosti, če ne upoštevamo želje, ki je včasih v nasprotju z vsem tem.

Učitelji se dobro zavedamo odgovornosti, povezane z ocenjevanjem, kompleksnosti ocenjevanja v vzgojnoizobraževalnem procesu in psihičnega pritiska, ki ga ocenjevanje povzroča zlasti ob koncu šolskega leta. Zavedamo se tudi, da noben učenec ni nalašč slab ali dober. Ocena je rezultat celoletnega oziroma večletnega vzgojnoizobraževalnega procesa, ki poteka v šoli in doma, zato je nesmiselno ob koncu šolskega leta pritiskati na učenca z raznimi obljubami in grožnjami, ki marsikdaj povzročajo notranjo negotovost in občutek nemoči, v skrajnem primeru pa tudi vedenjske odklone, ki so predvsem posledica nepovezanega in nekontinuiranega vzgojnega dela doma in v šoli.

Starši ne moremo in ne smemo pričakovati od otroka, da bo uresničil vse ambicije in želje, ki jih sami nismo uspeli uresničiti, pa čeprav mu zagotavljamo veliko boljše življenjske pogoje, kot smo jih imeli sami.

Otroku in učencu je ob koncu šolskega leta najbolj potreben občutek varnosti, ki mu ga bolj kot šola lahko zagotovi topel dom, v katerem preživlja tri četrtine svojega časa. Kot starši se moramo zavedati, da tega občutka ne bomo izboljšali s pritiskom na otroka in na šolo, ampak samo s kontinuiranim vzgojnim delom, katerega osnova je lasten vzor kot najuspešnejše vzgojno sredstvo.

Direktorica VIZ Jesenice:
Marija MALENŠEK

V SOBOTO DELOVNA AKCIJA V KRAJEVNI SKUPNOSTI DOVJE-MOJSTRANA

Že nekaj let v krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana poteka obsežna akcija asfaltiranja in urejanja cest in poti. V vseh štirih naseljih: v Zgornji Radovni, na Belci, na Dovjem in v Mojstrani so položili okoli 10 kilometrov asfalta. Del sredstev združujejo krajsani s samopriskom.

Najprej so se odločili za petletni samoprisk, lani pa so ga podaljšali še za eno leto, da bi dokončali celotni program asfaltiranja. Predvidoma bodo preostali asfalt položili že do konca tega meseca, in sicer je na Dovjem ostalo za asfaltiranje še 2683 metrov in v Mojstrani 2070 metrov cest.

Da bi prihranili kar največ sredstev, bodo v delovno akcijo sami pripravili ceste za asfaltiranje. Delovna akcija bo v soboto, 22. junija. Sodelovali bodo brigadirji iz jeseniške občine, člani Športnega društva, učenci osnovne šole 16. december Mojstrana ter drugi krajsani. Zbor udeležencev akcije bo ob 7. uri pred osnovno šolo 16. december, dela na trasi pa se bodo začela ob 8. uri. Akcijo bodo vodili člani gradbenega odbora za asfaltiranje, ki bodo vse razporedili in jim določili delo. Za brigadirje in učence bodo preskrbeli orodje, ostale krajsane pa prosijo, da prinesejo s seboj lopate, krampe in samokolnice. Na trasi bodo za vse udeležence pripravili malico in okrepljeno pijačo, za konec pa bo seveda pasulj. Da bi lahko pripravili celotno traso za asfaltiranje, gradbeni odbor vabi vse krajsane, da se akcije udeležijo v čim večjem številu.

J. R.

KRISTINA IN IVAN STA SLAVILA BISERNO POROKO

V petek, 14. junija, sta praznovala 60-letnico skupnega življenja Kristina in Ivan Kocijancič, s Ceste revolucije 10 na Jesenicah. Oba imata že nekaj več kot 80 let in se še dobro spominjata lakote in številnih padlih v prvi ter terorja in nasilstva okupatorja v drugi svetovni vojni. Kristina je že kot dekletce izgubila svojo mater in se je morala čisto sama truditi, da se je izučila za natakarico. Po poroki je postala gospodinja in skrbna mati treh otrok. Ivan je najprej delal v železniški delavnici, nato pa se je izučil in bil strojevodja na parnih lokomotivah. Vozil je vlake v Ljubljano, do Podbrda in v Rateče. Kot mnoge druge železničarje je tudi njega okupator ločil od do-

ma in ga z Jesenic premestil v Avstrijo.

Z veliko delavnostjo in varčnostjo sta pred 48 leti zgradila svojo hišo, v kateri še danes živita, kljub visoki starosti še oba pridno obdelujeta kar precejšen vrt in skrbita za sadovnjak okrog hiše. Vsako leto se s svoje režijsko karto rada popeljeta do Ljubljane, Kamnika in Nove Gorice. Na dan zlate poroke sta se popeljala v Ljubljano, kjer sta se poročila, ob biserni poroki pa sta bila v Novi Gorici. Po vrnitvi so ju pričakali njeni otroci, vnuki in pravnuk ter jima čestitali in zaželeli še veliko zdravja. Tudi mi jima želimo še mnogo skupnih zdravih let.

B. B.

RAZSTAVA IZDELKOV UČENCEV

Če vas zanima, kaj se dogaja na osnovni šoli Karavanških kurirjev NOB, vas vabimo na razstavo izdelkov učencev naše šole.

Ogledate si jo lahko do petka, 21. junija, med 9. in 12. uro.

PROGRAM

**PRAZNOVANJA KRAJEVNEGA PRAZNIKA KRAJEVNIH SKUPNOSTI
STANETA BOKALA, MIRKA ROGLJA-PETKA IN CIRILA TAVČARJA,
DNEVA BORCA IN 40-LETNICE OSVOBODITVE**

SOBOTA, 22. junija: ob 18. uri **ŠAHOVSKO TEKMOVANJE** — šahovski dom Jesenice,

NEDELJA, 23. junija: ob 8. uri **NAMIZNOTENIŠKI TURNIR** v prostorih NTK Jesenice, TVD Partizan,

SOBOTA, 29. junija: ob 8. uri **KOLESARSKI KROS KARLA KOZARJA ROMIJA** — Spodnji Plavž, pred upravno zgradbo Univerzala,

SREDA, 3. julija: ob 17.30 **ZBOR UDELEŽENCEV ODKRITJA SPOMINSKEGA OBELEŽJA** pred Carinarnico,

— ob 17.45 **OBLIKOVANJE POVORKE**,

— ob 18. uri **ODKRITJE SPOMINSKEGA OBELEŽJA** ob Kosovi graščini,

— ob 18.30 **OBLIKOVANJE POVORKE** proti mestu centralne proslave pred OŠ Tone Čufar,

— ob 19. uri **CENTRALNA PROSLAVA** s kulturnim programom, podelitvijo priznanj OF, priznanj medobčinskega sveta ZB NOV za Gorenjsko ter razglasitev rezultatov tekmovanja.

CETRTEK, 4. julija: ob 7. uri **ZBOR POHODNIKOV** za tradicionalni pohod ob spominskih obeležjih.

— ob 8. uri **BALNARSKI TURNIR** — tradicionalno tekmovanje ZB na bališču v Logu Ivana Krivca.

— ob 15. uri **STRELSKO TEKMOVANJE** v Logu Ivana Krivca.

Vabimo krajsane vseh krajevnih skupnosti občine Jesenice, družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva, da se udeležijo razpisanih tekmovanj, odkritja spomenika in centralne proslave ob dnevu borca in 40-letnici osvoboditve in krajevnega praznika.

KO za pripravo praznovanja praznika krajevnih skupnosti

DEVET MLADIH USTVARJALCEV RAZSTAVLJA SVOJA DELA V RAZSTAVNEM SALONU DOLIK

Jutri, 21. junija, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK odprli razstavo likovnih del skupine devetih mladih ustvarjalcev. Krajski kulturni program bodo ob otvoritvi izvedli učenci Glasbene šole Jesenice.

Na letošnji dvanajsti razstavi se predstavljajo devet študentov, absolventov in diplomantov različnih šol in različnih narodnosti s svojimi deli v različnih likovnih tehnikah. To so izšči ustvarjalci, katerih sleherni poskušajo povedati nekaj svojega, na svoj osebni način, pa naj bo to v obliki tako imenovane revne umetnosti, primitivne »otroške« izražnosti ali oblikovno izčiščene likovne govornice. Njihov skupni namen ni enotnost sloga ali nadaljevanje likovne tradicije, temveč pristnost likovnega izraza.

Tak skupinski nastop mladih ustvarjalcev je vsekakor tudi odsev želje po povezovanju ne glede na narodnostne in državne meje, odsev želje po odpiranju v širši družbeni prostor, odsev prepričanja, da umetnost ne pozna in ne priznava meja.

S svojimi deli se predstavljajo: ATON (Valentin Polansek), rojen leta 1958 v Železni Kapli — Eisenkappel v Avstriji. Po šoli za oblikovanje je nadaljeval študij na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Trenutno ustvarja v Zahodnem Berlinu.

RUDI BENETIK, rojen leta 1960 v Podjuni — Jaunstein v Avstriji. Po končani slovenski gimnaziji v Celovcu je nadaljeval študij na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani in je absolvent Akademije.

RENATA BOVHAN, rojena leta 1960 v Ljubljani. Po končani šoli za oblikovanje je nadaljevala študij na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani in je absolventka Akademije.

POSLUŠALI SMO »MOJO DOMOVINO«

V petek, 7. junija, smo dijaki CSUI Jesenice skupaj z učenci jeseniških osnovnih šol v veliki dvorani Cankarjeva doma v Ljubljani prisluhnili ciklusu šestih simfoničnih pesnitev z naslovom moja domovina skladatelja Bedřicha Smetane.

S tem ciklusom se je Smetana poklonil svoji domovini, njeni zgodovini, njenemu ljudstvu in izročilu. Ciklus obsega naslednje skladbe: Vyšehrad, Vltava, Šarka, Iz čeških lofov in gajev, Tabor in Blaník. Simfonični orkester Slovenske filharmonije nam je pod vodstvom češkega dirigenta Aleksandra Brezina približal predstavil 2. in 3. stavek, torej zgodbo o češki junakinji Šarki, ki je ubila viteza in pripoved o poti reke Vltave, ki smo jo mladi poslušalci že skoraj vsi poznali. Skladba nam najprej približa dva izvira v senci češkega gradu: eden je topel in močan, drugi mrzel in miren. Njuni valovi veselo tečejo po kamnitih strugah, se združujejo in se svetlikajo v jutranjem soncu. Gozdni potok hiti naprej in postane reka Vltava, ki teče po čeških dolinah in naraste v mogočen veletok. Teče skozi goste gozdove, od koder se slišijo veseli glasovi lova, zvoki lovskega roga se oglašajo vedno bliže. Reka teče po nižini, kjer s pesmijo in plesom slavijo kmečko svatbo. Ponoči v njenih lesketajočih se valovih rajajo gozdne in vodne vile in v teh valovih se zrcali veliko utrd in gradov — priči minulega viteškega bleska in izginulega bojne duha časov, ki jih ni več. Pri brzicah svetlega Ivana reka hiti naprej, skozi skalne tesni se vije dalje v široko strugo, po kateri v mogočnem miru teče proti Pragi, dobrodošlico

VLADIMIR LONZARIČ, rojen leta 1961 v Kopru. Po končani šoli za oblikovanje nadaljuje študij na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani in končuje tretji letnik.

KLEMEN RODMAN, rojen leta 1960 na Jesenicah. Tudi on po končani šoli za oblikovanje nadaljuje študij na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani in je študent tretjega letnika.

MARIO RIGONI, rojen leta 1951 v Grčiji, živi in ustvarja pa v Trstu — Italija. Dokončal je Liceo-artistico v Benetkah in Scenografia pittura v Milanu — Italija.

MIRKO RAJNAR, rojen leta 1961 v Murski Soboti. Po končani šoli za

oblikovanje in Pedagoški akademiji nadaljuje študij na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani in je absolvent Akademije.

DARKO BIRSA, rojen leta 1958 v Lendavi. Je absolvent Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo in Akademije za likovno umetnost v Ljubljani.

ALBEDWIN RAZZAK, rojen leta 1953 v Babilonu v Iraku. Po končanem študiju na Institutu za likovno umetnost v Bagdadu se je izpopolnjeval na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Je poklicni akademski slikar.

Razstava bo na Jesenicah na ogled do vključno 3. julija, in sicer vsak dan, razen nedelj in praznikov in sobot popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

SREČANJE PEVSKIH ZBOROV DRUŠTEV UPKOJENCEV

Pevski zbori društev upokojencev Slovenije se vsako leto srečujejo na regijskih in republiških srečanjih.

Gorenjska regija ima 15 pevskih zborov »DU«, ki svoja srečanja organizirajo vsako leto v drugi občini: letošnje je bilo 18. maja v kulturnem centru v Domžalah.

Prireditve je zelo lepo uspela, saj je bila to obenem generalka za republiško srečanje pevcev upokojencev Slovenije, ki je bilo 17. junija v dvorani Vatroslav Lisinski v Zagrebu.

Da je kulturno življenje v občini Domžale res razvito, je dokaz zelo veliko število poslušalcev. Srečanje pevcev upokojencev so pozdravili predsednik občine Domžale, predsednik DU, predsednik ZKO in predsednik DU Slovenije. Letošnje regijsko srečanje je bilo že enajsto in

vseh se je udeležil moški pevski zbor DU Jesenice.

Republiška srečanja so bila do sedaj organizirana v Ljubljani, Trbovljah, Celju, Velenju, Mariboru, Kamniku, Sežani, in lansko leto v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Letošnje srečanje je bilo na željo lanskoletnih poslušalcev — predstavnikov upokojencev Hrvatske v dvorani Vatroslav Lisinski v Zagrebu. Pevci iz vse Slovenije so kljub slabemu vremenu prišli v Zagreb z dobro voljo in namenom izvesti svoj program v zadovoljstvo poslušalcev in pevcev samih. Nastopu moškega zbora DU Zagreb z dvema pesmima je sledil pozdrav predsednika občine Zagreb in predsednika »DU« Hrvatske. Nato so nastopili slovenski ženski in mešani zbori.

Pevci upokojenci so bili zadovoljni, saj so poslušalcem in sebi dokazali, da kljub letom še vedno vztrajajo pri ohranjanju lepe slovenske pesmi. To srečanje imajo vsi zelo radi.

Poznani slovenski zborovodja in skladatelj Radovan Gobec je ob nekem takem srečanju na vprašanje, kaj misli o upokojenih zborih, povedal naslednje:

»Če bi vsi zbori delali s tako zagnanostjo in vztrajnostjo kot upokojenci, bi pela vsa Slovenija. Čeprav je v naše zборе posegla mati narava, saj to je nekaj naravnega, daste od sebe več, kot bi lahko pričakovali. Zato vztrajajte na lepi slovenski pesmi, ki nas je vedno bodrila in hrabrila, tudi v najhujših časih.«

Pevci upokojenci smo ponosni, da smo še vedno koristni člani naše družbe in hvaležni DU Jesenice in DU Slovenije za izvedbo regijskega in republiškega srečanja pevcev upokojencev.

F. J.

Dopisujte

INFLACIJA BESED

Molk je zlato, govorimo.
Lahko je molčati ribi v vodi in orlu na nebu.
Lahko je molčati kmetu. (Saj seje in žanje.)
Lahko je molčati jeklarju pri elektropeči. (Saj je trušč prevelik, da bi ga sploh kdo slišal.)

Lahko je molčati občinskemu delegatu. (Dovolj je, če dvigne roko pri glasovanju.)

Lahko je molčati nogometašu. (Če ugovarja sodniku, je izključen iz igre.)

Lahko je molčati kiparju. (Michelangelu in Rodinu ni bilo treba govoriti o njihovi kipih, da bi jih ljudje razumeli.)

Lahko je molčati glasbeniku. (Glasba pove več kot beseda.)

A kako naj molčimo mi, ki živimo od besed in za besede: politiki, pridigarji, časnikarji, glumači, rimači? Mi, ki naj nam bi bila beseda orodje in orožje, postelja in streha, kruh in sol — pa nam je prepogosto le zlomljen meč, prekratka odeja, neslana juha in prevrta čaj. Z bakrenimi novci nas podkupujejo, da ne bi molčali, in mi trumoma deremo v to štacuno: en zlat cekin molka za en bakren novček besed, dokler nam ne ostanejo samo še besede, prazne in plehke besede, ki brez zlate podlage molka nimajo več ne cene ne teže.

Pisati je treba tako, da je beseda tesno in mislim prostorno, je učil Puškin. Le kdo od nas se tega drži? Drevesa padajo, gozdovi se redčijo, papirnice delajo dan in noč — papirja pa še zmeraj zmanjkuje. Kako ga ne bi, ko pa pisatelje plačujemo od pole, pesnike od verz, novinarje od vrstice! In tako pisatelji v težki borbi za ljubi kruhek pišejo slabe romane namesto dobrih novel, pesniki zlagajo svoje verzce čedalje bolj navpično (pa jim to ne pomaga, da bi segli visoko do neba in globoko do srca), novinarji pa polnijo časopisne stolpce, še preden jim uspe napolniti praznino v svojih glavah.

V začetku je bila beseda. Z vsakim otrokom, ki prvič reče mama, avto ali kak, se svet znova rodi.

In na koncu bo beseda. Ko bo naš planet že dolgo prazen in pust, bodo na njem pristala bitja z drugih svetov, našla bodo cinkove plošče z našimi besedami, nesla jih bodo s seboj, razvozlała jih bodo, plošče bodo oživele in morda bodo tudi njim pomagale živeti. Zato ni vseeno, kaj nanje stavimo. Samo besede iz mesa dosežejo meso. Samo besede iz krvi vznemirijo kri. Samo besede iz luči razsvetlujejo temo. Vse drugo je toliko kot nič.

Edo Torkar

VEČER SLOVENSKE PESMI NA BLEJSKI DOBRAVI

Majhen, pred petnajstimi leti skoraj neznan dolenski kraj Šentvid, bo v nedeljo zopet središče slovenskega kulturnega dogajanja. Šestnajsto leto zapored marljivi domačini pripravljajo vse potrebno, da bi praznik slovenskega petja dostojno proslavili.

Vsako leto je njihov trud bogato poplačan, poplačan s prijetnim občutkom, da je še vedno veliko ljudi, ki jim je slovenska pesem nadvse draga, kakor njim samim, ki so pobudniki in organizatorji verjetno najbolj množične pevske manifestacije na svetu. Zato ni naključno, da se ob pevskega tabora v Šentvidu vedno spomnimo na geslo: »POJO NAJ LJUDJE«.

Bogastvo šentviškega sporočila ni le v množičnem skupnem nastopu, čeprav se je število udeležencev povzpelo že čez 8.000. To je le veliki finale številnih manjših prireditev, ki se širom Slovenije odvijajo na predvečer velikega srečanja, pa tudi že nekaj dni pred tem. Tako bo te dni več kot sto slovenskih krajev poslušalo slovensko zborovsko pesem. Udeleženci pevskega tabora so namreč dogovorjeni, da brez izjem sodelujejo vsaj na enem malem šentviškem srečanju. Eden takšnih malih šentvidov bo letos tudi na Blejski Dobravi, kjer se bodo danes, v četrtek, 20. junija, srečali: moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice, moški pevski zbor iz Gorij, moški pevski zbor PTT Kranj in domači moški pevski zbor »Vintgar«.

Med sodelujočimi zbori ima največ šentviških izkušenj moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice. Lani je prejel priznanje za desetletno sodelovanje na pevskega tabora. Letos se bodo podali na pot že enajstič. Njihov vzgled je imel največji vpliv, da so po poteh šentvida krenili tudi dobavski pevci, ki so na taboru sodelovali že petkrat. Lahko rečemo, da je bil prav šentvid tisti, ki je zasejal seme dobrega

in dolgoročnega sodelovanja med obema zboroma. To sodelovanje se ne kaže le v vsakoletnem skupnem predšentviškem nastopu na Jesenicah ali Dobravi. Skupni nastopi obeh zborov so vse bolj pogosti, prijateljske vezi vse bolj trdne. Šentvisko sporočilo je v obeh zborih zaživel v vsej širini. Radi pojemo. Radi pojemo, ker nam je vseh govorica glasbe, veseli smo, če so zadovoljni naši poslušalci. Prav pevski tabor nas je vzpodbujal k širši kulturni podobi, da bi ob večji kulturni osveščenosti svojega okolja postavili trdne temelje zbora, pritegnili k sodelovanju čimveč mladih, da bi ob zgornjem toku Save enkrat lahko dejali: TUDI TI LJUDJE POJO.

Pevskemu zboru Društva upokojencev Jesenice in »Vintgarju« vneta sledi moški pevski zbor PTT iz Kranja. Za sodelovanje na pevskega taboru so se odločili že prvo leto delovanja. Tokrat se bodo podali na pot tretjič. Letos ne prihajajo na Dobravo prvič, saj smo jih lahko pozdravili ob enaki priložnosti že lani.

Mladi pevci moškega pevskega zbora iz Gorij bodo letos gostovali prvič v našem kraju. Radi so sprejeli naše povabilo, čeprav ne sodelujejo na pevskega taboru. Izročilo šentvida uresničujejo v svojem okolju in prepričali se bomo lahko, da zelo uspešno.

Ljubitelji zborovskega petja z Dobrave in okolice vabimo, da izkoristijo priložnost in se nocoj ob 20. uri ustavijo pred osnovno šolo in prisluhnejo nežni slovenski pesmi, ki jim bo vsaj za nekaj trenutkov polepšala vsakdan.

Rafko Renič

Pevsko društvo »Vintgar« vabi na

PROMENADNI KONCERT

ki bo v četrtek, 20. junija, ob 20. uri pred osnovno šolo na Blejski Dobravi. Zbori se bodo predstavili z naslednjim programom:

Moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice, zborovodja MIRA MESARIČ:

1. Josip Verbič:	VASOVALEC
2. Vinko Novak:	SANAK SPAVA
3. Emil Ulaga:	NAŠA PESEM
4. Danilo Bučar:	DEKLE, TO MI POVEJ
5. Gustav Ipavec:	O MRAKU

Moški pevski zbor »PTT Kranj«, zborovodja Alojz Vengar:

1. Zorko Prelovec:	DOBERDOB
2. Luka Kramolc:	MOJ POBIČ JE FURMAN
3. Ciril Pregelj:	KO LANI SEM TOD MIMO ŠEL
4. Karel Pahor:	PA SE SLIŠ

Moški pevski zbor »Gorje«, zborovodja Mira Mesarič:

1. Alojz Srebotnjak:	BORI
2. Pavle Kernjak:	JUHE, POJDMAM U ŠKUFACE
3. Oskar Dev:	GORJANSKA
4. Gustav Ipavec:	PLANINSKA ROŽA
5. France Marolt:	KAJ B'JAZ TEB' DAL
6. Gustav Ipavec:	DOMOVINA

Moški pevski zbor »Vintgar«, zborovodja Alojz Vengar:

1. Danilo Bučar:	PLENIČKE JE PRALA
2. Samo Vremšak:	ANA SAMA RIEČ ME GRIVA
3. Danilo Bučar:	DEČVA PA V HARTELCU
4. Josip Pavčič:	POTRKAN PLES
5. France Marolt:	BARČICA

Koncert bodo sklenili vsi štirje zbori s skupnim nastopom.

PREDDIPLOMSKI KONCERT FLAVISTKE BARBARE MIKULA

Nocoj, 20. junija, se bo ob 19.30 v dvorani jeseniških gledališča s celovečernim koncertom predstavila flavistka Barbara Mikula, študentka profesorja Fedja Rupla na Akademiji za glasbo v Ljubljani. To bo njen preddiplomski koncert, kajti že naslednji feđen bo z istim programom na Akademiji »zagovarjala« diplomlo. Na klavirju jo bo spremljala Vlasta Doležal Rus.

PROGRAM KONCERTA:
Johann Sebastian Bach: Sonata — g-mol (Allegro moderato, Adagio, Allegro), Niccolò Paganini: Capriccio št. 3 — solo, Wolfgang Amadeus Mozart: Concert D-mur, C. Chaminadl: Concertino, Jani Golob: Glasba za flauto in klavir, Henri Dutilleux: Sonatina.

Pokrovitelj koncerta je Zveza kulturnih organizacij Jesenice. Vstop je prost.

90 LET GASILSKEGA DRUŠTVA ZABREZNICA (1895—1985)

23. junija bo Gasilsko društvo Zabrznica slovesno praznovalo 90 let svojega obstoja. Mnogokje na slovenskih tleh je pred prvo svetovno vojno, ko so množično ustanavljali gasilska društva, bil vzrok ustanovitvi rdeči petel. Tako je 30. junija 1895 sklenila župna skupnost, da bi bilo dobro ustanoviti »protipožarno društvo« tudi v Zabrznici.

Leta 1895 so bila s strani Okrajnega glavarstva v Radovljici sprejeta in potrjena pravila Prostovoljnega gasilnega društva na Breznici, kakor se je društvo uradno imenovalo. Po teh pravilih je moral vsak član, ki je k društvu pristopil, služiti v njem vsaj dve leti; člani so se delili na plezalce, gasilce in varuhe, samo društvo pa so sestavljali podporni, delujoči in častni člani (udje). Vsi so imeli volilno pravico. Delujoči člani so morali biti stari od 18 do 40 let, starejše osebe pa so lahko delovale le kot varuhi. Podporni član je postal lahko vsak, ki je pisмено potrdil, da bo vsaj dve leti vsako leto plačeval najmanj 2 goldinarja prispevkov v korist društva. Breznikiško gasilsko društvo je imelo leta 1896 osem plezalcev, 14 gasilcev in enega varuha.

Pred začetkom prve svetovne vojne je Prostovoljno gasilno društvo Breznica šlo 32 rednih članov. Ko je bila konec julija 1914 objavljena splošna mobilizacija do 42. leta starosti, je odšlo prvih 12 članov gasilnega društva na fronto. V ostalih mobilizacijskih valovih je avgusta odšel eden, 26. oktobra naslednji štirje, 1. januarja 1915 še trije gasilci in 15. februarja zadnja dva. Tako je šlo v prvo svetovno vojno 22 gasilcev breznikiškega društva. Zato je bilo na obnem zboru, ki je bil 14. februarja 1914, prisotnih skupaj s podpornimi člani le 12 članov. Ker se je zaradi vojne društvo tako zelo skrčilo, so začeli vabiti v članstvo tudi starejše letnike občanov. Zaradi vse večjih vojnih potreb je doma ostalo le še 5—6 gasilcev in dejavnost je skoraj popolnoma zamrla. V letih 1916—1918 so odpadli celo redni občni zbori. Društvo je konec leta 1918 in konec vojne dočakalo s 400 kronami dolga pri Kmetijski družbi; plačalo pa je tudi krvni davek. V vojni sta izgubila življenji člana Janez Gogala (Novinov z Doslov) in Anton Dolžan (Toncov iz Žirovnice).

1. decembra 1918 je bila osnovana Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, gasilska dejavnost pa je ponovno zaživela šele leta 1920. Takrat so po petih letih gasilci ponovno imeli občni zbor. To leto so skromno praznovali 25-letnico ustanovitve društva, število članov pa je ponovno začelo rasti. Tedaj je bilo aktivnih 31 gasilcev.

V novi državi so bili gasilci tudi na novo organizirani. Ustanovile so se tako imenovane gasilske župe in Prostovoljno gasilno društvo Breznica je postalo član Gasilske župe Radovljica, katere sedež je bil na Bledu, ker je tam živel in deloval njen predstojnik Ivan Rus. 27. junija je društvo doseglo velik uspeh na skupni vaji v Predtrgu pri Radovljici; imelo pa je še tri poskusne vaje. Zaradi tega priznanja so breznikiški gasilci vabili na različne državniške obiske in sprejeme na Bled ter v bližnje kraje.

Leta 1924 so na občnem zboru ponovno potrdili staro vodstvo. Tisto leto požarov v bližnji okolici ni bilo, župna skupna vaja pa je bila v Gorjah. Gasilci so prirejali vsako leto veselico s srečelovom. Navadno so bile v gostilni pri Vrbanovcu v Zabrznici ali pri Svetinu v Žirovnici. S tem so si pomagali nabrati nekaj dodatnih denarnih sredstev. V letu 1926 je v jeseniški dolini divjala huda povodenj, ki je naredila ogromno škodo. To se je zgodilo meseca avgusta in tudi breznikiški gasilci so se izkazali pri reševanju ljudi in premoženja.

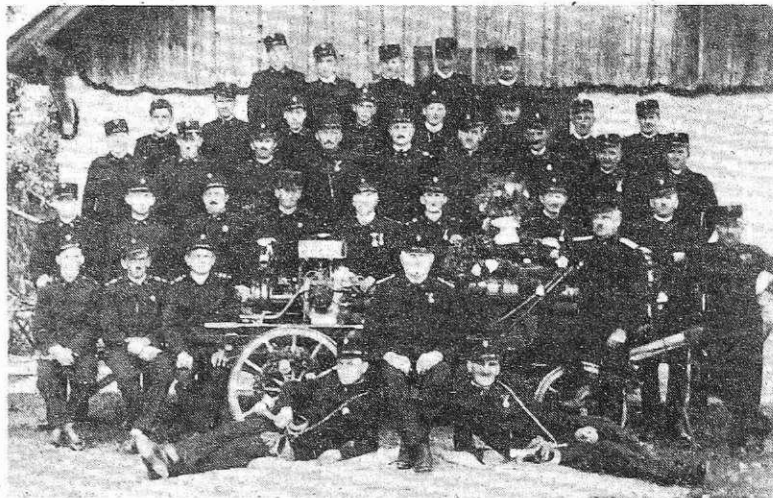
Med drugimi pomembnimi dogodki v letu 1926 je treba omeniti, da se je to leto začela akcija za nakup nove motorne brizgalne, društvo se je udeležilo slavnosti v Srednji vasi v Bohinju, Radovljici in Rečici pri Bledu ter imelo dve skupni vaji s sosednjimi gasilskimi društvi. V soglasju s pravili je bil izvoljen tudi nov upravni odbor društva. Vanj so bili izvoljeni: Ivan Finžgar (predsednik), Josip Pogačar (namestnik), Franc Papler (blagajnik) in člani: Josip Legat, Franc Šilar, z namestnikom Francem Triplatom in Ivanom Šebatom.

Od dogodkov pred drugo svetovno vojno velja še omeniti veliki gasilski kongres leta 1939 v Ljubljani, ki se ga je udeležila desetčlanska delegacija gasilcev z Breznice.

S prihodom nemškega okupatorja leta 1941 je organizirano gasilstvo v prvotni obliki razpadlo. Okupator je vsa društva razpustil in ukinitelj, njihovo premoženje in imetje pa zaplenil. Za vojno industrijo so pobrali vse predmete in inventar iz medeni-

ne in kroma, precvsem celade, razne spojke in ročnike. Celade je deloma nadomestil z aluminijastimi in z vojaškimi šlemi. Gasilsko dejavnost je povsem podredil svojim potrebam in ciljem. Mnogi nekdanji gasilci so se v tem času pridružili osvobodilnemu gibanju in odšli v partizane. Kjer je bilo mogoče, so gasilci izročali partizanom razno opremo: uniforme, sanitetni material, vrvi, svetilke itd. Vojna je v gasilskih vrstah zahtevala tudi precej žrtv. Po znanih podatkih je s področja nekdanjega radovljiskega okraja sodelovalo v narodnoosvobodilni borbi preko tisoč gasilcev. Od tega jih je preko stopetdeset padlo, okoli trideset pa jih je ostalo v ranih taboriščih. Iz vrst breznikiških gasilcev so življenja za svobodo dali: Jakob Kosej iz Žirovnice, ki je umrl v taborišču, Ludvik Pretnar iz Žirovnice, ki je padel kot talec, Slavko Gasperin iz Žirovnice, Franc Prešeren in Franc Pristov iz Vrbe pa so padli kot borci. Na ta krvni davek nas danes spominja spominska plošča na pročelju gasilskega doma. Plošča je bila odkrita leta 1975.

Po zmagi ljudske revolucije je bilo gasilstvo na Gorenjskem popolnoma izčrpano. Novi družbeni odnosi pa so tudi gasilski dejavnosti dali novega poleta in novega duha. Leta 1947 je bil sprejet prvi zakon o prostovoljnem gasilstvu v novi Jugoslaviji. Čez dve leti pa je bila v Ljubljani ustanovljena Gasilska zveza Ljudske republike Slovenije. To je dalo razvoju gasilstva v Sloveniji še novega poleta. Delo se je po tem bolje organiziralo in sistematiziralo. Okrajna gasilska zveza Jesenice — Radovljica je pokrivala področje današnje jeseniške in radovljiske občine. Danes spada Gasilsko društvo Zabrznica v Občinsko gasilsko zvezo Jesenice, ki letos praznuje 30 let obstoja.

Leta 1932

Mnogo se je po osvoboditvi storilo tudi za izboljšanje gasilske opreme in za usposabljanje ter izobraževanje kadrov. Pomembna je bila predvsem gasilska šola v Medvodah in tečaj, ki jih redno organizirajo občinske gasilske zveze. Napredovala je tudi preventivna služba.

21. julija 1959 je organizirala tedanja Okrajna gasilska zveza v Bohinju veliko gasilsko manifestacijo v počastitev 40-letnice ustanovitve ZKJ in SKOJ ter 75-letnice gasilstva v Bohinju. Te slavnosti so se udeležili tudi zabraški gasilci. Podobnih praznovanj je bilo takrat še več in na njih so bila podeljena razna gasilska priznanja, pohvale, diplome in odlikovanja članom in društvom.

Leta 1959 je Zvezna ljudska skupščina sprejela zakon o gasilstvu, na osnovi katerega so se načelno odredile pravice in dolžnosti posameznih gasilskih enot in dolžnosti družbe do njih. S tem so bile določene naloge gasilskih organizacij, prostovoljnih in poklicnih, pri izvajanju preventivnih ukrepov in reševanju ob elementarnih nesrečah, ob požarih in drugih nesrečah. Eno od pomembnih navodil tega zakona je tudi to, naj gasilstvo tudi v prihodnje temelji v vsej državi na prostovoljnih društvih in organizacijah.

V povojnem obdobju je bil eden največjih požarov v tem delu Gorenjske leta 1949 v Srednji vasi v Bohinju, ko je pogorelo 57 stanovanjskih hiš skupaj z vsemi gospodarskimi poslopji, veliko živine in strojev. Življenje je izgubila le ena oseba, več gasilcev in vaščanov pa je bilo opečenih in ranjenih. Bilo je tudi precej gozdnih požarov. Največja sta bila v Gozd Martuljku in v Bohinju. Tudi leta 1952 ob hudi snežni ujmi, ki je prizadela predvsem Tolminsko,

so gasilska društva opravila svoj obstoj in vlogo.

Gasilsko društvo Zabrznica je hitro napredovalo in se moderniziralo z novimi tehničnimi pridobitvami. Pri tem so najbolj pomagali prebivalci vasi s prostovoljnimi prispevki, okoliške delovne organizacije ter Občinska gasilska zveza s svojimi prispevki. Leta 1969 je društvo kupilo novo motorno brizgalno znamke Rossenbauer, ki je bila predana v uporabo 6. julija, botra pa sta bila Angelca Mencinger, gostilničarka s Sela, in delovna organizacija HC Moste.

Le dve leti kasneje je konjsko vprego, ki je do tedaj vleklal brizgalno, zamenjalo vozilo IMV kombi 1600. Slovesni izročitvi vozila sta botrovala Zabrznica Anka Martinkaj in Alojz Kokalj. Kasneje je bilo to vozilo opremljeno še z radijsko postajo za vzdrževanje vez v akcijah. Pred leti je bil sezidan nov stolp za sušenje cevi in montirana nova alarmna sirena. Največja dosežanja pridobitev pa je gasilsko vozilo — cisterna TAM-130T, ki je bila kupljena z družbenimi sredstvi in prostovoljnimi prispevki krajanov pomladi 1984. Do danes je to vozilo že trikrat zelo uspešno sodelovalo pri gašenju gozdnih požarov, posebno ker ni bilo v bližini naravnih vodnih virov.

Po zadnji vojni je bilo na območju društva zgrajenih več požarnih bazenov, urejeni hidranti in omarice z gasilnim orodjem, ki so nameščene po vaseh. V začetku tega leta je bil gasilski dom priključen na telefonsko omrežje, kar omogoča še večjo hitrost pri obveščanju v primeru požara ali nesreče. Ker ta moderna oprema zahteva sposoben in usposobljen kader, se je istočasno posvečalo veliko pozornosti strokovnemu usposabljanju članstva. Prvi rezultati tega prizadevanja so se kaj hitro pokazali, saj so člani društva svoje znanje in sposobnosti pokazali na številnih gasilskih tekmovanjih.

KDAJ TURISTIČNO - POSLOVNA SKUPNOST?

V ponedeljek so se v Kranjski gori zbrali člani in tisti, ki želijo postati člani skupnosti za izgradnjo turistične infrastrukture v Gorenjesavski dolini, ki se bo kmalu preimenovala v Turistično-poslovno skupnost.

Do sedaj je k skupnosti pristopilo osem članic, nekateri pa bodo to storili, ko bo samoupravni sporazum — v ponedeljek so razpravljali o osnutku — prirejen tako, da bo jasno opredeljeval cilje, pravice in dolžnosti. Na razširjeni seji je bilo kar precej pripomb na nekatere člene omejenega sporazuma, tako da bodo pripombe upoštevali pri pripravi predloga.

Razprave so dokazovale, da se vsi strinjajo s čimprejšnjo ustanovitvijo turistično-poslovne skupnosti v Kranjski gori, ki bo nedvomno odločilen dejavnik pri nadaljnjem razvoju tega kraja, predvsem pa za odpiranje tega lepega kotička naše domovine v širši jugoslovanski prostor. Vemo namreč, da živimo v času, ko ni toliko denarja za investicije kot nekoč. Vsako pobudo in željo bi morali v Kranjski gori izkoristiti, da bi dobili denar za gradnjo — oziroma omogočili ustrezno povečanje in razširitev prenočitvenih zmogljivosti, gostinske ponudbe ali pa turistične infrastrukture.

Prav te smelosti je Kranjski gori manjkalo v preteklosti, ko so bili pogoji za najemanje posojil in vsemogoče razširitve še kako ugodni. Ustanovitev turistično-poslovne skupnosti bo upravičljiva le, če bodo odpravljene takšne in podobne ovire, ki

smo jih bili vajeni v preteklem obdobju. Pri poslovni skupnosti bodo morali še kako skrbeti, da bo resnično odprta za vsakega, ki želi graditi, delati in služiti v Kranjski gori in je poleg te dejavnosti pripravljen vlagati sredstva v razširitev turistične infrastrukture. Nikakor pa ne bi smela biti zaviralni dejavnik, ali bolj natančno rečeno — tisti dejavnik, ki bi pomenil zapiranje v ozke lokalistične ali pa individualistične interese posameznikov, tako oseb kot delovnih organizacij.

Na razširjeni seji skupnosti za izgradnjo turistične infrastrukture v Kranjski gori pa se je izkristaliziral interes vseh članov, da bi morala tudi občina Jesenice, kot družbenopolitična skupnost, zahtevati to kot občine na jadranski obali. Vsak, ki želi prodajati, graditi, ali pa imeti kakršnokoli korist, se mora tvorno in z denarjem vključiti v vse cilje razvoja in gradnje turistične infrastrukture v kraju.

V Kranjski gori se tega marsikdaj niso zavedali in je skrajni čas, da bi z občinskimi odloki to tudi uredili, saj vasica pod Vitrancom ponuja izredne možnosti za zaslužek in devizni priliv. Ko se bo zanj povečalo zanimanje — to se počasi, a zagotovo že čuti — pa bo vse skupaj še bolj prišlo do veljave. D.

Jesenice (foto I. Kučina)

GASILCI VABIJO

V nedeljo, 23. junija, bo v počastitev 30-letnice občinske gasilske zveze Jesenice in 90-letnice gasilnega društva Zabrznica

- ob 13. uri: gasilska parada s proslavo,
- ob 15. uri: vaja s prikazom gasilske tehnike v Završnici (sodelujejo gasilci jeseniške občine),
- ob 16. uri: velika veselica z bogatim srečelovom v Završnici ob zvokih ansambla Lojzeta Slaka (popoldne velja v Završnici poseben prometni režim, zato prosimo goste, da spoštujejo navodila redarjev).

SPREHOD — TUDI ZA SLABO POČUTJE

Sprehod... Vem, dejali boste, da ste teh sprehodov skozi čas že sili. Ne gre za sprehod skozi čas, ampak za sprehod skozi kraj. Da in to skozi rojstni kraj. Pričnem na razgledni točki 1, to je ovinek Pri križu, kot so mu včasih dejali. Gledam in razmišljam. Koliko ur, koliko znoja je bilo potrebno za risalnimi mizami, da so urbanisti načrtno uredili zadržavo Plavža. In kaj vidim? Vse je tako, kot da bi s tega mesta smrkvanci s fračo nastreljali stolpnice, stolpce, bloke, blokce, hišice... Vse ena velika zmešnjava. Ugotavljam, da urbanizem s tem razdejanjem ni mogel imeti nič skupnega. Zarzem se proti Gorenjesavski dolini, toda pogled se mi ustavi prej. Pod menoj stoji stavba bolnice, od nje le za slabo širino ceste stran bencinska črpalka, nekajkrat po deset metrov stran pa centralno odlagališče smeti. Kako pozitivno lahko bencinski hlapci ali smrad od samovžiga smeti vplivajo na počutje bolnikov. Vsekakor ne dobro, si mislim. Tudi tu so tisti, ki so načrtovali — zgrešili. Ko se že odločim, da grem, mi pogled uide proti reki Savi in se ustavi na nizkih barakah, razmetanih po nekdanjih njivah. Za te škatlice smo se, dragi moji občani, odločili, da jih bomo postavili s samoprispevkom. Toda takrat smo razmišljali o celodnevni soli, še na kraj pameti pa nam ni prišlo, da nam bodo urbanisti postavili šolo, ki bo po vsej verjetnosti že v naslednjem letu trizmenska. Vse, kar vidim, se mi zdi kar nekako smešno, zato se odločim oditi. Stopam skozi te razmetane stavbe mimo »najlepšega« parka daleč naokoli, to je park nasproti novih stolpnih. Med potjo skrbno pazim, da si na razkopanih pločnikih ne zlomim noge. Ko me do središča mesta sonce že precej ogreje, sedem na klop nasproti postaje in nehote se zazrem v nekaj betonskega. Saj res, si mislim! Prehodi sem dosti poti in obiskal razne kraje v državi. Povsod, kjer je po teh poteh in krajih gazil nemški škorenj in zapuščal krvavo sled, so spomeniki, ki so vsak po svoje ponos in okras kraja. To nekaj betonskega, kar zdaj gledam, pa smo na Jesenicah postavili kot spomenik. Služi vsem mogočim potrebam in navadam, pa tudi za lu... oprostite, toda v ponos in okras nam verjetno ne more biti. Odločim se, da se odpeljem z lokalcem do končne postaje in se potem od tam počasi odpravim proti domu. Toda nedaleč od postaje se mi pogled ustavi na prosvetnih hišah, ki so vsaka po svoje mejnik zgodovine. Sprejaj šola, grajena po prvi svetovni vojni, poleg šola, grajena po drugi svetovni vojni in za njima šola — ali res šola, saj bolj spominja na bunker za morebitno tretjo svetovno vojno. Zdal sem že kar malo ogorčen. Kaj moramo res navadni občani razmišljati tudi o takih stvareh? Pa kaj ne bi, saj jih vsak dan gledamo! Pot me pelje mimo Železarne, zato si ogledam tudi spored prihodnjih filmov. Dvorana ima zaradi varnostnih razlogov zaprt balkon že dalj časa. Odgovorni se pač bojijo, da bi po kakšnem dobrem obisku imeli po predstavi namesto balkona in parterja samo parter in kakšnega gledalca manj. Zato smo se odločili za novo kino dvorano. In glej, spet stara navada urbanistov! Sredi Jesenic je pričel rasti nov betonski bunker, ki pa verjetno zaradi modnih muh tekstilcev in brusilcev stekla nima več standardno okroglih treh lin, ampak na pol okroglo s tridesetimi vijugami, desetimi nadstrešnicami, dvajsetimi odprtinami in na petindvajset vogalov. Verjetno zato, da bodo lahko gledalci ob slabem filmu zapuščali dvorano skozi marsikatera vrata, ne da bi s tem motili ostale.

Slabe volje sem, zato odidem domov. Toda še doma razmišljam. Je res mogoče, da si posamezniki urbanisti na Jesenicah lahko postavljajo spomenike, za ta stvaritev dobivajo celo priznanja, nam pa so tako v sedanosti in bodo v prihodnosti samo slab spomin. Ne vem, če nas bo kateri od teh »lepih« spomenikov kdaj kaj naučil. Slab sprehod, ocenim v mislih. Drugič pojdem raje v gozd. Tudi tam ni vse poravnano in pravilno postavljeno, toda narava je to uredila tako zaradi nuje obstoja, ne pa zaradi slave in pohlepa po lastnih spomenikih. cion

V PETEK PARADA IN OSREDNJA PROSLAVA OB 40-LETNICI ŠPORTNEGA DRUŠTVA JESENICE

Letos športno društvo Jesenice slavi 40-letni jubilej. Člani so pripravili bogat program prireditev in športnih tekmovanj. Prejšnji teden so v mali klubski sobi pri vstopu v športno dvorano v Podmežakli odprli zanimivo razstavo o zgodovini in uspehih posameznih klubov, ki delujejo v okviru Športnega društva. Razstava je na ogled še do nedelje, 23. junija. V počastitev jubileja se vrstijo tudi različna športna tekmovanja.

Osrednji dogodek jubileja pa bo jutrišnja parada in proslava. Ob 19. uri bo izpred bivše gimnazije na Jesenicah krenila parada, v kateri bodo sodelovali člani vseh klubov Športnega društva. V spremljevalni oddaji bodo tudi vsi športni sodniki iz jeseniške občine, godbeniki, narodne noše in člani AMD Jesenice. Povorka bo mimo železniške postaje in skozi podvoz odšla do športne dvorane v Podmežakli, kjer se bo ob 20. uri začela proslava s kulturno-zabavnim programom. Ob tej priložnosti bodo najbolj zaslužnim športnikom in športnim delavcem v jeseniški občini podelili plakete za tekmovalne dosežke ter prizadevanje in marljivo delo, ki so ga vložili v razvoj športnih panog v štirih desetletjih.

V programu bo nastopil pihalni orkester Jeseniških železarjev, skupina za aerobiko pri TVD Partizana Jesenice, recitatorji gledališča Tone Čufar za posebno prijetno razpoloženje pa bo poskrbel ansambel Slovenski muzikantje s pevčema Edvinom Fliserjem in Ingrid Brüdgerman. Mimogrede naj omenimo, da je to

ansambel, ki je prej nastopal pod imenom Janeza Kaljska, še prej pa kot Slovenski instrumentalni kvintet. Karte za omenjeno prireditev so že v predprodaji pri Športnem društvu, v petek pa bodo na voljo tudi pri blagajnah. Dvorana bo lepo okrašena, na voljo pa bo tudi dovolj sedežev.

V soboto bo v hotelu Larix v Kranjski gori še družabni večer s športnim plesom. Ker navadno športniki nastopajo sami, hodijo na turneje in so skratka veliko od doma, organizatorji vabijo vse športnike, da tokrat pripeljejo s seboj žene in dekleta, da bodo ob jubileju praznovali prijeten skupni večer. Ob tej priložnosti bodo podelili tudi več priznanj posameznim športnim delavcem za aktivno delo. Vodstvo Športnega društva Jesenice ob tej priložnosti vabi vse, ki morebiti niso dobili vabila, oziroma so jih zaradi pomanjkljive evidence pozabili obvestiti, da kljub temu pridejo v soboto v Kranjsko goro. Poskrbeli bodo tudi za avtobusni prevoz. Po en avtobus bo odpeljal s Koroske Bele, izpred Železarne in Čufarja. Po plesu bo zagotovljen tudi prevoz na Jesenice.

Omenimo naj še, da bodo ob 40-letnici Športnega društva Jesenice izdali tudi bogat bilten o zgodovini in delovanju vseh dvanajstih klubov. To bo zanimiv prikaz delovanja, uspehov, porazov in tudi problemov, s katerimi se športniki srečujejo.

J. R.

REORGANIZACIJA TELESNE KULTURE JE NUJA, BREZ KATERE BI ZAŠLI V SLEPO ULICO

Ko te dni Športno društvo Jesenice praznuje svojo pomembno obletnico, to je 40-letnico in ko opravičeno s ponosom zremo na prehojeno pot in velike uspehe športnikov iz železarskih Jesenic, morda ni trenutek za kritično presojanje, vendar pa ob čestitkah in željah ob praznovanju vseeno ne smemo pozabiti na težave.

Pred leti sem napisal, da je jeseniška telesna kultura v slepi ulici. Po štirih letih nekaj pozitivnih premikov počasi le kaže na to, da se bližamo izhodu iz slepe ulice. Še posebna spodbuda so nekateri uspehi v zadnji zimski sezoni.

Morali bi ukrepati še odločneje. Z odlično akcijo bi morali streti stare spone organiziranosti in miselnosti o ozkem forumskem delu, o pomembnosti posameznika v naši športni organiziranosti, ki lahko prevečkrat kroji politiko športa po svojem prepričanju in volji. Razdrobljenost in podvajanje komisij in amaterskih delavcev nam že leta zavira razvoj. V naši občini sta temeljna nosilca telesne kulture Telesnokulturna skupnost in Zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice, ki združuje vse klube in društva v občini, kot tretji pomemben dejavnik je potem Športno društvo kot največji športni kolektiv v občini, ki se čuti nekako utesnjenega v tej organiziranosti. Zato je v preteklosti prihajalo do trenj, ker so posamezniki hoteli uveljavljati svojo premoč skozi posamezne organizacije. V zadnjih letih je sicer takšnih trenj vse manj, vzpostavljeno je neko temeljno sodelovanje, ki sicer ni odlično, vendar pa daje solidno osnovo za razvoj športa v občini.

Prva akcija bi morala oživiti idejo spomladanske skupne seje predsedstva TKS in izvršnega odbora ZTKO o nepotrebnosti podvajanja funkcije delovanja.

Obe organizaciji imata komisije za vrhunski šport, za množičnost in rekreaci-

jo. Povsod so isti problemi, o katerih se razpravlja dvakrat ločeno, nato pa še skupaj na skupščini TKS. Če vemo, da je skupščina ZTKO zbor izvajalcev skupščine TKS, bi bilo vseeno, če bi se reorganizirali tako, da se sklicuje samo zbor izvajalcev, ki velja tudi kot skupščina ZTKO. Vse komisije, ki imajo operativne naloge (komisija za množičnost in rekreacijo, komisija za vrhunski šport in komisija za SSD), bi se morale združiti in prenesti pod okrilje ZTKO, ki ima že zaposlenega organizatorja telesne kulture. Združiti naj se tudi sedež obeh. Ali z drugimi besedami, ZTKO mora skrbeti za operativno delo, TKS pa za politiko vodenja in financiranja telesne kulture. Ločeno od obeh pa bi morala delovati delovna skupnost, ki skrbi za vzdrževanje športnih objektov. Priznati moramo, da so le-ti velika rana jeseniškega športa in bi morala celotna občina nameniti vzdrževanju športnih objektov večjo pozornost. Takšnega kompleksa se s sedanjo strukturo zaposlenih ne da vzdrževati. Mislim, da bi morali počasi razmišljati o priključitvi vzdrževanja športnih objektov h komunalni dejavnosti (podobno, kot je to urejeno za parke in zelenice).

Menim, da je sedaj primeren trenutek za akcijo, saj je ZTKO pred volilno skupščino, ki mora prinesiti nov veter, pred redno skupščino pa je tudi TKS, tako da bi se še pred dopustom lahko spregovorilo o teh reorganizacijah. To pa je tudi naloga, ki se izvaja v vsej Sloveniji, saj je republiška ZTKO sprejela usmeritve za poenostavljanje sistema telesne kulture, ki s svojo kompliciranostjo hromi delo in jemlje voljo amaterskim športnim zanesenjakom.

Odlična skupna akcija bi bila tudi najlepša čestitka skromnim jeseniškim športnikom.

Brane Jeršin,
član IO ZTKO Jesenice

SAVA A : JESENICE (PIONIRKE) 28:22 (14:6)

Pionirke so se iz Kranja sicer vrnile poražene, vendar so z igre potrdile, da iz tekme v tekmo napredujejo.

V prvem polčasu so imele težave v obrambi z fizično močnejšimi nasprotnicami, ki so jih z gibljivejšo igro in pravočasnim postavljanjem obrambe uspešno zaustavile. Pionirke z Jesenic so prvi polčas izgubile zaradi neverjetno slabega meta na koš, saj so iz igre dosegle le dva koša.

Drugi polčas so zaigrale v obrambi še bolje, popravile pa so se tudi v napadu, zmanjšale so razliko, kaj več pa jim domače, izkušene igralko, niso dovolile.

Jesenice : Hadžimiratović, Lukanović 6, Ališić 6 (2:0), Špringer, Potočki 4, Ljušić, Strajnar 4 (2:2), Zrnić 2 (4:0), Petrova, Sefić.

T.

SEDMIČ MINI-GOLF

V sedmi disciplini internega tekmovanja temeljne organizacije Transport so se pomerili v mini golfu. Sedmega in 12. junija so se zbrali na igrišču na Jesenicah, tekmovalo pa je 17 sodelavcev.

Najboljši je bil Boris Drobnak, sledijo pa mu: Joža Čufar, Miloš Kernc, Izet Mehunič, Milan Binder, Franc Trseglav, Mitja Resman, Hazim Babič, Edo Zupan, Boris Zemva, Boštjan Šoberl, Felim Pivač, Brane Bakič, Hajrudin Čatak, Fajko Bektašević, Vejsil Horozović in Stevo Stojkovski.

L. Kos

REGIJSKI KROS

V soboto, 15. junija, je ZTKO Jesenice v izvedbi Partizana Javornik-Koroška Bela organizirala 5. območno spomladansko prvenstvo v krosu za leto 1985.

Udeležile so se ga občinske reprezentance Tržiča, Radovljice in Jesenice ter predstavnika Kranja. Na štartu se je zbralo okoli 120 tekačev predvsem v mlajših kategorijah. Proga je potekala po lepih terenih v Završnici, le na nekaterih mestih je bila zaradi obilnih padavin razmočena. Prizadevni člani Partizana so odlično izpeljali tekmovalno in tudi nadne plohe niso kvarile prijetnega razpoloženja pod Stolom.

Najpopolnejša je bila ekipa Tržiča, ki je prijavila tekmovalce v vseh kategorijah in zaslužno osvojila pokal kot prvak Gorenjske. Prav tako pa sta osvojili pokala njihova moška in ženska ekipa.

ZMAGOVALCI:
— ml. pionirji A: Fadil Hamzić-Tržič;
— ml. pionirke A: Danica Mlinarič-Tržič;

— ml. pionirji B: Aleš Koder-Tržič;
— ml. pionirke B: Brigita Hafner-Kranj;

— st. pionirji A: Jure Rozman-Tržič,
— st. pionirke A: Andreja Grašič-Tržič,
— st. pionirji B: Janez Hladnik-Tržič,
— st. pionirke B: Jelica Stojanović-Jesenice;

— ml. mladinci: Peter Klofutar-Tržič,
— ml. mladinke: Jasna Cmrečnjak-Tržič;

— st. mladinci: Slavko Pesjak-Tržič,
— st. mladinke: Polona Pesjak-Tržič,
— članice: Ana Jerman-Tržič,
— veteranke: Erna Anderle-Tržič,
— člani: Klemen Dolenc-Radovljica,
— veterani A: Milan Kotnik-Radovljica,

— veterani B: Jože Meglič-Tržič.

SS

SREČANJE MLADIH PLAVALCEV V KRANJSKI GORI

Pod pokroviteljstvom hotela Larix v Kranjski gori vse leto poteka plavalna šola, ki se je udeležilo preko trideset mladih Kranjskogorcev.

V soboto, 8. junija so pripravili preizkus znanja, kjer so »novopečeni« plavalci lahko pokazali, koliko so se v enem letu naučili. Za nagrado so dobili bronastega, srebrnega in tisti najbolj vztrajni zlatega delfinčka. Kdor je uspešno preplaval 50 metrov, si je prislužil bronastega delfinčka, vsi, ki so brez predaha plavalci deset minut, srebrnega, in kdor je zmozel preplavati 50 metrov v predpisanem času, zlatega delfinčka. Na prireditev so povabili tudi mlade plavalce SSD OS Tone Čufar z Jesenic, med katerimi so najmlajši prav tako plavalci za delfinčka, boljši plavalci — tekmovalci pa so prikazali nekaj plavalnih veščin in se med seboj pomerili v disciplini 200 metrov mešanjo.

Ob koncu srečanja so se vsi udeleženci zbrali v hotelu Slavec, kjer so jim pripravili bogato pogostitev in družabno srečanje, najbolj vneti pa so lahko tudi zaplesali. Vsi so bili nadvse zadovoljni in se najlepše zahvaljujejo hotelu Larix in upajo, da se prihodnje leto spet srečajo ob podobni priložnosti.

Andreja Ilenič

»PRVOŠOLCI« NA REPUBLIŠKEM TEKMOVANJU V ZNANJU FIZIKE

Še ni dolgo, kar smo se veselili uspehov učencev 2., 3. in 4. letnikov, ki so uspešno sodelovali na republiškem tekmovanju v znanju fizike, sedaj pa sta nas razveselili še učenki 1. letnika naravoslovno-matematične usmeritve CSUI Jesenice IRENA RAVNIK in KATKA SMOLEJ, ki sta v soboto, 8. junija, zmagali na republiškem tekmovanju fizikov iz prvih letnikov, ki je bilo v Ljubljani.

Tekmovanja se je iz CSUI Jesenice udeležilo šest učencev, poleg Katke in Irene še JAROSLAV KNEŽEVIČ, SINDI VLADIKOVIČ, MARTIN PAVLOVIČ in TONČEK KOS.

Tekmovali so v dvojicah in sicer so ob 10. uri pričeli s pisanjem testa, šest najboljših skupin pa se je uvrstilo v nadaljnje tekmovanje, ki je bilo javno in podobno nekakšnemu kvizu. Vprašanja so bila napisana na grafoskopski foliji, tja pa so učenci morali vpisovati tudi svoje odgovore. V končno tekmovanje so se uvrstile samo tri ekipe in najuspešnejši med njimi sta bili Irena in Katka.

Ko sem ju vprašala o pripravih na tekmovanje, sta se le spogledali in zasmejali, nato pa sta mi razložili, da niso imeli nobenih organiziranih priprav. Zadnji petek pred odhodom na tekmovanje sta malo pokukali v knjižnico in rešili nekaj nalog iz matematičnega lista PRESEK. Strah, sta rekli, pa ju je bilo bolj pred kvizom, saj bi si tam, če bi preveč »streljali kozle«, lahko nabrali kar precej negativnih točk. Čisto odkrito sta priznali, da takšnega uspeha nista pričakovali, bili sta ga pa seveda zelo veseli. Z njima se veselimo tudi vsi ostali učenci in učitelji. Katka in Irena si bosta konec junija za nagrado ogledali fizikalno olimpiado v Portorožu.

Naj ob tem še omenim, da je v torek, 11. junija, republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo (pokrovitelj osnovnošolskih in srednješolskih tekmovanj v matematiki in fiziki) priredil sprejem za najuspešnejše matematike in fizike na republiških in zveznih tekmovanjih. Pozdravila sta jih predsednik republiškega komiteja dr. Tine Zorič, ki je v nagovoru poudaril, da bo republiški komite za vzgojo in izobraževanje spodbujal vrsto akcij za aktiviranje umskih sposobnosti mladih, obenem pa je zaprosil mentorje, naj posebno pomagajo nadarjenim učencem in predsednik Društva matematikov, fizikov in astronomov Slovenije dr. Janez Strnad, ki se je ob čestitki učencem tudi posebej zahvalil mentorjem, ki to premalo cenjeno delo opravljajo z navdušenjem in kot svoje dodatno delo.

Irina Vauhnik,
2. N. CSUI Jesenice

SREČANJE INTERNIRANCEV NA LJUBELJU

Sončno jutro je, ko se odpravljamo na vsakoletno srečanje internirancev na Ljubelju.

Na postaji pri trgovini Čufar smo se zbrale učenke krožka za ohranjanje tradicij NOB iz osnovne šole Tone Čufar in čakale na avtobus, ki je predstavnik vseh osnovnih šol jeseniške občine odpeljal na Ljubelj. Ob pripovedovanju šolskih zanimivosti smo se hitro pripeljali do cilja. Na Ljubelju je bilo zbranih že veliko ljudi, predvsem internirancev. Bili so tudi interniranci iz drugih držav, predvsem iz Francije, Italije in s Poljske.

Slovesnost se je začela z jugoslovansko himno. Sledile so recitacije, borbene pesmi in žalostinke moškega zbora, ter pripovedi internirancev o ravnanju sovražnikov z zaporniki, o nikoli zbledelih spominih, pa čeprav so stari že štirideset let.

NA TEKMOVANJU ZA POKAL MESTA JESENICE ZMAGALI JESENICANI

V okviru proslav v počastitev 40-letnice Športnega društva Jesenice je bil v osnovni šoli Tone Čufar na Jesenicah organiziran propagandni namiznoteniški turnir.

V trinajstih skupinah je nastopilo preko 200 igralcev in igralci iz 11 klubov, med njimi tudi štirje igralci iz Italije.

V skupni oceni klubov je bil najboljši Namiznoteniški klub Jesenice, ki je s svojimi 39 nastopajočimi igralci zbral 134 točk in premočno osvojil prvo mesto ter s tem pokal mesta Jesenice. Sledijo Vrtojba z 70 točkami, Maribor z 62, Triglav Kranj s 50 itd.

V posameznih disciplinah pa so dosegli Jeseničani naslednje rezultate. Pri mlajših pionirjih je bil Zmago Pem drugi, Matej Križnar pa 3. do 4. Tudi pri mlajših pionirkah je bila Jeseničanka Urška Samar druga, Vanja Klemenc pa 5. do 8. Barbara Barkež je pri starejših pionir-

kah osvojila prvo mesto, Mojca Smolej in Samarjeva pa 5. do 8. mesto. Pri starejših pionirjih je bil Goran Džukić drugi, Robi Finžgar pa 3. do 4. Najboljši jeseniški mladinec je bil Džukić na 5. do 8. mestu, najboljša mladinka pa Markeževa na 2. mestu, medtem ko je bila Tina Zupančič na 3. do 4. mestu. Pri članicah je bila Milana Štrumbi druga, pri članih pa Jaka Veber in Rudi Buh 9. do 16.

Pri rekreativcih je v skupini članov do 30 let zmagal Armando Podbregar, pri članih do 40 let Franc Šranc z Murove, pri članih do 50 let pa je bil Buh drugi. V skupini članov nad 50 let je zmagal Cena Valentar pred Jernejem Korbarjem, pri članih pa je bila prva Božena Križnar pred Nušo Aupič.

Predsednik kluba Slavko Pem je vsem prvouvrščenim podelil diplome, zmagovalci pa so prejeli tudi knjižne nagrade. (S)

